

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ
ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ
ΗΛΙΚΙΑ**

**ΑΠΟΨΕΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ
ΗΛΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**

Φοιτήτριες:

Δελλατόλα Μαρίνα Κάντια

Κουβαρά Ζωή

Κουτρώτσιου Παρασκευή

Επιβλέπουσα:

Νούσια Αλεξάνδρα

Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Ιωάννινα, 2023

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ
ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΙΔΙΚΗ
ΗΛΙΚΙΑ**

**ΑΠΟΨΕΙΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ
ΗΛΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**

Φοιτήτριες:

Δελλατόλα Μαρίνα Κάντια

Κουβαρά Ζωή

Κουτρώτσιου Παρασκευή

Επιβλέπουσα:

Νούσια Αλεξάνδρα

Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Ιωάννινα, 2023

**«PRESCHOOL TEACHER'S OPINIONS ON THE VALUE OF
THEATRICAL PLAY IN PRESCHOOL AGE»**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Ιωάννινα, 2023.

Επιτροπή Αξιολόγησης:

1) Επιβλέπουσα

Αλεξάνδρα Νούσια,

Ακαδημαϊκή Υπότροφος

2) Μέλος Επιτροπής

Νάτσης Αντώνης,

ΕΔΙΠ

3) Μέλος Επιτροπής

Κανελλοπούλου Ελένη,

Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Ελένη Καινούριου,

Επίκουρη Καθηγήτρια

Υπογραφή

Copyright © Δελλατόλα Μαρίνα – Κάντια – Κουβαρά Ζωή – Κουτρώτσιου
Παρασκευή, 2022

Με επιφύλαξη παντός νόμιμου δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η διανομή, αντιγραφή και η αποθήκευση της παρούσας εργασίας με σκοπό την εμπορευσιμότητα της. Παρόλα αυτά, σε περιπτώσεις που άπτονται της έρευνας επιτρέπονται οι ενέργειες όπως η αποθήκευση, η ανατύπωση και η διανομή της εργασίας υπό την προϋπόθεση ότι θα πραγματοποιείται αναφορά στην πηγή προέλευσης και θα διατηρείται το παρόν μήνυμα. Επιπρόσθετα, ερωτήσεις οι οποίες έχουν σκοπό την εμπορευσιμότητα της εργασίας θα πρέπει να απευθύνονται αποκλειστικά και μόνο στις συγγραφείς και δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση επίσημες ερευνητικές τοποθετήσεις του τμήματος.

Υπογραφή συγγραφέων

Δελλατόλα Μαρίνα – Κάντια

Κουβαρά Ζωή

Κουτρώτσιου Παρασκευή

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	10
Abstract.....	11
Εισαγωγή.....	12
1. Η οργάνωση διαφορετικών ειδών παιχνιδιού για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας και η ανάπτυξη δεξιοτήτων θεατρικών τεχνών	16
1.1. Το παιχνίδι για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.....	16
1.2. Είδη παιχνιδιού για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.....	17
1.3. Το δραματικό παιχνίδι	21
1.4. Η Ανάπτυξη δεξιοτήτων θεατρικών τεχνών κατά την προσχολική ηλικία.....	23
2. Το θεατρικό παιχνίδι και ο ρόλος του στις δεξιότητες των παιδιών προσχολικής ηλικίας.....	27
2.1. Η σημασία της ενσωμάτωσης του θεατρικού παιχνιδιού στην εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής ηλικίας.....	27
2.2. Η συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών.....	30
2.2.1. Γενικά.....	30
2.2.2. Η Συναισθηματική Έκφραση και η σημασία της για τα παιδιά	31
2.2.3. Η Συναισθηματική Κατανόηση και η σημασία της για τα παιδιά	31
2.2.4. Η Συναισθηματική ρύθμιση και η σημασία της για τα παιδιά	32
2.2.5. Η Κοινωνική ανάπτυξη και η σημασία της για τα παιδιά	33
2.2.6. Το παιχνίδι και η κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών	34
2.3. Θεατρικό παιχνίδι και η προαγωγή της δημιουργικότητας και της συνεργασίας	37
2.4. Ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσω των τεχνών και του θεατρικού παιχνιδιού.....	39
3. Μεθοδολογία της Έρευνας.....	41
3.1. Γενικά στοιχεία περί έρευνας	41
3.2. Επιλογή Ερευνητικού ζητήματος	42
3.3. Βασικοί στόχοι της έρευνας.....	42

3.4.	Δείγμα και δειγματοληπτική μέθοδος.....	43
3.5.	Μέσο συλλογής δεδομένων.....	44
3.6.	Προϋποθέσεις συμμετοχής στην έρευνα	45
3.7.	Χρόνος Εκπόνησης της διαδικασίας της έρευνας	45
4.	Αποτελέσματα της Έρευνας.....	46
4.1.	Συμμετοχή στην Έρευνα.....	46
4.2.	Γενικά και Δημογραφικά στοιχεία.....	46
4.2.1.	Φύλο.....	46
4.2.2.	Ηλικία.....	47
4.2.3.	Χρόνια Προϋπηρεσίας.....	48
4.2.4.	Εργασία σε Δημόσιο ή Ιδιωτικό τομέα	50
4.2.5.	Αριθμός Μαθητών στο τμήμα των διδασκόντων.....	50
4.2.6.	Ηλικίες παιδιών με τα οποία έχουν εργαστεί οι συμμετέχοντες στην έρευνα.	52
4.2.7.	Ένταξη στο τμήμα, μαθητών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες.....	54
4.2.8.	Ενσωμάτωση στο τμήμα παιδιών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα	54
4.2.9.	Σπουδές των παιδαγωγών που συμμετείχαν στην έρευνα.....	55
4.2.10.	Εξειδίκευση σπουδών στο θεατρικό παιχνίδι.....	56
4.2.10.1.	Εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι	56
4.2.10.2.	Ερασιτεχνική ενασχόληση με το θεατρικό παιχνίδι.....	56
4.2.10.3.	Ερασιτεχνική ενασχόληση με κάποια από τις τέχνες (Θέατρο, Μουσική, Εικαστικά κ.λπ.).....	57
4.3.	Απόψεις παιδαγωγών για τη σημασία του θεατρικού παιχνιδιού	57
4.3.1.	Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών	57
4.3.2.	Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στους τομείς: Γνωστική ανάπτυξη, Κοινωνική Ανάπτυξη, Κινητική Ανάπτυξη, Ανάπτυξη Δημιουργικότητας, Συναισθηματική Ανάπτυξη, Γλωσσική Ανάπτυξη, Αισθητική Καλλιέργεια, Ευχαρίστηση/Εκτόνωση/Στρές.....	58

4.3.3. Ιεράρχηση των τομέων ανάπτυξης των παιδιών σύμφωνα με τη θετική επίδραση που ασκεί το θεατρικό παιχνίδι στον κάθε τομέα.....	60
4.3.4. Θεατρικό παιχνίδι και ανάπτυξη προφορικού λόγου.....	66
4.3.5. Θεατρικό παιχνίδι και ενίσχυση του εμπλουτισμού του λεξιλογίου των παιδιών.....	67
4.3.6. Θεατρικό παιχνίδι και ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των παιδιών.....	68
4.3.7. Θεατρικό παιχνίδι και ενδυνάμωση των φιλικών σχέσεων των παιδιών.....	69
4.3.8. Θεατρικό παιχνίδι και διευκόλυνση της έκφρασης των συναισθημάτων των παιδιών.....	70
4.3.9. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στο αίσθημα ευχαρίστησης των παιδιών.....	70
4.3.10. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στην αντιμετώπιση στρεσογόνων καταστάσεων.....	71
4.3.11. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στη δημιουργική έκφραση των παιδιών.....	72
4.3.12. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στη νοητική ανάπτυξη και τη διανοητική ωρίμανση των παιδιών.....	73
4.3.13. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών.....	74
4.3.14. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών.....	75
4.3.16. Η συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες με το θεατρικό παιχνίδι στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών.....	79
4.3.17. Οι δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού που χρησιμοποιούνται πιο συχνά στην τάξη του παιδικού σταθμού.....	80
4.3.18. Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στην εκτέλεση δραστηριοτήτων που αφορούν το θεατρικό παιχνίδι;.....	82
4.3.19. Πόσο ενεργά συμμετέχουν τα παιδιά στις διάφορες τεχνικές του θεατρικού παιχνιδιού;.....	82
4.3.20. Γωνία Μεταμιμήσεων στην τάξη.....	87

4.3.20.1. Ανανεώνονται τα υλικά της γωνίας μεταμφιέσεων συχνά ώστε να είναι ελκυστικά και κατάλληλα για τα παιδιά;.....	87
4.4. Ενότητα ειδικών ερωτήσεων	89
4.4.1. Εφόσον εργάζεστε (ή έχετε εργαστεί) σε βρεφικά (0,5-2,5 ετών) και βρεφονηπιακά τμήματα (2,5-4 ετών), που εκτελείτε συνήθως συχνότερα δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού;.....	89
4.4.1.1. Αιτιολόγηση της παραπάνω απάντησης.....	90
4.4.2. Η συχνότητα εκτέλεσης δραστηριοτήτων σε διάφορα γνωστικά πεδία.....	92
4.4.3. Ο βαθμός στον οποίο οι δραστηριότητες (μουσική, εικαστικά, θέατρο και θεατρικό παιχνίδι, παιδική λογοτεχνία, χορός) ενισχύουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.....	97
4.4.4. Η ασφάλεια και η επάρκεια που αισθάνονται οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας, όσον αφορά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη.....	100
4.4.5. Επιμόρφωση των βρεφονηπιοκόμων με σεμινάρια στο θεατρικό παιχνίδι ...	101
4.4.6. Η βοήθεια της επιμόρφωσης ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη	102
4.4.8. Παράγοντες που προκαλούν ανασφάλεια κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη	104
4.4.9. Επισήμανση αλλαγών, κατευθύνσεων ή προτιμήσεων οι οποίες θα διευκόλυναν την εκτέλεση του θεατρικού παιχνιδιού στον παιδικό σταθμό	108
Συμπεράσματα - Συζήτηση.....	111
Βιβλιογραφία.....	116
Ελληνική Βιβλιογραφία	116
Ξένη Βιβλιογραφία.....	116
Πηγές στο διαδίκτυο	125
Παράρτημα.....	127

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μία αυξημένη προσοχή στις τέχνες και την ενσωμάτωσή τους στα προγράμματα εκπαίδευσης των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Το θεατρικό παιχνίδι, έχει αναφερθεί ως ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για ένα βρεφονηπιοκόμο/νηπιαγωγό καθώς οι ιδιότητες του φαίνεται ότι βοηθούν στην πολύπλευρη ολοκλήρωση και ανάπτυξη των παιδιών. Ανάμεσα στους τομείς που ενισχύονται από το θεατρικό παιχνίδι, έχουν αναφερθεί η ευχαρίστηση και η εκτόνωση των παιδιών, η κοινωνική και συναισθηματική τους ανάπτυξη, η γνωστική αλλά και η γλωσσική τους ανάπτυξη, η κοινωνικοποίηση, η δημιουργικότητα και η αισθητική τους καλλιέργεια.

Η παρούσα έρευνα έρχεται να συμπληρώσει τις ήδη υπάρχουσες και να προσθέσει μία γνώση αναφορικά με την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα, τα προβλήματα που μπορεί να υπάρχουν αλλά και τις απόψεις των Ελλήνων βρεφονηπιοκόμων γενικότερα για τις τέχνες και ειδικότερα για το θεατρικό παιχνίδι και την ενσωμάτωσή του στην εκπαίδευση παιδιών προσχολικής εκπαίδευσης.

Οι ευεργετικές δράσεις του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας επιβεβαιώνεται και μέσα από την παρούσα έρευνα, ενώ είναι αλήθεια πως διαπιστώθηκαν κάποια κενά ως προς την εφαρμογή των δράσεων που σχετίζονται με το θεατρικό παιχνίδι, τα οποία θα μπορούσαν να επιλυθούν με τη συμβολή όλων των απαραίτητων φορέων. Γενικότερα, τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Σε όλες τις περιπτώσεις, απαιτείται ενίσχυση και εντατικοποίηση της έρευνας στα συγκεκριμένα ζητήματα, ώστε να μετρηθεί αναλυτικά τόσο ο αντίκτυπος όσο και οι μηχανισμοί με τους οποίους οι τέχνες γενικότερα και το θέατρο ειδικότερα, μπορούν να επηρεάσουν την ανάπτυξη της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

Λέξεις Κλειδιά: Θεατρικό παιχνίδι, αξία θεατρικού παιχνιδιού, απόψεις βρεφονηπιοκόμων

Abstract

In recent years, there has been an increased focus on the arts and their integration into preschool education programs. Dramatic play has been cited as one of the most important tools for a preschool teacher as its properties seem to help children's multifaceted integration and development. Among the areas strengthened by theatrical play, children's pleasure and relaxation, their social and emotional development, their cognitive and linguistic development, socialization, creativity and aesthetic cultivation have been mentioned.

The present research comes to supplement the already existing ones and to add knowledge regarding the situation that prevails in Greece, the problems that may exist but also the opinions of Greek childcare workers in general about the arts and in particular about theatrical play and its integration in the education of preschool children.

The beneficial actions of theatrical play in the all-round development of preschool children is also confirmed through this research, while it is true that some gaps were found in terms of the implementation of actions related to theatrical play, which could be resolved with the contribution of all the necessary agencies. More generally, the results of the present research are of particular interest.

In all cases, strengthening and intensification of research on the specific issues is required, in order to measure in detail both the impact and the mechanisms by which the arts in general and theater in particular, can influence early childhood development.

Key Words: Theatrical Play, value of play, preschool teacher's options

Εισαγωγή

Το παιχνίδι είναι ένας από τους πιο ενδιαφέροντες τύπους ανθρώπινης δραστηριότητας. Πρόκειται για μία ηγετική δραστηριότητα του παιδιού προσχολικής ηλικίας, καθώς αποτελεί ένα σημαντικό μέσο για την ολοκληρωμένη ανάπτυξή του, μια σημαντική μέθοδος εκπαίδευσης και ταυτόχρονα, μια πραγματική κοινωνική πρακτική των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Το παιδικό παιχνίδι είναι μια δραστηριότητα που στοχεύει στον προσανατολισμό στο θέμα και την κοινωνική πραγματικότητα, στην οποία το παιδί αντανakλά την εντύπωση των γνώσεων του. Το παιχνίδι διαμορφώνει όλες τις πτυχές της προσωπικότητας του παιδιού, οδηγεί σε σημαντικές αλλαγές στον ψυχισμό του, ενώ το προετοιμάζει για τη μετάβαση σε ένα νέο, υψηλότερο στάδιο ανάπτυξης (Polevicova & Shvets, 2019).

Το παιχνίδι, παρέχει στα παιδιά τη δυνατότητα να δημιουργήσουν, να εξερευνήσουν, να μάθουν, να πειραματιστούν και να κοινωνικοποιηθούν. Η οικοδόμηση και η επέκταση των γνώσεων γίνεται μέσα από την αλληλεπίδραση των παιδιών με το περιβάλλον τους, με τα υπόλοιπα παιδιά αλλά και με τον εαυτό τους. Έτσι, το παιχνίδι δίνει στα παιδιά τεράστιες δυνατότητες επικοινωνίας, ανάπτυξης και διαλογικής μετάδοσης. Στο παιχνίδι, τα παιδιά βρίσκονται σε σχέσεις παιχνιδιού, ενώ ταυτόχρονα βρίσκονται σε πραγματικές σχέσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η διαλογική επικοινωνία (DeVries, 2017; Ashiabi, 2007).

Κατά τη γνώμη των παιδαγωγών και των ψυχολόγων, η προσωπικότητα του παιδιού αναπτύσσεται σε δραστηριότητες παιχνιδιών επιβράβευσης που είναι πιο προσιτές στο παιδί, αφού πάνω από όλα αντιστοιχεί στα ψυχικά και σωματικά του χαρακτηριστικά. Στις δραστηριότητες παιχνιδιού, η ομιλία του παιδιού προσχολικής ηλικίας, τα συναισθήματά του, η αντίληψη, η συναισθηματική σφαίρα εμπλουτίζονται, ενώ λόγω του παιχνιδιού το παιδί κατανοεί ολόκληρο το σύστημα των ανθρώπινων σχέσεων (DeVries, 2015).

Η Προσχολική ηλικία, είναι μία περίοδος έντονης σωματικής, ψυχολογικής και κοινωνικής ανάπτυξης του παιδιού. Δεδομένου ότι η οντογένεση είναι μια σύντομη υποτροπή φυλογένεσης, η ατομική ανάπτυξη κάθε παιδιού διέρχεται ορισμένα στάδια που είναι κοινά σε όλα τα παιδιά (Polevikova & Svets, 2019b)

Δυστυχώς, οι μελετητές και οι επαγγελματίες σημειώνουν ότι για τους διάφορους ψυχολογικούς, παιδαγωγικούς και κοινωνικούς λόγους, τα παιδιά έχουν συχνά

αντικαταστήσει τις σχέσεις περιεχομένου παιχνιδιού με απλό χειρισμό παιχνιδιών, που δεν απαιτεί ουσιαστική επικοινωνία. Ως εκ τούτου, το καθήκον των παιδαγωγών είναι να βοηθήσουν τα παιδιά να αλληλοεπιδράσουν μέσω του παιχνιδιού, να γεμίσουν το παιχνίδι των παιδιών με ενδιαφέρον περιεχόμενο και ταυτόχρονα, μέσα από αυτή τη διαδικασία, να ενθαρρύνουν τον διάλογο (Polevikova & Svets, 2019a).

Η σύγχρονη παιδαγωγική χρησιμοποιεί συχνά τέτοια ταξινόμηση παιχνιδιών όπως (Polevikova & Svets, 2019a):

- δημιουργικά παιχνίδια (παιχνίδια τα οποία περιλαμβάνουν σκηνοθεσία, έχουν πλοκή και ρόλους), κατασκευές, παιχνίδια με θέματα λογοτεχνικών έργων (δραματοποίηση, σκηνοθεσία).
- παιχνίδια με κανόνες (παιχνίδια με μικρή, μεσαία και μεγάλη κινητικότητα, παιχνίδια με θέματα, παιχνίδια με κυριαρχία της κύριας κίνησης (τρέξιμο, άλμα κ.λπ.)
- παιχνίδια διαγωνισμών (π.χ. σκυταλοδρομίες) και διδακτικά παιχνίδια (λεκτικά – επιτραπέζια κ.λπ.)

Οι θεατρικές τέχνες ή διαφορετικά το δημιουργικό δράμα, παραδοσιακά αποτελεί ένα μέρος των βέλτιστων πρακτικών για την προσχολική εκπαίδευση (Furman, 2000), ενώ τα τελευταία χρόνια φαίνεται πως βιώνει μια αναγέννηση ως αναπόσπαστο συστατικό της εκπαίδευσης στην πρώιμη παιδική ηλικία. Η National Coalition for Core Arts Standards (Εθνικός Συνεταιρισμός για τα Βασικά Πρότυπα Τεχνών) στη Δανία, ανέπτυξε πρόσφατα ένα σύνολο βασικών προτύπων θεατρικών τεχνών για την προώθηση της συνοχής και της ποιότητας στην καλλιτεχνική εκπαίδευση από την προσχολική ηλικία έως και τη 12η τάξη, τα οποία επικεντρώνονται στη δημιουργία, την παρουσίαση, την ανταπόκριση και τη σύνδεση (National Coalition for Core Arts Standards, 2014). Ο εν λόγω συνεταιρισμός, αναφέρθηκε σε πρότυπα πρώιμης μάθησης, τα οποία φαίνεται πως ενισχύουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες αλλά και τη δημιουργικότητα των μικρών παιδιών καθώς αυτά μπαίνουν στην προσχολική εκπαίδευση.

Ανάμεσα στα σημαντικά στοιχεία τα οποία φαίνεται πως εφοδιάζουν τα παιδιά, συμπεριλαμβάνονται οι κρίσιμες δεξιότητες που καλλιεργούνται μέσω θεατρικών τεχνών, όπως η ακρόαση, η ομιλία, η φαντασία, η επινόηση, η δημιουργία και η κριτική

ανταπόκριση (Colorado Preschool Drama and Theatre Arts Academic Standards, 2009; Minnesota Early Childhood Indicators of Progress, 2017).

Η χρήση δραματικών τεχνικών σε τάξεις προσχολικής ηλικίας, όπως η αυτοσχέδια αφήγηση ή η αφήγηση ιστοριών φαίνεται πως προωθείται όλο και περισσότερο (Cooper, 2009; McNamee, 2015). Η σκόπιμη έμφαση στην ενσωμάτωση των θεατρικών τεχνών στην προσχολική εκπαίδευση παρέχει πολλά υποσχόμενες ευκαιρίες για τη βελτίωση της ποιότητας του προγράμματος πρώιμης εκπαίδευσης, τη συμμετοχή των μαθητών σε πρώιμο στάδιο, τη βελτίωση των δεξιοτήτων σχολικής ετοιμότητας των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων ακόμη και των παιδιών που ανήκουν σε ειδικούς πληθυσμούς (English Language Learners, Greenfader, Brouillette, & Farkas, 2015), ενώ φαίνεται πως μειώνουν το χάσμα επιτευγμάτων (Mardell, 2013).

Σύμφωνα με τους Bronson και Merryman (2010), φαίνεται πως ειδικά για τα παιδιά στην Αμερική, έχει σημειωθεί μία απότομη πτώση της δημιουργικότητας. Για παράδειγμα, μια ανάλυση των βαθμολογιών σε ένα τυποποιημένο τεστ δημιουργικής σκέψης για παιδιά σχολικής ηλικίας από το 1966 έως το 2008 βρήκε σημαντική μείωση στις βαθμολογίες, ιδιαίτερα για παιδιά νηπιαγωγείου έως τρίτης δημοτικού, από το 1990 (Kim, 2011). Αυτή η μελέτη υπογραμμίζει επίσης ότι μεγάλο μέρος της πτώσης της δημιουργικότητας συμβαίνει πριν από το τέλος της πρώιμης παιδικής περιόδου. Η δημιουργικότητα μπορεί να βρίσκεται σε πτώση επειδή τα παιδιά δεν έχουν τις ευκαιρίες να παίζουν τόσο συχνά όσο στο παρελθόν (Howes, 2011).

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι ο χρόνος των παιδιών για παιχνίδι τα τελευταία χρόνια φαίνεται να είναι ιδιαίτερα περιορισμένος, ενώ σύμφωνα με πολλούς ερευνητές το παιχνίδι και η μάθηση πρέπει να πάνε «χέρι- χέρι» (Zigler, 2008), ενώ η στέρηση του παιχνιδιού στερεί στα παιδιά τις ζωτικές ευκαιρίες να εξασκήσουν σημαντικές γνωστικές και κοινωνικο-γνωστικές δεξιότητες καθώς και να αναπτύξουν τη φαντασία, αλλά και δημιουργικότητα τους (π.χ. Hirsh-Pasek, Golinkoff, Berk & Singer, 2008; Pellegrini, 2011, Roskos & Christie, 2013).

Οι Gopnik & Walker (2013), αναφέρουν ότι η ενασχόληση με το παιχνίδι προσποίησης διευκολύνει την αιτιώδη συλλογιστική και τη δημιουργία υποθέσεων, επιτρέποντας στα παιδιά να ασκήσουν την ικανότητα να εξετάζουν αντίθετα σενάρια. Ομοίως, αρκετές μελέτες δείχνουν μια σχέση μεταξύ της ενασχόλησης με το παιχνίδι

προσποίησης και της αποκλίνουσας σκέψης ή της ικανότητας δημιουργίας ποικίλων λύσεων σε ένα πρόβλημα, προάγοντας τη δημιουργική σκέψη (Russ & Wallace, 2013).

Η συμμετοχή στις τέχνες μπορεί να διευκολύνει τη δημιουργικότητα, αλλά και την κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη. Ωστόσο, η έρευνα σχετικά με τους δεσμούς μεταξύ των εμπειριών της τέχνης και της ανάπτυξης είναι περιορισμένη (Winner, Goldstein & Vincent-Lancrin, 2013) και οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι υπάρχει ακόμη πολλή δουλειά που πρέπει να γίνει σε αυτόν τον τομέα (Reed, Hirsh -Pasek & Golinkoff, 2012).

Μέσα από την παρούσα έρευνα, έγινε μία προσπάθεια εξέτασης του ρόλου του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας και συγκεκριμένα, στη βελτίωση της δημιουργικότητας, της συνεργασίας, της κοινωνικοποίησης, αλλά και στοιχείων όπως η ακρόαση, η ομιλία, η φαντασία, η επινοήση, η ευρηματικότητα κ.α. Η συγκεκριμένη μελέτη έλαβε χώρα σε βρεφονηπιοκόμους, και μέσα από αυτή έγινε μία προσπάθεια αποτύπωσης των απόψεων των βρεφονηπιοκόμων για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Στα πλαίσια αυτά, στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αναλύθηκε η οργάνωση των διαφορετικών ειδών παιχνιδιού για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας και η ανάπτυξη δεξιοτήτων θεατρικών τεχνών. Αφού καθορίστηκε η σημασία του παιχνιδιού για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, αναλύθηκαν τα διάφορα είδη παιχνιδιού και βέβαια δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ανάλυση του δραματικού παιχνιδιού. Τέλος, μέσα από τις θεατρικές τέχνες, τα παιδιά αναπτύσσουν μία σειρά από δεξιότητες, οι οποίες αναφέρθηκαν και αναλύθηκαν σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία. Στη συνέχεια, το δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας ασχολήθηκε με το θεατρικό παιχνίδι και τον ρόλο του στις δεξιότητες των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο αποτυπώθηκε η σημασία της ενσωμάτωσης του θεατρικού παιχνιδιού στην εκπαίδευση των παιδιών, ο ρόλος του στη συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη, η σημασία του στην προαγωγή της δημιουργικότητας και της συνεργασίας, ενώ στο τέλος του κεφαλαίου, παρατέθηκε μία ενότητα σχετικά με την ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσω των τεχνών και του θεατρικού παιχνιδιού. Στη συνέχεια, ακολούθησε ένα κεφάλαιο στο οποίο αναλύθηκε η μεθοδολογία της έρευνας, ένα κεφάλαιο που αφορούσε την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας, ενώ στο τέλος παρατέθηκαν σε ξεχωριστό τα συμπεράσματα που προέκυψαν μέσα από την έρευνα.

1. Είδη παιχνιδιών και η ανάπτυξη δεξιοτήτων θεατρικών τεχνών

Μέσα από το συγκεκριμένο κεφάλαιο, πραγματοποιείται μία προσπάθεια προσέγγισης του ζητήματος της οργάνωσης των διαφορετικών ειδών παιχνιδιού για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Ταυτόχρονα, γίνεται μία εισαγωγή στην ανάπτυξη δεξιοτήτων θεατρικών τεχνών. Έτσι, αρχικά παρατίθεται μία ενότητα αφιερωμένη στο παιχνίδι για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, ενώ στη συνέχεια αναλύονται τα είδη παιχνιδιού που αφορούν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας και ταυτόχρονα, δίνεται έμφαση στο δραματικό παιχνίδι.

1.1. Το παιχνίδι για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας

Το παιδικό παιχνίδι, είναι απόλυτα συνδεδεμένο με τη δημιουργικότητα των παιδιών, την ανακάλυψη, τον πειραματισμό, την αλληλοεπίδραση, την κοινωνικοποίηση και μία σειρά από σημαντικά στοιχεία για την διάπλαση του παιδικού χαρακτήρα (Ashiabi, 2007). Σύμφωνα με τον Glover (1999), το παιχνίδι έχει το ρόλο της βοήθειας σε κάθε παιδί να αναπτύξει γνώσεις και δεξιότητες μέσα από την αλληλεπίδραση τόσο με ανθρώπους όσο και με το περιβάλλον.

Ανάμεσα στα διάφορα χαρακτηριστικά που μπορούν να χαρακτηρίσουν το παιδικό παιχνίδι, είναι η λειτουργία του ως εγγενώς παρακινητικό και ευχάριστο, το γεγονός ότι είναι ελεύθερα επιλεγμένο, ενεργά συναρπαστικό, ευκαιριακό και επεισοδιακό, ευφάνταστο και δημιουργικό, ρευστό και δραστήριο και κυρίως, για τη στιγμή (Sturges, 2003). Όλα τα παραπάνω σημαίνουν ότι τα παιδιά που συμμετέχουν στο παιχνίδι, συμμετέχουν αφενός εθελοντικά και αφετέρου επειδή το απολαμβάνουν. Τα παιδιά επιλέγουν πως θα παίξουν και με τι θα παίξουν χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους. Ασχολούνται με την προσποίηση και δεν ενδιαφέρονται τόσο για τα αποτελέσματα όσο για το πως παίζουν.

Με την ηλικία, τα παιδιά συμμετέχουν συχνά σε συνεργατικό παιχνίδι, το οποίο περιλαμβάνει δύο ή περισσότερα παιδιά με καθορισμένους ρόλους και έναν κοινό στόχο. Ο στόχος είναι κάτι που μπορεί να επιτευχθεί εάν όλοι οι εταίροι του παιχνιδιού εκπληρώσουν τους ρόλους τους (Hughes, 1999). Το κοινωνικοδραματικό ή προσποιητικό παιχνίδι είναι παιχνίδι συνεργασίας (Smilansky & Shefatya, 1990) και

αποτελεί περίπου τα δύο τρίτα του συνόλου του προσπονητικού παιχνιδιού των παιδιών προσχολικής ηλικίας (Rubin, 1986). Στο κοινωνικοδραματικό παιχνίδι τα παιδιά παίρνουν μια ταυτότητα που συμπληρώνει τους ρόλους που παίζουν οι άλλοι και σχετίζονται μαζί τους σαν να είναι άλλοι από τον εαυτό τους (Hughes, 1999; Johnson, 1998) σε έναν κόσμο προσποίησης που είναι δεσμευμένος στην πραγματικότητα (Smilansky & Shefatya, 1990).

1.2. Είδη παιχνιδιού για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας

Μεταξύ των σημαντικότερων παιχνιδιών των παιδιών προσχολικής ηλικίας διακρίνονται τα παιχνίδια ρόλων, τα δημιουργικά παιχνίδια, τα παιχνίδια σκηνοθεσίας, το θεατρικό παιχνίδι, τα διδακτικά παιχνίδια, τα παιχνίδια λόγου – γλώσσας και τα παιχνίδια πλοκής καλλιτεχνικών έργων (DeVries, 2015).

Τα δημιουργικά παιχνίδια είναι παιχνίδια που επινοούν τα παιδιά, αντανακλώντας την εντύπωση που έχουν από τη γνώση του γύρω κόσμου. Το κύριο χαρακτηριστικό του δημιουργικού παιχνιδιού είναι η φανταστική κατάσταση που δημιουργεί το παιδί αντί για το πραγματικό, ενώ ενεργεί σε αυτό εκτελώντας το ρόλο σύμφωνα με τις αξίες που δίνει στα αντικείμενα που το περιβάλλουν. Η παιδαγωγική αξία του δημιουργικού παιχνιδιού έγκειται στο γεγονός ότι στη διαδικασία του, εκτός από τις σχέσεις που ορίζονται από το περιεχόμενο, τους ρόλους, τους κανόνες, υπάρχει μια πραγματική σχέση μεταξύ των παιδιών. Εξάλλου, πρέπει να διαπραγματευτούν ένα παιχνίδι, να διανείμουν ρόλους, να παρακολουθούν την εφαρμογή των κανόνων κ.λπ. Στο παιχνίδι, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι πιο εύκολο να έρθουν σε επαφή μεταξύ τους, να υποτάξουν την ενέργειά τους, να είναι κατώτερα το ένα από το άλλο και όλα αυτά, εξαιτίας των ρόλων τους, στους οποίους θα πρέπει να παραμείνουν πιστά. Αυτά είναι τα σημαντικότερα στοιχεία που μπορεί να προσδώσει το δραματικό παιχνίδι στα παιδιά, καθώς οι πραγματικές σχέσεις αποτελούν τη βάση της οργάνωσης της παιδικής κοινωνίας, γεγονός που οδηγεί στη θεώρηση του παιχνιδιού ως μία μορφή οργάνωσης της ζωής και των δραστηριοτήτων για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας (Polevikova & Shvets, 2019).

Από την άλλη πλευρά, τα σκηνοθετικά παιχνίδια αποτελούν τα παιχνίδια ενός παιδιού με κάποιο παιχνίδι και τα υποκατάστατά του με μία πλοκή, η οποία δημιουργείται από το παιδί. Σε αυτά τα παιχνίδια, το παιδί μετακινείται από το παιχνίδι δράσης με κάποιο

παιχνίδι, σε ένα άλλο παιχνίδι, το οποίο βασίζεται στο σχέδιο του παιδιού. Έτσι, στην περίπτωση αυτή, το παιδί είναι εκείνο που ορίζει την πλοκή του παιχνιδιού του, ενώ χρησιμοποιεί τον υφιστάμενο εξοπλισμό του παιχνιδιού που τροποποιεί. Τα συγκεκριμένα παιχνίδια, μπορεί να περιλαμβάνουν ρόλους και άλλες φανταστικές καταστάσεις. Ωστόσο, για τη μετάβαση στο παιχνίδι ρόλων για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, δεν υπάρχει αρκετή εμπειρία επικοινωνίας. Τα ιστορικά γεγονότα σε επιμέρους σκηνοθετικά παιχνίδια είναι το αποτέλεσμα της συνειρμικής αντίληψης του παιδιού για τον κόσμο και τον περίγυρό του. Τα παιχνίδια σκηνοθεσίας, αναπτύσσονται από το θέμα, αντικατοπτρίζοντας τις δραστηριότητες παιχνιδιού του παιδιού στη διαδικασία επικοινωνίας με τους ενήλικες και την αφομοίωση των απλών θεματικών ιστοριών που προτείνουν στα παιδιά. Στα συγκεκριμένα παιχνίδια, το παιδί προσχολικής ηλικίας δείχνει την ικανότητά του να εμφανίζει στο παιχνίδι όχι μόνο ενέργειες με αντικείμενα, αλλά και τη σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων χαρακτήρων. Στα συγκεκριμένα παιχνίδια, το παιδί έχει μια ιδέα για τον ρόλο, υποταγμένη σε μια ενιαία πλοκή δράσης παιχνιδιού. Η κύρια προϋπόθεση για την περαιτέρω ανάπτυξη του σκηνοθετικού παιχνιδιού είναι ο σχηματισμός δεξιοτήτων κοινών ενεργειών: η ικανότητα συντονισμού του σχεδίου, παραλαβής παιχνιδιών και ιδιοτήτων, διανομής ρόλων και τέλος, ο συντονισμός ενεργειών (DeVries, 2015).

Το παιχνίδι ρόλων, θεωρείται από τους ακαδημαϊκούς ως ένα παιχνίδι παρουσίασης ενός συγκεκριμένου παιδικού σχεδίου, το οποίο αποκαλύπτεται μέσα από κατάλληλα γεγονότα και παιχνίδι ρόλων. Τέτοια παιχνίδια σχετίζονται με τη σφαίρα της ανθρώπινης δραστηριότητας και τις ανθρώπινες σχέσεις, καθώς το περιεχόμενο που αναπαράγουν αποτελεί πτυχή της πραγματικότητας. Καταφεύγοντας σε αυτά, τα παιδιά προσπαθούν να αναδημιουργήσουν τις δράσεις τους με τον δικό τους τρόπο, τη σχέση των ενηλίκων, δημιουργώντας ειδικές καταστάσεις παιχνιδιού. Στα παιχνίδια των παιδιών προσχολικής ηλικίας παρουσιάζονται μεγάλες διαφορές, καθώς σε αυτά αντικατοπτρίζουν συγκεκριμένες συνθήκες όπως κοινωνικοϊστορικές, γεωγραφικές, ή οικιακές. Σε αυτά τα παιχνίδια, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας αναπαράγουν στους ρόλους τους όλα όσα βλέπουν γύρω τους στη ζωή και τις δραστηριότητες των ενηλίκων. Το δημιουργικό παιχνίδι ρόλων προωθεί το σχηματισμό και την ανάπτυξη των ρυθμιστικών και σχεδιαστικών λειτουργιών του λόγου. Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού ρόλων, υπάρχει ανάγκη για ομιλία με βάση το πλαίσιο, ενώ στη συνέχεια

βελτιώνεται ο διάλογος. Οι νέες επικοινωνιακές ανάγκες οδηγούν αναπόφευκτα σε εντατική γλωσσική επάρκεια των παιδιών (Polevikova & Shvets, 2019).

Οι ερευνητές ορίζουν τα θεατρικά παιχνίδια ως παιχνίδια στο πρόσωπο ενός λογοτεχνικού έργου, την αναπαραγωγή με τη βοήθεια εκφραστικών μέσων (τονισμό, εκφράσεις προσώπου, χειρονομίες, πόζες, κινήσεις) συγκεκριμένων εικόνων. Τα θεατρικά παιχνίδια περιλαμβάνουν δραστηριότητες παιδιών με κούκλες ή υποκριτική σε ρόλους. Επίσης, μπορεί να περιλαμβάνουν λογοτεχνική δραστηριότητα (επιλογή θέματος, συλλογή, σκηνοθεσία έργων κ.λπ.), οπτική δραστηριότητα (σχέδιο σκηνικού, παραγωγή χαρακτηριστικών), μουσική δραστηριότητα (σκηνοθεσία μουσικών έργων κ.λπ.). Τα δραματοποιημένα παιχνίδια περιλαμβάνουν παιχνίδια δραματοποίησης και παιχνίδια με σκηνές λογοτεχνικών έργων (DeVries, 2015).

Εκτός από τη δραματοποίηση, οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας εκτελούν σκηνοθετημένα έργα τέχνης, επεξεργαζόμενοι οποιοδήποτε έργο (συμπεριλαμβανομένων των παραμυθιών) για τη δημιουργία μίας σκηνής.

Η ανάπτυξη των διαλογικών δεξιοτήτων των παιδιών προσχολικής ηλικίας προωθείται επίσης με διδακτικά παιχνίδια. Οι επιστήμονες προσφέρουν τη διάκριση μεταξύ διδακτικών παιχνιδιών για εκπαιδευτικό περιεχόμενο, παιχνιδιών δράσης και κανόνων, της οργάνωσης και των σχέσεων των παιδιών, του ρόλου του παιδαγωγού κ.λπ. Διακρίνουν:

Τα ταξιδιωτικά παιχνίδια, τα οποία αντικατοπτρίζουν πραγματικά γεγονότα και γεγονότα μέσω του ασυνήθιστου. Τα συγκεκριμένα παιχνίδια μπορεί να είναι απλά - εξαιτίας του μυστηρίου, μπορεί να είναι σύνθετα - λόγω της υπέρβασης, ενώ μπορεί να είναι αναγκαία - λόγω του ενδιαφέροντος. Τα συγκεκριμένα παιχνίδια είναι σχεδιασμένα για να ενισχύσουν τις παιδικές εντυπώσεις, να παρέχουν γνωστικό περιεχόμενο, ενώ πρόκειται για ασυνήθιστα παραμύθια, τα οποία έχουν σκοπό να τραβήξουν την προσοχή των παιδιών (ταξίδι σε καθορισμένο μέρος, ταξίδι σκέψης, φαντασίας κ.λπ.) (Polevikova & Shvets, 2019).

Τις παραγγελίες παιχνιδιών, στις οποίες οι εργασίες παιχνιδιού και τα παιχνίδια δράσης βασίζονται σε προτάσεις οι οποίες παρακινούν τα παιδιά σε δράση.

Τα παιχνίδια υποθέσεων, τα οποία παρακινούν τα παιδιά στο να κατανοήσουν τις επόμενες ενέργειες ενώ καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις του τύπου: «Τι θα

έκανα αν ...;» κ.λπ. Τα εν λόγω παιχνίδια βοηθούν στην ικανότητα σύγκρισης της γνώσης με τις περιστάσεις ή τις προτεινόμενες συνθήκες, στη δημιουργία αιτιακών σχέσεων, αλλά και στην ενεργό εργασία της φαντασίας.

Τα παιχνίδια παζλ, τα οποία βοηθούν στην ανάπτυξη της ικανότητας ανάλυσης, γενίκευσης, σχηματισμού της ικανότητας σκέψης και εξαγωγής συμπερασμάτων.

Τα παιχνίδια-συνομιλίες, η αξία των οποίων είναι η ενίσχυση συναισθηματικών και νοητικών διεργασιών (ενότητα λέξεων, πράξεων, σκέψεων, φαντασίας παιδιών), στην ανατροφή της ικανότητας ακρόασης των ερωτήσεων του δασκάλου, των ερωτήσεων και των απαντήσεων των παιδιών, της ικανότητας εστίασης της προσοχής στο περιεχόμενο της συνομιλίας, της έκφρασης κρίσεων (Polevikova & Shvets, 2019).

Σύμφωνα με τη φύση του παιχνιδιού, τα διδακτικά παιχνίδια χωρίζονται σε (DeVries, 2015):

- ✓ Παιχνίδια-παραγγελίες, με βάση το ενδιαφέρον των παιδιών για τη δράση με παιχνίδια και αντικείμενα: να μαζεύουν, να ζωγραφίζουν, να χωρίζουν, να συνδυάζουν, να καρφώνουν κ.λπ.,
- ✓ Παιχνίδια με την αναζήτηση αντικειμένων, το χαρακτηριστικό των οποίων είναι η απροσδόκητη εμφάνιση και εξαφάνιση αντικειμένων.
- ✓ Παιχνίδια εικασίας γρίφων, τα οποία δημιουργούνται για να ανακαλύψουν το άγνωστο («Αναγνώρισε», «Μάντεψε», «Τι άλλαξε;»)
- ✓ Διδακτικά παιχνίδια βασισμένα σε ρόλους πλοκής, των οποίων τα παιχνίδια δράσης αποτελούνται από την αντανάκλαση διαφορετικών καταστάσεων ζωής, ερμηνεία ρόλων (αγοραστής, πωλητής, λύκος, χήνες κ.λπ.)
- ✓ Παιχνίδια φαντασίας ή παιχνίδια με κάποιο απαγορευμένο στοιχείο (κρατήστε μακριά, μην πείτε απαγορευμένη λέξη κ.λπ.).

Επίσης, υπάρχει μια ξεχωριστή ομάδα παιχνιδιών - παιχνίδια προσανατολισμού ομιλίας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει:

- ✓ δημοφιλή παιχνίδια,
- ✓ λαϊκά λεκτικά παιχνίδια,
- ✓ σκηνοθεσία,
- ✓ δραματοποιημένα παιχνίδια,
- ✓ μουσικά παιχνίδια,

- ✓ διασκεδαστικά παιχνίδια.

Το σύνολο αυτών των παιχνιδιών, αποκαλύπτουν στα παιδιά την ομορφιά και τον πλούτο της μητρικής τους γλώσσας, ενώ συμβάλλουν στη διαμόρφωση της έκφρασης και της σύνδεσης του λόγου. Εκτός από αυτά, πολλά από τα συγκεκριμένα παιχνίδια βοηθούν τα παιδιά στη δημιουργία θετικής συναισθηματικής διάθεσης, στην ανάπτυξη της ομιλίας, προάγουν την ικανότητα διεξαγωγής διαλόγου, ενώ διευρύνουν το λεξιλόγιο των παιδιών καθώς αυτά μπαίνουν στη διαδικασία επιλογής των απαραίτητων λέξεων για το παιχνίδι (Polevikova & Shvets, 2019).

1.3. Το δραματικό παιχνίδι

Το δραματικό παιχνίδι συνίσταται στην απεικόνιση των λογοτεχνικών έργων, η οποία πραγματοποιείται με τη σειρά των διάφορων επεισοδίων. Η πλοκή του παιχνιδιού, η αλληλουχία των γεγονότων, ο ρόλος, οι ενέργειες, η γλώσσα των ηρώων καθορίζονται από το κείμενο του λογοτεχνικού έργου. Η δραματοποίηση του παιχνιδιού λαμβάνει χώρα σε μια προκαθορισμένη πλοκή και προβλέπει ρόλους που ρυθμίζονται από τα όρια του κειμένου του συγγραφέα. Τα παιδιά πρέπει να θυμούνται κυριολεκτικά το κείμενο, να συνειδητοποιούν την εξέλιξη των γεγονότων, τις εικόνες των ηρώων ενός παραμυθιού ή μιας ιστορίας και στη συνέχεια να το παρουσιάσουν.

Το λογοτεχνικό έργο, από το περιεχόμενό του, καθορίζει ποιες ενέργειες πρέπει να εκτελεστούν, αλλά δεν περιέχει καθοδήγηση για τους τρόπους ενσάρκωσής του σε ότι αφορά τις διάφορες κινήσεις, τις εκφράσεις του προσώπου αλλά και τους τονισμούς. Ένα τέτοιο παιχνίδι είναι πολύ πιο περίπλοκο για τα παιδιά, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα που τους δίνεται η δυνατότητα να μιμούνται τη ζωή. Το δραματικό παιχνίδι, βοηθά στην κατανόηση της ιδέας ενός έργου, της καλλιτεχνικής του αξίας, διδάσκει στα παιδιά να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, προάγει την ανάπτυξη της μνήμης, της ομιλίας, την έκφραση της ανεξαρτησίας, τη δημιουργικότητα στην επιλογή εκφραστικών μέσων για τη δημιουργία εικόνων (Polevikova & Shvets, 2019).

Οι επιστήμονες διακρίνουν τρία στάδια δραματοποίησης:

1) Προετοιμασία για το παιχνίδι δραματοποίησης. Η εν λόγω προετοιμασία, καλύπτει τις δραστηριότητες που στοχεύουν στην αφομοίωση του λογοτεχνικού κειμένου. Ανάμεσα σε αυτές συμπεριλαμβάνονται η ανάγνωση του κειμένου από τον

εκπαιδευτικό αλλά και η επαναλαμβανόμενη εξάσκηση των παιδιών μέσω της ακοής ηχογραφημένου κειμένου. Ταυτόχρονα, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συνομιλούν με τα παιδιά, συζητώντας για τα διάφορα χαρακτηριστικά των χαρακτήρων αλλά και τις φωνές των χαρακτήρων. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η επανάληψη του περιεχομένου του κειμένου, κατά την οποία τα παιδιά στερεώνουν στη μνήμη τους μια ακολουθία των γεγονότων που συμβαίνουν, ενώ ταυτόχρονα αφομοιώνουν τους διάφορους χαρακτήρες που πρόκειται να υποδυθούν. Τέλος, εξίσου σημαντική είναι η αναδιήγηση του έργου από παιδιά που μπορεί ήδη να έχουν εκτελέσει τους ρόλους, ενώ σημαντικό ρόλο έχουν τόσο οι εικονογραφήσεις, όσο και οι ζωγραφιές των διάφορων ιστοριών.

2) Εμπλουτισμός των γνώσεων των παιδιών για τους χαρακτήρες και τα γεγονότα που αναφέρονται στο παιχνίδι. Πρόκειται για μία διαδικασία η οποία πρέπει να λαμβάνει χώρα από μέρους του εκπαιδευτικού κατά την ανάγνωση του κειμένου, την προετοιμασία των χαρακτηριστικών και των σκηνικών.

3) Το ίδιο το θεατρικό παιχνίδι. Είναι εκείνο το οποίο αναπτύσσει τις δημιουργικές ικανότητες των παιδιών.

Κανονίζοντας τις λεπτομέρειες για το δραματικό παιχνίδι, οι εκπαιδευτές είναι εκείνοι που καθορίζουν αρχικά το ποιος θα παίζει τον ένα ή τον άλλο ρόλο, ανάλογα με το ποιο από τα παιδιά αντιλήφθηκε την ιστορία/παραμύθι. Σταδιακά, τα ίδια τα παιδιά προσχολικής ηλικίας συνηθίζουν να κατανέμουν σωστά τους ρόλους μεταξύ τους. Η δραματοποίηση του παιχνιδιού πρέπει να ξεκινά με απλά παραμύθια. Επεκτείνοντας τη δραματοποίηση, ο εκπαιδευτικός ρωτά, αναπαράγει και κατευθύνει τη δράση. Κάποιες φορές, ο εκπαιδευτικός αναλαμβάνει τα καθήκοντα του παρουσιαστή: λέει στον συγγραφέα ένα κείμενο ενός παραμυθιού, το οποίο φέρνει τα παιδιά σε μια συγκεκριμένη δράση. Τα μεγαλύτερα παιδιά προσχολικής ηλικίας παίζουν πιο εξελιγμένα δραματικά παιχνίδια. Μαζί με τον παιδαγωγό ετοιμάζουν κοστούμια, συζητώντας το ποιο από τα παιδιά είναι πιο κατάλληλο για τον κάθε ρόλο (Polevikova & Shvets, 2019).

1.4. Η Ανάπτυξη δεξιοτήτων θεατρικών τεχνών κατά την προσχολική ηλικία

Οι δεξιότητες των θεατρικών τεχνών της προσχολικής ηλικίας αναδύονται στο πλαίσιο του παιχνιδιού, ενώ σύμφωνα με τον Mages (2008) πρόκειται για «το δράμα στη φυσική του κατάσταση». Οι δραματικές δραστηριότητες των παιδιών έχουν εννοιολογηθεί σε ένα φάσμα με παιδικό παιχνίδι προσποίησης στο ένα άκρο και θέατρο ή «επικοινωνία μεταξύ ηθοποιών και κοινού» στο άλλο άκρο (Mages, 2008).

Οι τεχνικές του θεάτρου ως εργαλεία ενισχύουν τη φυσική ροπή των παιδιών προς το δημιουργικό παιχνίδι (Youth Stages, 2016). Οι περισσότεροι ερευνητές συμφωνούν ότι όλα τα είδη παιχνιδιού είναι εγγενώς παρακινητικά, ευχάριστα, έχουν ένα στοιχείο φαντασίας και είναι ευέλικτα στο ότι οι προσποιητικές ενέργειες μπορεί να είναι διαφορετικές από τις πραγματικές (Krasnor & Pepler, 1980).

Στις τάξεις της πρώιμης παιδικής ηλικίας, οι ευκαιρίες για δραματικές εμπειρίες πραγματοποιούνται μέσω δραστηριοτήτων που βασίζονται στο παιχνίδι και στο δράμα και περιγράφονται με πολλούς όρους, όπως το δημιουργικό δράμα (Mages, 2008), το κοινωνικοδραματικό παιχνίδι (Elias & Berk, 2002), το καθοδηγούμενο θεατρικό παιχνίδι (Gupta, 2009), το θεατρικό παιχνίδι φαντασίας (Berk & Meyers, 2013), την παιδαγωγική βασισμένη σε δράμα (Lee et al., 2015), δράμα αφήγησης (Wright, Diener, & Kemp, 2013) και δραματικό παιχνίδι στα πλαίσια της αφήγησης και της υποκριτικής ιστορίας (storytelling/storyacting), το οποίο επί τοις ουσίαις ευθυγραμμίζεται περισσότερο με την έννοια του καθοδηγούμενου παιχνιδιού, ενώ ενσωματώνει μαθησιακούς στόχους και ταυτόχρονα παραμένει καθοδηγούμενο από τα παιδιά (Hynes-Berry, 2012; Mardell, 2013).

Η συνεργασία μεταξύ ενήλικου και παιδιού κατά τη διάρκεια του καθοδηγούμενου παιχνιδιού είναι μια σημαντική διαφορά μεταξύ του αυθόρμητου παιχνιδιού προσποίησης ή του ελεύθερου παιχνιδιού. Όταν αναφερόμαστε σε δεξιότητες θεατρικών τεχνών, αναφερόμαστε σε ένα σύνολο δεξιοτήτων που χρησιμοποιούν τα παιδιά για να συμμετάσχουν σε αυτό που συνήθως αναφέρεται ως δημιουργικό δράμα και περιλαμβάνει τη γλώσσα, τη γνωστική, κοινωνικές, συναισθηματικές και κινητικές δεξιότητες (Mages, 2008).

Ο Εθνικός Οργανισμός για τα πρότυπα βασικών τεχνών της Αμερικής, όρισε τι πρέπει να γνωρίζουν και να κάνουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας όταν συμμετέχουν σε

θεατρικές τέχνες, όπως η εμπλοκή σε δραματικές εμπειρίες παιχνιδιού, η ανάμνηση μιας συναισθηματικής αντίδρασης, η αφήγηση μιας μικρής ιστορίας και η κατανόηση ότι η φαντασία είναι θεμελιώδης για το δραματικό παιχνίδι ή την καθοδηγούμενη δραματική εμπειρία (National Coalition for Core Arts Standards, 2014). Η επίδειξη αυτών των προτύπων απαιτεί από τα παιδιά να χρησιμοποιούν προσχολικές γνωστικές, γλωσσικές, κοινωνικές, συναισθηματικές και κινητικές ικανότητες. Οι δεξιότητες ενός παιδιού προσχολικής ηλικίας που ασχολείται με τις θεατρικές τέχνες ξεπερνούν σε μεγάλο βαθμό τις δεξιότητες ενός τυπικού προσχολικού μαθητή.

Με την εμφάνιση του παιχνιδιού προσποίησης κατά την πρώιμη παιδική ηλικία, τα παιδιά δείχνουν τις απαρχές των δεξιοτήτων του θεάτρου. Αυτές οι πρώτες προσποιητικές ενέργειες περιλαμβάνουν συνήθως συμπεριφορές των παιδιών με διάφορα αντικείμενα, όπως για παράδειγμα τη χρήση ενός άδειου κουταλιού και την προσποίηση των παιδιών ότι τρώνε (Fein, 1981). Όταν τα παιδιά φτάνουν την ηλικία των 24 μηνών, τότε μπορούν να κατανοήσουν τη συμβολική σχέση μεταξύ των αντικειμένων και των αντικαταστάσεών τους (π.χ. τη χρήση ενός κουταλιού ως τηλέφωνο), ενώ αρχίζουν να συνδυάζουν αντικαταστάσεις αντικειμένων κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού τους (Sachet & Mottweiler, 2013). Κατά την ίδια ηλικιακή περίοδο, τα παιδιά ξεκινούν να συμμετέχουν σε παιχνίδια ρόλων παίζοντας με κούκλες και λούτρινα ζωάκια (Sachet & Mottweiler, 2013), ενώ αρχίζουν να καταλαβαίνουν τις υποκρινόμενες ενέργειες των άλλων και τα φανταστικά αποτελέσματα που μπορεί να έχουν αυτές οι προσποιητικές ενέργειες (Lillard & Witherington, 2004).

Κατά τη διάρκεια της προσχολικής ηλικίας, τα παιδιά αποκτούν την ικανότητα αναλογισμού της σχέσης μεταξύ των συμβόλων και των αναφορών τους και αρχίζουν να κατανοούν την ειρωνεία και τον σαρκασμό (Carlson et. al., 2008).

Η προσποίηση τους γίνεται πιο αποσυνθετική και αποστασιοποιημένη από την πραγματικότητα και αρχίζουν να αντικαθιστούν αντικείμενα που είναι διαφορετικά από το αρχικό αντικείμενο στη λειτουργία και την εμφάνιση (Carlson et. al., 2008). Κατά την προσχολική περίοδο, το παιχνίδι προσποίησης βρίσκεται στην «υψηλή περίοδο» (Singer & Singer, 1992) αφού τα παιδιά αρχίζουν να συμμετέχουν σε πολύπλοκα κοινωνικά παιχνίδια προσποίησης ή κοινωνικοδραματικά παιχνίδια, στα οποία υποδύονται ρόλους με άλλους (Howes & Matheson, 1992). Επιπρόσθετα, κατά την ίδια περίοδο υπάρχει έντονη βελτίωση της εκτελεστικής λειτουργίας των παιδιών

ή της αυτορρύθμισης. Τα παιδιά είναι σε θέση να εξασκήσουν τις εκτελεστικές δεξιότητές τους στο πλαίσιο του παιχνιδιού προσποίησης, ενώ έχουν αρκετή ευελιξία ώστε να μπορούν να προσποιηθούν ότι ένα αντικείμενο αντιπροσωπεύει ένα άλλο, ή να εναλλάσσονται με κάποιο σύντροφο κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού ρόλων και να ακολουθούν ορισμένους κανόνες (Berk & Meyers, 2013). Ομοίως, οι γλωσσικές δεξιότητες των παιδιών γίνονται όλο και πιο περίπλοκες. Το παιχνίδι προσποίησης παρέχει ευκαιρίες για την ενίσχυση του λεξιλογίου, την προσαρμογή της ομιλίας σε έναν συγκεκριμένο ρόλο και την εξάσκηση των δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων (Ervin-Tripp, 1991).

Οι γνωστικές, κοινωνικο-συναισθηματικές, εκτελεστικές λειτουργίες και αλλαγές στις κινητικές δεξιότητες που συμβαίνουν κατά την προσχολική περίοδο διευκολύνουν την ανάπτυξη τόσο των δεξιοτήτων θεατρικών τεχνών όσο και των δεξιοτήτων πρώιμης μάθησης.

Η ενασχόληση με το δραματικό παιχνίδι προάγει το σύνολο των δεξιοτήτων της πρώιμης παιδικής ηλικίας (Fleer, 2014). Ο Vygotsky (1978) υπέθεσε ότι το δραματικό ή το προσποιητικό παιχνίδι είναι μια σημαντική πηγή νοητικής ανάπτυξης για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Μέσα από τη δραματική δραστηριότητα, τα παιδιά χρησιμοποιούν τη φαντασία, μαθαίνουν να εκτιμούν τη λειτουργία των κανόνων και αναπτύσσουν δεξιότητες αυτορρύθμισης. Επιπλέον, μέσω του παιχνιδιού τα παιδιά γίνονται πιο βαθιά δεσμευμένα, στοχαστικά, κοινωνικά ικανά και ώριμα όσον αφορά τις αλληλεπιδράσεις και τις προσωπικές τους δεξιότητες. Σύμφωνα με τον Vygotsky (1978) «στο παιχνίδι τα παιδιά είναι σαν να ήταν ένα κεφάλι ψηλότερα από τον εαυτό τους». Η δράση στη σφαίρα της φαντασίας και γενικότερα σε φανταστικές καταστάσεις, η δημιουργία εθελοντικών προθέσεων και ο εκούσιος σχηματισμός πραγματικών σχεδίων και βουλευτικών κινήτρων, εμφανίζονται κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, ενώ το αποτέλεσμα της εμφάνισης αυτής είναι ότι τελικά το καθιστούν στο υψηλότερο επίπεδο της προσχολικής ανάπτυξης (Vygotsky, 1978).

Πιο πρόσφατα, πολιτιστικές-ιστορικές προοπτικές που βασίζονται στη θεωρία του Vygotsky (Fleer, 2014) υποστηρίζουν ότι το παιχνίδι ρόλων είναι κεντρικό για την κατανόηση των παιδιών και των σύγχρονων κοινωνιών και θεωρείται ως ένα πολιτιστικό εργαλείο που προάγει την ανάπτυξη των παιδιών. Οι δράσεις παιχνιδιού ρόλων των παιδιών χρησιμεύουν ως παράθυρο στην κατανόησή τους για τον κόσμο

τους, μια στρατηγική για τους ενήλικες να καλλιεργήσουν συγκεκριμένους τρόπους σκέψης και συμπεριφοράς και μια στρατηγική για τα παιδιά να εξασκούν κανόνες και συμπεριφορές και να εξερευνούν ιδέες.

Πράγματι, το παιχνίδι και τα δραματικά του υπόβαθρα έχουν χρησιμοποιηθεί στην τάξη της πρώιμης παιδικής ηλικίας για την προώθηση μιας σειράς βασικών δεξιοτήτων της πρώιμης παιδικής ηλικίας. Οι εν λόγω δεξιότητες ξεκινούν από τον αλφαριθμητισμό (Mages, 2008), τη δημιουργικότητα (Yeh & Li, 2008), την κοινωνική και προσωπική αναγνωρισιμότητα και την αυτογνωσία (Blair & Raver, 2014).

Ένα μέρος της βιβλιογραφίας, εξετάζει την επίδραση των θεατρικών τεχνών προσχολικής ηλικίας στην ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Τα ευρήματα είναι πολλά υποσχόμενα, με αρκετές μελέτες να καταδεικνύουν τον αντίκτυπο της εκπαίδευσης και των δραστηριοτήτων της καθοδηγούμενης θεατρικής παράστασης στις προφορικές αφηγηματικές ικανότητες των αγγλόφωνων παιδιών προσχολικής ηλικίας (Cooper et. al., 2007; Lee et al. ., 2015; Mages, 2008) αλλά και των παιδιών που δεν μιλούν την αγγλική (Greenfander et. al., 2015; Krueger et. al., 2013a; Krueger et. al., 2013b).

Μερικές μελέτες βρίσκουν επίσης θετικές επιπτώσεις της εκπαίδευσης μέσω των θεατρικών τεχνών στην κοινωνική ικανότητα (Menzer, 2015; Nicolopoulou et. al., 2015). Αυτές οι μελέτες υποδηλώνουν ότι η ενσωμάτωση των θεατρικών τεχνών στις δραστηριότητες της πρώιμης παιδικής ηλικίας μπορεί να είναι καρποφόρα για την υποστήριξη της ανάπτυξης των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

2. Το θεατρικό παιχνίδι και ο ρόλος του στις δεξιότητες των παιδιών προσχολικής ηλικίας

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύεται ο ρόλος του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Στα πλαίσια αυτά, μέσα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που πραγματοποιήθηκε, εξετάστηκε η σημασία της ενσωμάτωσης του θεατρικού παιχνιδιού στην εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής ηλικίας, η σημασία του στην κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών αλλά και ο ρόλος του στην προαγωγή της δημιουργικότητας και της συνεργασίας. Στο τέλος του παρόντος κεφαλαίου, παρατίθεται μία ενότητα που αναφέρεται στην ανάπτυξη άλλων δεξιοτήτων των παιδιών μέσα από το θεατρικό παιχνίδι.

2.1. Η σημασία της ενσωμάτωσης του θεατρικού παιχνιδιού στην εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής ηλικίας

Παρά τη φυσική τάση των μικρών παιδιών να προσποιούνται και να συμμετέχουν στο δημιουργικό δράμα και τις μελέτες που δείχνουν σχέσεις μεταξύ των δεξιοτήτων των θεατρικών τεχνών προσχολικής ηλικίας και της ανάπτυξης των παιδιών, υπήρξε μικρή σκόπιμη διεπιστημονική ολοκλήρωση μεταξύ των τομέων της θεατρικής τέχνης και της πρώιμης παιδικής ανάπτυξης. Ωστόσο, υπάρχουν πολλοί λόγοι για να ενσωματωθούν αυτοί οι δύο κλάδοι. Οι θεατρικές τέχνες προσφέρουν καινοτόμες και ποικίλες ευκαιρίες για την προώθηση μιας σειράς δεξιοτήτων στην πρώιμη παιδική ηλικία.

Για παράδειγμα, ο Cooper (2009) συζητά τους στενούς δεσμούς μεταξύ του παιχνιδιού φαντασίας και της αφήγησης, που απαιτούν τη χρήση φαντασίας και προσποίησης. Ο Mardell και οι συνεργάτες του (2013) μελέτησαν την πρακτική του δραματικού παιχνιδιού στα πλαίσια της αφήγησης και της υποκριτικής ιστορίας (storytelling/storyacting), αναφέροντας ότι προσφέρει μια αυθεντική ευκαιρία για την οικοδόμηση δεξιοτήτων γραμματισμού, κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων αυτορρύθμισης, παρέχοντας μια γέφυρα μεταξύ της ομιλίας των παιδιών με βάση τα συμφραζόμενα και της αποσυμφραζόμενης γλώσσας των βιβλίων, χρησιμοποιώντας τις ιστορίες των παιδιών και την ομαδική τους έκφραση, και απαιτώντας από τα παιδιά να περιμένουν και να αναβάλουν την ικανοποίηση.

Οι θεατρικές τέχνες προσφέρουν επίσης πολλά υποσχόμενες πρακτικές για την προσέγγιση διαφορετικών τύπων μαθητών προσχολικής ηλικίας. Για παράδειγμα, οι θεατρικές τέχνες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη των προφορικών και γραπτών γλωσσικών δεξιοτήτων των μαθητών της αγγλικής γλώσσας. Δραστηριότητες δημιουργικού δράματος, που περιλαμβάνουν τόσο λεκτική όσο και μη λεκτική επικοινωνία (Greenfader et al., 2015) και σύνδεση λέξεων και συναισθημάτων (Knueger et. al., 2013a, 2013b) προσφέρουν βιωματικές ευκαιρίες για αύξηση του εύρους και του βάθους των δεξιοτήτων λεξιλογίου, ομιλίας, ακρόασης και γραπτού λόγου, ανεξάρτητα από το πλήθος των γλωσσών που ομιλούνται από τα παιδιά σε μια τάξη. Ενθαρρύνουν επίσης υψηλά επίπεδα δέσμευσης και συνδέουν το πρόγραμμα σπουδών με τις ζωές των παιδιών, οι οποίες είναι αναγνωρισμένες παιδαγωγικές αρχές για τη διδασκαλία των μαθητών της Αγγλικής γλώσσας (Haneda & Wells, 2012).

Οι θεατρικές τέχνες μπορούν επίσης να βελτιώσουν τις τεχνικές διδασκαλίας της πρώιμης παιδικής ηλικίας σε διάφορα περιβάλλοντα εκπαίδευσης στην πρώιμη παιδική ηλικία. Υπάρχουν πολλαπλές ομοιότητες στις πρακτικές των καλλιτεχνών θεάτρου προσχολικής ηλικίας και των δασκάλων προσχολικής ηλικίας (π.χ. ενθαρρύνουν τους μαθητές να εκφράζουν συναισθήματα προφορικά και μη, κάνουν ερωτήσεις για να ενημερώνουν την αφήγηση και την κατανόηση ιστορίας, ενθαρρύνουν θετικές αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους) και η χρήση θεατρικών τεχνών μπορεί να ενισχύσει ποιοτικές διδακτικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία με ελκυστικούς τρόπους.

Οι αναφορές των προγραμμάτων θεατρικών τεχνών σε περιβάλλον πρώιμης παιδικής ηλικίας περιγράφουν μοναδικές ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να ενσωματώνουν τις θεατρικές τέχνες στις πρακτικές διδασκαλίας της πρώιμης παιδικής ηλικίας, ανεξάρτητα από το μοντέλο του προγράμματος σπουδών στην τάξη. Για τις εν λόγω πρακτικές, χρησιμοποιείται μία σειρά από στρατηγικές διδασκαλίας, όπως χρήση βίντεο, παιχνίδι ρόλων και παντομίμες (Brouillette, 2012; Mages, 2017; Sachs et al., 2014).

Οι εν λόγω πρακτικές βοηθούν τους δασκάλους στην ανάπτυξη προσεγγίσεων για το χειρισμό δύσκολων καταστάσεων που αντικατοπτρίζουν βαθύτερα ζητήματα, όπως η αντιμετώπιση της βίας σε ιστορίες (Mardell, 2013). Οι τάξεις προσχολικής ηλικίας που έχουν ενσωματώσει πλήρως τη χρήση του storytelling/storyacting το έχουν

χρησιμοποιήσει όχι μόνο για την προώθηση της γλώσσας, αλλά και για να καθοδηγήσουν τις αυθεντικές πρακτικές αξιολόγησης και τη διαχείριση συμπεριφοράς (McNamee, 2015) και να δημιουργήσουν ένα δημοκρατικό περιβάλλον στην τάξη (Cooper, 2009). Τα δημόσια σχολεία της Βοστώνης, με το πρόγραμμα Boston Liens, έκαναν το ST/SA ακρογωνιαίό λίθο του προγράμματος σπουδών και των διδακτικών πρακτικών στις τάξεις προσχολικής ηλικίας και νηπιαγωγείου, ακόμη και ως στοιχείο της οικογενειακής δέσμευσης (Mardell, 2013).

Επιπλέον, η καλλιτεχνική εκπαίδευση αναγνωρίζεται ως όχημα για τη μεταφορά δεξιοτήτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των τεχνών σε άλλες ακαδημαϊκές, κοινωνικές και προσωπικές δεξιότητες (Lee et al., 2015; Winner et. al., 2013).

Άλλες μελέτες, που διεξήχθησαν τόσο σε μεγαλύτερα παιδιά αλλά και σε ένα μεγάλο αριθμό παιδιών προσχολικής ηλικίας, διαπίστωσαν ότι η εκπαίδευση θεάτρου έχει αντίκτυπο ιδιαίτερα στις δεξιότητες προφορικής αφήγησης (Winner et al., 2013).

Στο πεδίο της πρώιμης εκπαίδευσης, επί του παρόντος έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στον πιο αποτελεσματικό τρόπο εκπαίδευσης ενός ολοένα και πιο διαφορετικού πληθυσμού μαθητών, ενώ καταγράφονται διάφορες εντάσεις γύρω από την αναπτυξιακή καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα των παιδοκεντρικών προγραμμάτων σπουδών και των διδακτικών, ακαδημαϊκών και εκπαιδευτικών προσεγγίσεων. Η χρήση των τεχνών ως στρατηγικών για την καλλιέργεια μη καλλιτεχνικών δεξιοτήτων μπορεί να φέρει καινοτόμες και επιπρόσθετα αποτελεσματικές στρατηγικές στην πρώιμη παιδική ηλικία και ενδεχομένως να οδηγήσει σε βελτιωμένα αναπτυξιακά αποτελέσματα για τα παιδιά.

Υπάρχει σημαντικός βαθμός συμπληρωματικότητας μεταξύ των τεχνών του θεάτρου και των δεξιοτήτων της πρώιμης παιδικής ηλικίας. Αν και περιγράφονται με διαφορετικό λεξιλόγιο, τα είδη πρακτικών που ενισχύουν τις δεξιότητες θεατρικών τεχνών προσχολικής ηλικίας, η ενίσχυση του συνόλου των δεξιοτήτων της πρώιμης παιδικής ηλικίας φαίνεται πως είναι αδιαπραγμάτευτη (Susman-Stillman et. al., 2012). Στην έρευνα των Susman-Stillman και των συνεργατών του (2012), περιγράφεται η ευθυγράμμιση των στόχων και των πρακτικών έξι κατηγοριών θεατρικών τεχνών και δεξιοτήτων εκπαίδευσης στην πρώιμη παιδική ηλικία. Ανάμεσα σε αυτές είναι η φωνή/εστίαση, η συναισθηματική έκφραση και κατανόηση, η σωματική επίγνωση, η εμπειρία και η συνεργασία και ο χαρακτηρισμός και δημιουργικότητα. Για παράδειγμα,

οι καλλιτέχνες του θεάτρου μιλούν για τη χρήση της φωνής για να εκφραστούν κατά την υποκριτική, αντανακλώντας σημαντικές δεξιότητες της πρώιμης παιδικής ηλικίας, όπως η δεκτική και εκφραστική χρήση της γλώσσας. Οι καλλιτέχνες του θεάτρου δίνουν έμφαση στη συναισθηματική έκφραση και κατανόηση, η οποία ευθυγραμμίζεται με την προσχολική κοινωνική και συναισθηματική ικανότητα. Η ανασκόπηση των προτύπων πρώιμης μάθησης του Κολοράντο, ενισχύει επίσης την έννοια της επικάλυψης μεταξύ των τεχνών του θεάτρου και των δεξιοτήτων της πρώιμης παιδικής ηλικίας, καθώς πολλές περιλαμβάνουν μία ή περισσότερες κατηγορίες δεξιοτήτων τεχνών, όπως «επίδειξη αισθημάτων και συναισθημάτων στο δραματικό παιχνίδι» (Colorado Department of Education., 2009).

Περαιτέρω στοιχεία για μια ολοκληρωμένη εννοιολόγηση των θεατρικών τεχνών και των δεξιοτήτων της πρώιμης παιδικής ηλικίας υπάρχουν στη βιβλιογραφία που τεκμηριώνει τις σχέσεις μεταξύ των δεξιοτήτων των θεατρικών τεχνών ή του δραματικού παιχνιδιού και άλλων σημαντικών ακαδημαϊκών, κοινωνικών και προσωπικών αποτελεσμάτων της πρώιμης παιδικής ηλικίας. Για παράδειγμα, το προσπονητικό παιχνίδι σε παιδιά προσχολικής ηλικίας σχετίζεται με δεξιότητες όπως η αυτορρύθμιση των παιδιών ή η εκτελεστική λειτουργία (Thibodeau et. al., 2016), η γλώσσα (Levy et. al., 1986), η ικανότητα κοινωνικοποίησης (Colwell & Lindsey, 2005) και η ρύθμιση των συναισθημάτων (Fantuzzo et. al., 2004). Έτσι, η θεωρητική και πρακτική ενσωμάτωση των θεατρικών τεχνών και των δεξιοτήτων της πρώιμης παιδικής ηλικίας αντιπροσωπεύει ένα φυσικό βήμα προς μια καινοτόμο προοπτική από την οποία μπορεί να κατανοηθεί και να προωθηθεί η ανάπτυξη των μικρών παιδιών.

2.2. Η συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών

2.2.1. Γενικά

Τα συναισθήματα των παιδιών, αντιστοιχούν στους τρόπους με τους οποίους τα παιδιά αντιδρούν σε διάφορες καταστάσεις, ενώ η κοινωνική τους ανάπτυξη αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά τα πηγαίνουν καλά με τους συνομήλικούς τους και δημιουργούν σχέσεις. Σε όλες τις περιπτώσεις, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι τόσο η συναισθηματική όσο και η κοινωνική ανάπτυξη, συνδέονται άμεσα μεταξύ τους, καθώς οι διάφορες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις των παιδιών είναι συναισθηματικά φορτισμένες (Halberstant et. al., 2001).

Από την άλλη πλευρά, η ικανότητα των παιδιών να βιώνουν και να εκφράζουν κατάλληλα τα συναισθήματά τους, να κατανοούν τα συναισθήματα των συνομηλίκων τους και να ρυθμίζουν τα συναισθήματά τους, καθορίζει το πόσο επιτυχημένα είναι κατά τη διάρκεια των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων (Halberstadt et. al., 2001).

2.2.2. Η Συναισθηματική Έκφραση και η σημασία της για τα παιδιά

Καθώς ο κοινωνικός κόσμος ενός παιδιού διευρύνεται, η συναισθηματική έκφραση έρχεται να υπηρετήσει έναν σημαντικό επικοινωνιακό ρόλο, παρέχοντας στους συνομηλίκους πληροφορίες για τις προθέσεις του παιδιού (Halberstadt et al., 2001). Αυτό σημαίνει ότι η ικανότητα του παιδιού να εκφράζει σωστά τα συναισθήματά του είναι απαραίτητη για τις αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους, επειδή η εμπειρία και η έκφραση των συναισθημάτων όχι μόνο επηρεάζει τη συμπεριφορά του παιδιού, αλλά παρέχει επίσης πληροφορίες στους συνομηλίκους σχετικά με το αν θα εμπλακούν με το παιδί ή θα αποσυρθούν από περαιτέρω αλληλεπιδράσεις (Denham, 1998). Η ικανότητα στη συναισθηματική έκφραση είναι ένα σημαντικό μέρος της αποδοχής από τους συνομηλίκους. Για παράδειγμα, τα παιδιά που μαθαίνουν να χρησιμοποιούν πολιτισμικά αποδεκτούς τρόπους έκφρασης συναισθημάτων σύμφωνα με καταστάσεις είναι πιο πιθανό να είναι επιτυχημένα κοινωνικά (Halberstadt et al., 2001). Χρησιμοποιώντας πολιτιστικά ικανούς τρόπους έκφρασης συναισθημάτων, τα παιδιά μαθαίνουν πότε και πώς (Cole, 1985):

- ✓ να αντικαταστήσουν ένα συναίσθημα με ένα άλλο,
- ✓ να κρύψουν τα συναισθήματά τους και
- ✓ να ελαχιστοποιήσουν τις συναισθηματικές τους εμπειρίες ή να μεγιστοποιήσουν τη συναισθηματική τους έκφραση

Σημαντικό παράδειγμα είναι το δυνατό κλάμα των παιδιών για να τραβήξουν την προσοχή των ενηλίκων (Cole, 1985).

2.2.3. Η Συναισθηματική Κατανόηση και η σημασία της για τα παιδιά

Τα παιδιά πρέπει να κατανοούν τα συναισθήματα των συνομηλίκων τους. Η εν λόγω κατανόηση, τους δίνει τη δυνατότητα να αντιληφθούν την επικοινωνιακή πρόθεση των συναισθημάτων που νιώθει ένα άλλο άτομο. Στην κατανόηση των συναισθημάτων των

άλλων, η υποκειμενικότητα, το νόημα και το κοινωνικό πλαίσιο είναι εξέχοντα, καθώς εξηγούν:

(α) γιατί ένα συναίσθημα, αντί για ένα άλλο προκαλείται σε παρόμοιες καταστάσεις, καθώς και

(β) τις ατομικές διαφορές στη συναισθηματική εκφραστικότητα (Denham, 1998).

Ένα αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας της συναισθηματικής κατανόησης είναι η σύνδεση μεταξύ της εμπειρίας των συναισθημάτων κάποιου με την αναπαράσταση του πώς νιώθουν οι άλλοι (Harris, 1989). Πρόκειται για μια διαδικασία, η οποία σχετίζεται με την αναπτυσσόμενη θεωρία του νου των παιδιών (Bailey, 2002). Εν ολίγοις, τα παιδιά πρέπει να βιώσουν διάφορα συναισθήματα για να κατασκευάσουν κοινωνικά σενάρια για τα συναισθήματα, γιατί πρώτα στοχάζονται και κάνουν κρίσεις για τα δικά τους συναισθήματα και στη συνέχεια γενικεύουν αυτές τις κρίσεις στα συναισθήματα των άλλων (Smiley & Huttenlocher, 1989).

2.2.4. Η Συναισθηματική ρύθμιση και η σημασία της για τα παιδιά

Αν και είναι χρήσιμο τα παιδιά να μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου είναι πιο κατάλληλο να ρυθμιστεί η συναισθηματική εκφραστικότητα. Η ρύθμιση του συναισθήματος λαμβάνει χώρα μέσω της απόκτησης πολιτισμικά αποδεκτών τρόπων έκφρασης συναισθημάτων και περιλαμβάνει την αντικατάσταση ενός συναισθήματος με ένα άλλο, την κάλυψη των συναισθημάτων και την ελαχιστοποίηση ή τη μεγιστοποίηση της συναισθηματικής εκφραστικότητας (Cole, 1985).

Το πρωταρχικό συναισθηματικό καθήκον κατά τη διάρκεια της προσχολικής ηλικίας είναι η μετάβαση από τη δυαδική ρύθμιση (φροντιστής-παιδί) προς την αυτορρύθμιση του συναισθήματος, η οποία παίρνει τη μορφή μεταφοράς ευθύνης από τον φροντιστή στο παιδί (Sroufe, 1997). Στην αρχή οι φροντιστές έχουν σχεδόν την πλήρη ευθύνη για τη διαχείριση της συναισθηματικής διέγερσης, παρηγορώντας για παράδειγμα ένα παιδί που κλαίει. Με την πάροδο του χρόνου, το παιδί διαδραματίζει ενεργό ρόλο στη διαδικασία ρύθμισης, ανταποκρινόμενος στους φροντιστές και, τελικά, αναζητώντας ρυθμιστική βοήθεια μέσω σκόπιμων προσπαθειών. Για παράδειγμα, όταν το παιδί πληγωθεί, μπορεί να τρέξει προς τον άνθρωπο που το φροντίζει (Denham, 1998).

Κατά συνέπεια, στις αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους, τα παιδιά αναμένεται να είναι σε θέση να ρυθμίζουν τα συναισθήματά τους, επειδή η ικανότητα διαχείρισης της συναισθηματικής διέγερσης είναι απαραίτητη για την ικανότητά τους να αλληλεπιδρούν με τους άλλους και για την αξιολόγηση της κοινωνικής τους ικανότητας (Denham, 1998). Για παράδειγμα, τα παιδιά που ασχολούνται με το κοινωνικοδραματικό παιχνίδι πρέπει να διαπραγματευτούν τους ρόλους τους. Κατά τη διάρκεια τέτοιων διαπραγματεύσεων, ορισμένα παιδιά δεν παίρνουν τους ρόλους που θέλουν και μπορεί να στεναχωρηθούν γι' αυτό. Ωστόσο, η ικανότητα αυτών των παιδιών να ρυθμίζουν την αναστάτωση τους και να αναλαμβάνουν διαφορετικούς ρόλους καθορίζει σε μεγάλο βαθμό πόσο επιθυμητά είναι ως πιθανοί συνεργάτες παιχνιδιού στο μελλοντικό παιχνίδι.

2.2.5. Η Κοινωνική ανάπτυξη και η σημασία της για τα παιδιά

Η κοινωνική ανάπτυξη αναφέρεται στην ικανότητα των παιδιών να τα πηγαίνουν καλά με τους συνομηλίκους τους και να δημιουργούν σχέσεις. Τα παιδιά που δεν μπορούν να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν σχέσεις με άλλα παιδιά διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο (Hartup, 1992). Αν και οι γονείς συμβάλλουν στις κοινωνικές δεξιότητες των παιδιών, αυτές αποκτώνται κυρίως στις αλληλεπιδράσεις με άλλα παιδιά που παρέχουν ευκαιρίες για μάθηση και εξάσκηση νέων δεξιοτήτων, τελειοποίηση παλιών και απόκτηση επάρκειας στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις (Hartup, 1992).

Η κατανόηση των θεμάτων της διαφορετικότητας, έχει την ιδιαίτερη σημασία της, καθώς μπορεί να εισάγει ενδείξεις για το πότε και με ποιους τρόπους μπορούν τα παιδιά να παίζουν μεταξύ τους (Rettig, 1995). Ο Honig (1983) ανέφερε ότι η αναγνώριση και η ταυτότητα φύλου, επιτυγχάνεται πριν από την ηλικία των τριών ετών, αν και ορισμένα νήπια μεταξύ 18 και 24 μηνών θα μπορούσαν να επισημάνουν σωστά τα άλλα παιδιά αναλόγως του φύλου τους. Ο Porter (1971) σημείωσε ότι δεν υπάρχει ακριβής ηλικία για την ύπαρξη φυλετικής επίγνωσης, αλλά ότι εμφανίζεται μεταξύ των τριών και τεσσάρων ετών. Οι Finkelstein και Haskins (1983) σε μια μελέτη της εθνικής/φυλετικής επίγνωσης σε ασπρόμαυρους παιδαγωγούς, παρατήρησαν πώς αυτή η επίγνωση επηρεάζει τις προτιμήσεις των συντρόφων στα παιδιά, τα οποία είχαν την τάση να επιλέγουν συμπαίκτες του ίδιου χρώματος για το παιχνίδι τους.

Άλλη μία σημαντική επίγνωση, είναι η επίγνωση των διαφορών των παιδιών με βάση τις αναπηρίες τους. Η συγκεκριμένη επίγνωση, εμφανίζεται μεταξύ των τεσσάρων και πέντε ετών. Ο Gerber (1977) ανέφερε ότι τα παιδιά ηλικίας τριάμισι έως πέντε ετών, έχουν επίγνωση για τις τυχόν αναπηρίες άλλων παιδιών, ενώ ο Guralnick (1980), σημείωσε ότι χωρίς παρέμβαση, τα παιδιά χωρίς αναπηρία τείνουν να παίζουν με άλλα παιδιά χωρίς αναπηρία και τα επιλέγουν πιο συχνά για συμπαίκτες τους.

2.2.6. Το παιχνίδι και η κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών

Πλήθος επιστημόνων, έχουν αναφέρει πως το παιχνίδι αποτελεί τον σημαντικότερο τρόπο για να αναπτυχθούν σωστά τα παιδιά, να αποκτήσουν γνώσεις, να ξεκινήσουν να επιλύουν τα διάφορα προβλήματά τους, να αποκτήσουν κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες αλλά και τις καλύτερες προοπτικές για το μέλλον (McArdle, 2001; Ashiabi, 2007).

Το παιχνίδι προσποίησης παρέχει στα παιδιά ευκαιρίες να εξασκηθούν στη λήψη προοπτικής (Vygotsky, 1978). Σύμφωνα με αυτή την άποψη, το προσποιητικό παιχνίδι βρέθηκε να σχετίζεται με την κατανόηση των συναισθημάτων των άλλων από τα παιδιά (Lindsey & Colwell, 2003) και με υψηλή ρύθμιση των συναισθημάτων και συναισθηματική ικανότητα, αλλά μόνο για τα κορίτσια (Lindsey & Colwell, 2003). Επίσης, το τραχύ παιχνίδι δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να εξασκηθούν στη λήψη προοπτικής, να μάθουν την έκφραση των συναισθημάτων, να διακρίνουν μεταξύ πραγματικών συναισθημάτων και συναισθημάτων που σχετίζονται με το παιχνίδι και να συμμετέχουν στη ρύθμιση των συναισθημάτων (Pelligrini & Smith, 1998), αν και αυτό το αποτέλεσμα αφορά περισσότερο τα αγόρια παρά τα κορίτσια (Lindsey & Colwell, 2003).

Το κοινωνικοδραματικό παιχνίδι δίνει τη δυνατότητα και βελτιώνει την ικανότητα ανάληψης ρόλων των παιδιών, απαραίτητο στοιχείο για επικοινωνία, ενσυναίσθηση και αλτρουιστική συμπεριφορά (Hughes, 1999). Ο Ianotti (1978) ανέφερε ότι όταν τα παιδιά έλαβαν εκπαίδευση για την ανάληψη ρόλων, βελτιώθηκαν στην ευαισθησία τους στις προοπτικές των άλλων, σε σύγκριση με μια ομάδα ελέγχου που δεν είχε καμία εκπαίδευση. Οι Burns και Brainerd (1979) βρήκαν επίσης ότι τα παιδιά σε ομάδες παιχνιδιού που έδωσαν έμφαση στη συνεργασία στο εποικοδομητικό παιχνίδι βελτίωσαν τις ικανότητές τους στην ανάληψη ρόλων. Το παιχνίδι ρόλων δίνει επίσης

τη δυνατότητα στα παιδιά να κατανοήσουν καλύτερα τον εαυτό τους και τους άλλους (Harley, 1999) επειδή καθώς μοιράζονται συναισθήματα και απαντήσεις κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων, αναπτύσσουν ευαισθησία στις ανάγκες των άλλων και αποκτούν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους ως λύτες προβλημάτων.

Το κοινωνικοδραματικό παιχνίδι βελτιώνει την ικανότητα των παιδιών να συνεργάζονται, να συμμετέχουν σε κοινωνικές δραστηριότητες και να κατανοούν τους άλλους (Smith et. al., 1981). Όταν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας συμμετέχουν σε κοινωνικοδραματικό παιχνίδι, διερευνούν θέματα ελέγχου και συμβιβασμού καθώς διαπραγματεύονται με τους συνομηλίκους τους κατά την επιλογή των ρόλων. Τέτοιες διαπραγματεύσεις βοηθούν τα παιδιά να επικοινωνούν μεταξύ τους πιο αποτελεσματικά και να επιλύουν τις συγκρούσεις που σχετίζονται με τις αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους. Επίσης, η συνεργασία των παιδιών ενώ εμπλέκονται σε κοινωνικοδραματικό παιχνίδι φαίνεται να γενικεύεται και σε άλλους τομείς (Ashiabi, 2007).

Ο Rosen (1974) ανέφερε ότι όταν τα παιδιά εκπαιδεύονται στο κοινωνικοδραματικό παιχνίδι έδειξαν βελτιώσεις στην ικανότητα συνεργασίας με άλλα παιδιά, ενώ ταυτόχρονα βελτίωσαν την ικανότητα να λαμβάνουν υπόψιν τους τις απόψεις άλλων παιδιών όταν οι προτιμήσεις διέφεραν από τις δικές τους.

Το παιχνίδι με συνομηλίκους ενισχύει την κοινωνική κατανόηση και τις σχέσεις. Καθώς τα παιδιά αναπτύσσουν σχέσεις και αντιμετωπίζουν προβλήματα, επεκτείνουν τις δεξιότητές τους ανακαλύπτοντας τόσο τις στρατηγικές που λειτουργούν, όσο και εκείνες που δεν λειτουργούν, ώστε να μπορέσουν να διατηρήσουν τις σχέσεις τους αλλά και να λύσουν τα τυχόν παρουσιαζόμενα προβλήματα. Επίσης, στο παιχνίδι με τους συνομηλίκους, τα παιδιά εξασκούνται και επεκτείνουν αυτά που γνωρίζουν σχετικά με το μοίρασμα, την αυτοσυγκράτηση, την εργασία σε μια ομάδα και την καλή σχέση με τους άλλους.

Η προσποίηση, αποτελεί μια πρώιμη ένδειξη της ικανότητας των παιδιών να αναγνωρίζουν ψυχικές καταστάσεις στους άλλους (Bailey, 2002). Τα παιδιά δεν είναι συνήθως ικανά να διαβάσουν την πρόθεση σε άλλους πριν από την ηλικία των τεσσάρων, ωστόσο τα παιδιά συμμετέχουν σε παιχνίδι προσποίησης (το οποίο απαιτεί την αναγνώριση της προθέσεως σε άλλους) από περίπου 18 μηνών (Bailey, 2002). Έτσι, φαίνεται ότι μέσα από το παιχνίδι τα παιδιά ξεκινούν να αποκτούν αυτογνωσία,

να διακρίνουν μεταξύ προσποίησης και πραγματικότητας και να ανακαλύπτουν τις διάφορες προθέσεις των άλλων (Bailey, 2002).

Μια περίληψη των στοιχείων που συνδέουν το κοινωνικοδραματικό παιχνίδι με την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών παρουσιάζεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Κοινωνικο-συναισθηματική σημασία του κοινωνιοδραματικού παιχνιδιού (Πηγή: Ashiabi, 2007).

Δεξιότητα	Επεξεργασία/ Διαδικασία
Κοινωνικοσυναισθηματικό	Στο κοινωνικοδραματικό παιχνίδι, ενισχύονται οι ικανότητες του παιδιού να στοχάζεται πριν ενεργήσει, να αισθάνεται την προοπτική και τις συναισθηματικές εμπειρίες των άλλων και να αυτορυθμίζει τις συναισθηματικές εμπειρίες.
Διαπραγμάτευση	Καθώς ένα παιδί συμμετέχει στο παιχνίδι με τους συνομηλίκους του, διερευνά ζητήματα ελέγχου και συμβιβασμού καθώς διαπραγματεύεται με τους συνομηλίκους του. Τέτοιες διαπραγματεύσεις βοηθούν ένα παιδί να επικοινωνεί με τους άλλους πιο αποτελεσματικά.
Επίλυση προβλημάτων	Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού με συνομηλίκους, προωθείται η ικανότητα του παιδιού να επιλύει προβλήματα επειδή εκτίθεται σε διάφορους τρόπους επίλυσης προβλημάτων και επίλυσης συγκρούσεων.
Λήψη Προοπτικής	Στο κοινωνικοδραματικό παιχνίδι ένα παιδί πρέπει να παίρνει τις απόψεις των άλλων, να κατανοεί τα προσποιημένα και πραγματικά συναισθήματά τους και να μπορεί να ρυθμίζει τις ενέργειές του ανάλογα.
Ανάληψη Ρόλου	Το παιχνίδι δίνει τη δυνατότητα και βελτιώνει την ικανότητα ανάληψης ρόλων του παιδιού. Αυτό συμβαίνει γιατί καθώς ένα παιδί μοιράζεται τα συναισθήματα και τις απαντήσεις του κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, αναπτύσσει ευαισθησία στις ανάγκες και τις απόψεις των άλλων.
Συνεργασία	Το παιχνίδι βελτιώνει την ικανότητα του παιδιού να συνεργάζεται. Τούτο αποδεικνύεται από την ικανότητα του παιδιού να συνεργάζεται με άλλους σε μια εργασία.
Κοινωνική κατανόηση και σχετικές δεξιότητες	Καθώς ένα παιδί αναπτύσσει σχέσεις και αντιμετωπίζει προβλήματα, επεκτείνει τις δεξιότητές του βρίσκοντας στρατηγικές που λειτουργούν και πώς να διατηρήσει τις σχέσεις. Επίσης, στο παιχνίδι ένα παιδί εξασκεί και επεκτείνει αυτά που γνωρίζει σχετικά με το να μοιράζεται, να παίρνει τη σειρά του, να αυτοσυγκρατείται, να δουλεύει σε ομάδα και να τα πηγαίνει καλά με άλλους.

Θεωρία του Νου	Το προσπονητικό παιχνίδι είναι μια πρόωμη ένδειξη της ικανότητας του παιδιού να αναγνωρίζει τις ψυχικές καταστάσεις των άλλων. Μέσα από το παιχνίδι ένα παιδί καταλαβαίνει πρώτα την αυτογνωσία, τη διάκριση μεταξύ προσποίησης και πραγματικότητας και τις προθέσεις των άλλων.
-----------------------	--

2.3. Θεατρικό παιχνίδι και η προαγωγή της δημιουργικότητας και της συνεργασίας

Ο ρόλος του παιχνιδιού στην ανάπτυξη των παιδιών έχει μελετηθεί ευρέως για περισσότερα από 50 χρόνια. Η θεωρητική εργασία σκιαγραφεί την αναπτυξιακή τροχιά του πότε εμφανίζονται ορισμένοι τύποι παιχνιδιού (Piaget, 1962) και τον ρόλο του παιχνιδιού στη γνωστική λειτουργία των παιδιών (Vygotsky, 1967). Οι στοχαστές εκπαιδευτικοί, έχουν υποθέσει ότι το παιχνίδι προάγει τη δημιουργικότητα και την ευέλικτη σκέψη (Bruner, 1972; Pepler & Ross, 1981). Πρόσφατες θεωρητικές αναφορές έχουν τονίσει τον συγκεκριμένο ρόλο της κοινωνικής προσποίησης ή του κοινωνικοδραματικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων λήψης προοπτικής των παιδιών (Bergen, 2002; Rubin & Howe, 1986) αλλά και στην κοινωνικοποίηση των παιδιών (Coplan, Ooi, Kirkpatrick, & Rubin, 2015).

Η κοινωνική προσποίηση, σε αντίθεση με άλλες μορφές παιχνιδιού και με τη μη κοινωνική προσποίηση, εξυπηρετεί τουλάχιστον τρεις βασικές λειτουργίες (Howes, 2011). Αρχικά, δημιουργεί ένα πλαίσιο για τον έλεγχο της επικοινωνίας του νοήματος. Δεύτερον, η κοινωνική προσποίηση παρέχει ευκαιρίες στα παιδιά να μάθουν να συνεργάζονται και να συμβιβάζονται μέσω των συζητήσεων και των διαπραγματεύσεων τους σχετικά με τους υποκρινόμενους ρόλους και τα σενάρια και τους κανόνες που καθοδηγούν τα προσπονημένα επεισόδια. Τέλος, η κοινωνική προσποίηση επιτρέπει ένα άνετο και φυσικό πλαίσιο στο οποίο τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν και να συζητήσουν θέματα οικειότητας και εμπιστοσύνης. Έτσι, το κοινωνικό-δραματικό παιχνίδι, μπορεί να θεωρηθεί ως «δείκτης» κοινωνικής ικανότητας στην πρόωμη και μέση παιδική ηλικία (Rubin, Fein, & Vandenberg, 1983).

Το παιχνίδι προσποίησης, το οποίο ενεργοποιεί τη φαντασία του ατόμου (Mitchell, 2007), λειτουργεί για την ανάπτυξη ικανοτήτων που επιτρέπουν και ενθαρρύνουν τη δημιουργική σκέψη (Picciuto & Carruthers, 2012). Κατά την πρόωμη παιδική ηλικία, τα παιδιά συμμετέχουν όλο και περισσότερο σε κοινωνικά παιχνίδια προσποίησης

(Rubin, Watson, & Jambor, 1978). Η ενασχόληση με το παιχνίδι προσποίησης σχετίζεται με τη μετέπειτα ικανότητα των παιδιών να κατανοούν την άποψη των άλλων (Youngblade & Dunn, 1995). Το κοινωνικοδραματικό παιχνίδι με συνομηλίκους υποστηρίζει την αποκλίνουσα σκέψη και τη γνωστική ευελιξία των παιδιών. Τόσο η αποκλίνουσα σκέψη, όσο και η γνωστική ευελιξία των παιδιών αποτελούν βασικά συστατικά της δημιουργικότητας (Russ, 2004; Singer & Singer, 2005). Επιπλέον, η έρευνα δείχνει ότι σε ελεγχόμενα πειράματα, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας που εκπαιδεύονται στο κοινωνικοδραματικό παιχνίδι έχουν μεγαλύτερη ανάπτυξη τόσο της φαντασίας τους, όσο και της ευχέρειας (Dansky, 1980a, 1980b). Στην έρευνα του Hirsh Pasek (1991), μέσα από έλεγχο που πραγματοποιήθηκε με ένα τέστ δημιουργικής σκέψης, αποδείχθηκε ότι τα παιδιά που εκπαιδεύονται στο κοινωνικοδραματικό παιχνίδι σημείωσαν πολύ πιο υψηλή βαθμολογία σε σχέση με τα παιδιά που εκπαιδεύονται στην εξερεύνηση και τα παιδιά προσχολικής ηλικίας με μεγαλύτερη εστίαση στο παιχνίδι, ενώ η βαθμολογία όλων των παραπάνω ομάδων ήταν πολύ υψηλότερη σε σχέση με τα παιδιά που παρακολουθούσαν τάξεις οι οποίες εστίαζαν αποκλειστικά στην ακαδημαϊκότητα (Hirsh-Pasek, 1991). Έτσι, το παιχνίδι και ειδικότερα το κοινωνικό παιχνίδι προσποίησης φαίνεται να ενισχύει τη δημιουργικότητα στα μικρά παιδιά όταν η δημιουργικότητα μετριέται με μια ποικιλία διαφορετικών προτύπων.

Τέλος, το παιχνίδι με τους συνομηλίκους μπορεί επίσης να συμβάλει στη συνεργασία των μικρών παιδιών (Berk, Mann, & Ogan, 2006). Σύμφωνα με τη θεωρία Vygotsky για τα οφέλη του παιχνιδιού (Vygotsky, 1967), τα παιδιά αυτοπεριορίζονται οικειοθελώς να ακολουθούν τους κοινωνικούς κανόνες όταν παίζουν με συνομηλίκους. Το πλαίσιο της ομάδας συνομηλίκων παρέχει στα παιδιά εξάσκηση στη συνεργασία, τη συνομιλία για να κατανοήσουν ο ένας τις απόψεις του άλλου και επιτρέπει την παρατήρηση, τη μίμηση και τη συμμετοχή σε κοινούς στόχους και την ανάληψη ευθύνης για να βοηθήσουν στην επίτευξη αυτών των κοινών στόχων (Gauvain, 2001; Pellegrini, 2009; Rubin, Bukowski & Bowker, 2015; Tomasello, 2009). Σε μια παρατήρηση παιδιών ηλικίας 3 και 4 ετών στις τάξεις προσχολικής ηλικίας, οι Elias και Berk (2002) βρήκαν ότι τα παιδιά που αφιέρωσαν περισσότερο χρόνο σε κοινωνικοδραματικό παιχνίδι με τους συμμαθητές τους στην αρχή της σχολικής χρονιάς, λίγους μήνες αργότερα εμφάνισαν πιο συνεργατικές συμπεριφορές στην τάξη.

2.4. Ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων μέσω των τεχνών και του θεατρικού παιχνιδιού

Οι ερευνητές δίνουν λιγότερη προσοχή στο ρόλο των τεχνών στην ανάπτυξη του παιδιού σε σύγκριση με το ρόλο του παιχνιδιού. Η περιορισμένη έρευνα σχετικά με τον θετικό αντίκτυπο της ενασχόλησης με τις τέχνες υπογραμμίζει κυρίως τα κοινωνικά και γνωστικά αποτελέσματα της μουσικής εκπαίδευσης και των εικαστικών τεχνών και όχι των τεχνών του θεάματος (Winner, 2006). Ωστόσο, μερικές ελπιδοφόρες μελέτες δείχνουν συνδέσμους μεταξύ των εμπειριών του δράματος και των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων, ιδιαίτερα στο λεκτικό πεδίο (Winner et al., 2013).

Μια μετα-ανάλυση (Podzlony, 2000) παρέχει στοιχεία ότι η ενασχόληση με δραστηριότητες δημιουργικού δράματος υποστηρίζει τις λεκτικές δεξιότητες (Winner, 2006). Επιπρόσθετα, οι ερευνητές έχουν δείξει ότι η παροχή εμπειρίας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας στο δράμα ή την αναπαραγωγή ιστοριών βελτιώνει τις προφορικές ικανότητες των παιδιών (Nicolopoulou & Richner, 2007), αλλά και τις ικανότητες γραφής και αφήγησης (Moore & Caldwell, 1993).

Ο Brouillette (2012) σημειώνει την αποτελεσματικότητα των θεατρικών δραστηριοτήτων και της παρατήρησης των συνομηλίκων για την εκμάθηση μίας δεύτερης ξένης γλώσσας. Οι θεατρικές δραστηριότητες στην περίπτωση αυτή φαίνεται πως βοηθούν τόσο τους εκπαιδευτικούς στην παρακολούθηση της πορείας των μαθητών τους, όσο και τα παιδιά καθώς η παρατήρηση των συνομηλίκων τους, τους βοηθά στην καλύτερη κατανόηση. Ο Krueger και οι συνεργάτες του (2013a), τονίζουν την ιδιαίτερα ενισχυμένη γλωσσική δέσμευση που εμφανίζεται στην περίπτωση όπου κατά τη μάθηση χρησιμοποιούνται δραματικές δραστηριότητες σε αντίθεση με την απλή έκθεση της γλώσσας. Αντί να αποτελούν εμπόδιο για τα παιδιά που μαθαίνουν αγγλικά, φαίνεται πως οι θεατρικές τέχνες μπορούν να χρησιμεύσουν ως διευκόλυνση για την εκμάθηση δεύτερης γλώσσας.

Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι η εκπαίδευση θεάτρου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας θα σχετίζεται με αφηγηματικές δεξιότητες, καθώς αυτός ο τύπος εκπαίδευσης είναι, από πολλές απόψεις, μια μορφή κοινωνικοδραματικού παιχνιδιού. Δηλαδή, η «υποκριτική» περιλαμβάνει το παιχνίδι ρόλων παρέα με συνομηλίκους και τη χρήση της γλώσσας με τρόπο αποσυγκεντρωμένο για την παραγωγή ή την κατανόηση μιας ιστορίας. Είναι ενδιαφέρον ότι πρόσφατη έρευνα δείχνει ότι η εκπαίδευση θεάτρου σε

παιδιά σχολικής ηλικίας (8-10 ετών) βελτιώνει τις κοινωνικές γνωστικές δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της ενσυναίσθησης και της θεωρίας του νου (Goldstein & Winner, 2010; 2012).

Οι τέχνες του θεάματος και το κοινωνικοδραματικό παιχνίδι απαιτούν ενεργή συνεργασία.

3. Μεθοδολογία της Έρευνας

Στο παρόν κεφάλαιο, πραγματοποιείται ανάλυση του τρόπου με τον οποίο πραγματοποιείται η έρευνα, ενώ από τα διάφορα είδη έρευνας, αναλύεται το είδος έρευνας και το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας. Μέσα από τη συγκεκριμένη ενότητα, καθορίζεται το ερευνητικό ζήτημα της εργασίας, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζονται οι βασικοί ερευνητικοί στόχοι που τέθηκαν. Ταυτόχρονα, γίνεται αναφορά τόσο στο δείγμα που χρησιμοποιήθηκε όσο και στη δειγματοληπτική μέθοδο.

3.1. Γενικά στοιχεία περί έρευνας

Για την πραγματοποίηση μία έρευνας, υφίστανται μία πλειάδα εργαλείων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανά ερευνητική περίπτωση, υποστηρίζοντας την ερευνητική μεθοδολογία. Σε κάθε ερευνητική προσέγγιση, το σημαντικότερο κομμάτι είναι η συλλογή πληροφοριών για το ζήτημα που εξετάζεται, ενώ τα διάφορα θέματα – φαινόμενα- περιπτώσεις, χαρακτηρίζονται από έντονες διαφοροποιήσεις τόσο ως προς το είδος πληροφοριών που συλλέγονται όσο και ως προς τον τρόπο με τον οποίο συλλέγονται (Kvale, 1996).

Ανάμεσα στα διάφορα είδη έρευνας, στην παρούσα εργασία αποφασίστηκε η χρήση της ποσοτικής έρευνας. Το εν λόγω είδος έρευνας χρησιμοποιείται όταν υπάρχει ανάγκη διαφώτισης της φύσης του προβλήματος και ταυτόχρονα η δημιουργία νέων υποθέσεων και ιδεών που θα οδηγήσουν σε εξέλιξη του θέματος και ίσως σε επίλυση του προβλήματος (Σταθακόπουλος, 2005).

Συνεπώς, το κατάλληλο εργαλείο που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας, δεν είναι άλλο από το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο αποτελεί καθοριστικό εργαλείο για τα ερευνητικά προβλήματα ενώ είναι ένα πολύ σημαντικό επικοινωνιακό εργαλείο για κάθε ποσοτική έρευνα (Δαμιανού και συν., 2010). Έτσι, η παρούσα έρευνα, είναι μία ποσοτική έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου.

Οι ποσοτικές έρευνες είναι ιδιαιτέρως σημαντικές, καθώς η επικέντρωσή τους πραγματοποιείται σε αριθμητικά δεδομένα αλλά και συγκρίσεις στατιστικής. Ταυτόχρονα, οι συγκεκριμένες έρευνες βοηθούν στην ανάλυση της ποσότητας

εμφάνισης ενός φαινομένου ή μίας κατάστασης, ενώ αναλύουν πολύπλευρα το συγκεκριμένο φαινόμενο/κατάσταση (Kvale, 1996).

3.2. Επιλογή Ερευνητικού ζητήματος

Το ζήτημα που επιλέχθηκε να αναλυθεί μέσα από την παρούσα πτυχιακή εργασία ήταν το θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στα παιδιά προσχολικής ηλικίας μέσα από τις απόψεις των βρεφονηπιοκόμων στην Ελλάδα.

Οι απόψεις των βρεφονηπιοκόμων και ειδικότερα των βρεφονηπιοκόμων με επαγγελματική εμπειρία, θεωρήθηκε από τις ερευνήτριες ότι θα είναι ιδιαίτερα σημαντικές ώστε να διαφωτίσουν πολύπλευρα το ζήτημα, καθώς είναι εκείνοι οι επαγγελματίες που έχουν άμεση και καθημερινή επαφή με το αντικείμενο.

Σε κάθε περίπτωση, θα ήταν αναγκαίο να διερευνηθούν τόσο οι σπουδές όσο και οι εξειδικευμένες σπουδές των βρεφονηπιοκόμων στο θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι, αλλά και οι απόψεις τους για την ανάγκη επιμόρφωσης και εκπόνησης σεμιναρίων στο συγκεκριμένο ζήτημα. Ταυτόχρονα, θεωρήθηκε βαρύνουσας σημασίας, η μελέτη της επίδρασης του θεατρικού παιχνιδιού τόσο στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, όσο και η ανάπτυξη και εξέλιξη των παιδιών σε διάφορους επιμέρους τομείς.

Οι απόψεις των επαγγελματιών του είδους, σε όλες τις περιπτώσεις θεωρήθηκαν καθοριστικές, καθώς είναι εκείνοι οι άνθρωποι που μπορούν να παρατηρήσουν καθημερινά τις ανάγκες αλλά και την εξέλιξη του κάθε παιδιού ξεχωριστά, ενώ ταυτόχρονα φέρουν την ευθύνη για τη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών μέσα από ειδικά σχέδια εκπαίδευσης, τα οποία θα δώσουν τα βασικά εφόδια στα παιδιά για να προχωρήσουν ακαδημαϊκά. Εξάλλου, μεγάλο μέρος των ερευνών, έχει δείξει ότι οι ανάπτυξη των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών είναι ιδιαίτερως σημαντική για τις μετέπειτα σχολικές τους επιδόσεις (Wentzel & Asher, 1995; Raver, 2002; Ashiabi, 2005).

3.3. Βασικοί στόχοι της έρευνας

Με βάση τα προαναφερθέντα, ανάμεσα στους βασικούς στόχους της έρευνας ήταν:

- ✓ Η διερεύνηση των γνώσεων αλλά και της εκπαίδευσης των βρεφονηπιοκόμων αναφορικά με το θεατρικό παιχνίδι

- ✓ Η διερεύνηση των απόψεων των βρεφονηπιοκόμων σχετικά με τη σημασία και το ρόλο του θεατρικού παιχνιδιού για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας
- ✓ Η διερεύνηση των απόψεων των βρεφονηπιοκόμων σχετικά με τις επιμέρους «δράσεις» που σχετίζονται με το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι
- ✓ Η διερεύνηση της σημασίας για τα παιδιά αλλά και τους βρεφονηπιοκόμους άλλων δραστηριοτήτων εκτός του θεατρικού παιχνιδιού
- ✓ Η διερεύνηση των δυνατοτήτων που δίνονται στους εκπαιδευτικούς (εκπαίδευση, υποδομές, επιμόρφωση, χώροι, υλικά κ.λπ.) ώστε να μπορέσουν να ενσωματώσουν το θεατρικό παιχνίδι στην τάξη
- ✓ Η διερεύνηση τυχόν προβλημάτων σχετική με την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού.

3.4. Δείγμα και δειγματοληπτική μέθοδος

Για την εκπόνηση της παρούσας έρευνας, ο πληθυσμός στόχος καθορίστηκε να είναι επαγγελματίες παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα. Με μικρή εμπειρία (βλ. 1 χρόνο) ή με μεγαλύτερη (βλ.30 χρόνια.. Συνολικά συλλέχθηκαν 59 δείγματα από επαγγελματίες βρεφονηπιοκόμους.

Ως καταλληλότερη μέθοδος συλλογής δεδομένων για την παρούσα έρευνα, θεωρήθηκε η μέθοδος δειγματοληψίας ευκολίας. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με αυτοσυμπληρούμενα ερωτηματολόγια κλειστού τύπου, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις ζητήθηκαν περαιτέρω πληροφορίες με ανοιχτού τύπου ερωτήσεις από τους συμμετέχοντες, οι οποίες παρουσιάστηκαν αναλυτικά στο κεφάλαιο των αποτελεσμάτων της παρούσας εργασίας. Τα ερωτηματολόγια δημιουργήθηκαν μέσω του Google Forms και στάλθηκαν στους συμμετέχοντες διαδικτυακά, είτε μέσω e-mail, είτε μέσω των Social Media και συγκεκριμένα, μέσα από την εφαρμογή Messenger του Facebook.

Σε όλες τις περιπτώσεις, όλοι οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, για τη διασφάλιση της ανωνυμίας τους αλλά και για τη χρήση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Η συμμετοχή των ερωτηθέντων ήταν εθελοντική.

3.5. Μέσο συλλογής δεδομένων

Όπως προαναφέρθηκε, το μέσο συλλογής δεδομένων για την παρούσα έρευνα, αποφασίστηκε να είναι το ερωτηματολόγιο.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας απαρτίζονταν από τα γενικά και δημογραφικά στοιχεία και 39 ερωτήσεις στις οποίες κλήθηκαν οι ερωτηθέντες να αποτυπώσουν την άποψή τους.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρία μέρη. Η πρώτη σελίδα του ερωτηματολογίου χρησιμοποιείται ώστε να πληροφορήσει και να ενημερώσει τους ερωτώμενους σχετικά με το σκοπό της έρευνας. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει δημογραφικές ερωτήσεις (φύλο, ηλικία, χρόνια προϋπηρεσίας, τομέα εργασίας, αριθμό και ηλικία μαθητών, σπουδές, εξειδικευμένες σπουδές ή ερασιτεχνική απασχόληση πάνω στο θεατρικό παιχνίδι ή κάποια άλλη τέχνη). Αποτελείται από δώδεκα (12) ερωτήσεις κλειστού τύπου.

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και στους τομείς ανάπτυξης, τη συχνότητα εκτέλεσης του θεατρικού παιχνιδιού και των βασικών τεχνικών του και την ενεργή συμμετοχή των παιδιών σε αυτές, αλλά και την ύπαρξη γωνιάς μεταμφίεσης εντός τάξης . Αποτελείται από δεκαεννέα (19) κλειστού τύπου ερωτήσεις και μία ανοιχτού τύπου.

Το τρίτο και τελευταίο μέρος περιλαμβάνει τα τμήματα που εκτελείται το θεατρικό παιχνίδι και τη η συχνότητα εκτέλεσης των διαφόρων δραστηριοτήτων όπως μουσική, εικαστικά, θέατρο/θεατρικό παιχνίδι, παιδική λογοτεχνία και χορός. Τέλος, αποσαφηνίζονται οι διάφοροι παράγοντες που μπορεί να προκαλούν ανασφάλεια κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη, αλλά και τα βασικά χαρακτηριστικά τα οποία θα πρέπει να διαθέτει ο παιδαγωγός- εμψυχωτής του θεατρικού παιχνιδιού. Η ενότητα αποτελείται από εννέα (9) κλειστού τύπου ερωτήσεις και μία ανοιχτού τύπου.

Το ερωτηματολόγιο στηρίχθηκε σε αντίστοιχο πρωτόκολλο μελέτης που ερευνά τις απόψεις βρεφονηπιοκόμων για την αξία και χρήση της μουσικής αγωγής στην πρώιμη παιδική ηλικία (Νούσια, 2020). Το ερωτηματολόγιο, αρχικά εφαρμόστηκε πιλοτικά, και πραγματοποιήθηκαν διορθώσεις όπου κρίθηκε απαραίτητο.

3.6. Προϋποθέσεις συμμετοχής στην έρευνα

Οι προϋποθέσεις που τέθηκαν για να μπορεί κανείς να συμμετέχει στην έρευνα, ήταν να είναι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας και να γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, ώστε να είναι σε θέση να απαντήσει στα ερωτήματα που τέθηκαν.

3.7. Χρόνος Εκπόνησης της διαδικασίας της έρευνας

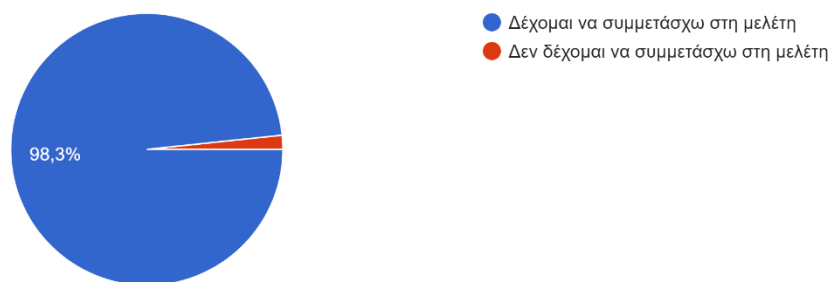
Για να μπορέσουν να συγκεντρωθούν τα απαιτούμενα δείγματα για την έρευνα, αφού ετοιμάστηκε το ερωτηματολόγιο, αναρτήθηκε στο διαδίκτυο και ξεκίνησαν οι αποστολές. Η ολοκλήρωση της συλλογή των δειγμάτων πραγματοποιήθηκε κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο του έτους 2022. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε η ανάλυση των δειγμάτων με πρόγραμμα excel και η αποτύπωση των αποτελεσμάτων της έρευνας, όπως και η εξαγωγή συμπερασμάτων από αυτή.

4. Αποτελέσματα της Έρευνας

4.1. Συμμετοχή στην Έρευνα

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε, συμμετείχαν 60 άτομα, ενώ τελικά το σύνολο του ερωτηματολογίου συμπληρώθηκε πλήρως από 59 άτομα. Έτσι, το 98,3% των συμμετεχόντων στην έρευνα ολοκλήρωσε πλήρως το ερωτηματολόγιο. Ο κάθε ένας από τους συμμετέχοντες, κλήθηκε να συμπληρώσει το e-mail και το τηλέφωνό του, ώστε να μπορέσει να διασφαλιστεί η μοναδικότητα της κάθε συμμετοχής και επομένως, η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της έρευνας. Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν εξ αρχής για την εθελοντική συμμετοχή τους, για τη διασφάλιση της ανωνυμίας αλλά και για τη χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Παρακαλώ επιλέξτε εάν δέχεστε ή όχι να συμμετάσχετε στη μελέτη.
60 απαντήσεις

Γράφημα 1: Οι συμμετοχές στην έρευνα

4.2. Γενικά και Δημογραφικά στοιχεία

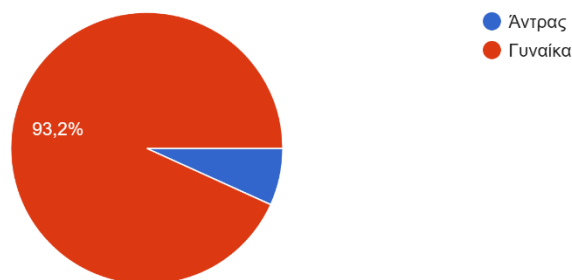
4.2.1. Φύλο

Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα ήταν γυναίκες 93,2%, ενώ από το σύνολο των 59 συμμετεχόντων στην έρευνα, οι συμμετοχές των ανδρών ήταν μόλις 4 (6,8%).

Η εν λόγω μεγάλη διαφορά στα δύο φύλα, έγκειται στο γεγονός ότι πράγματι, στην Ελλάδα το επάγγελμα του βρεφονηπιοκόμου είναι ως επί το πλείστο γυναικοκρατούμενο.

Έτσι, το αποτέλεσμα των συμμετοχών στην έρευνα θεωρείται λογικό.

Α. Φύλο:
59 απαντήσεις

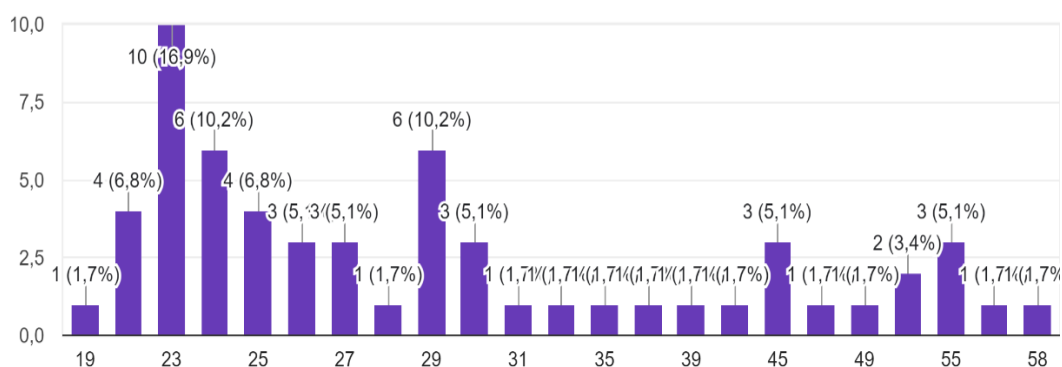
Γράφημα 2: Το φύλο των συμμετεχόντων

4.2.2. Ηλικία

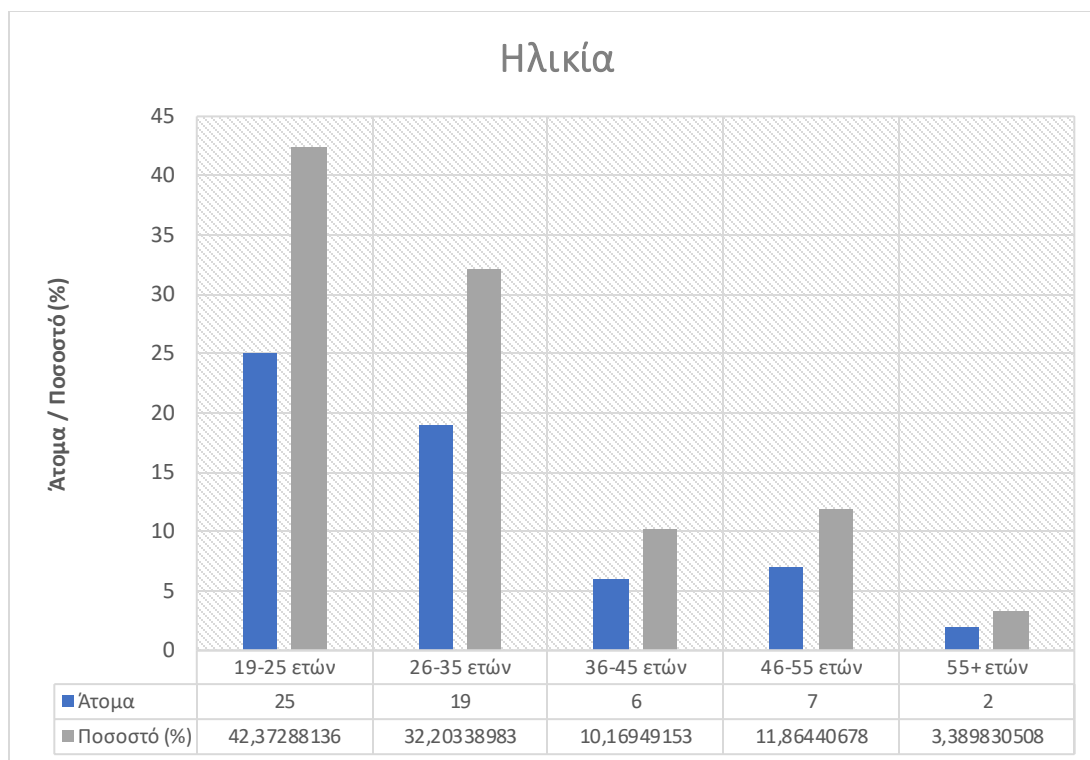
Από τα γραφήματα 3 και 4, προκύπτει ότι η ηλικιακή ομάδα με τις περισσότερες συμμετοχές στην έρευνα είναι εκείνη των 19-25 ετών, ενώ ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 26-35 ετών.

Αυτό ήταν κάτι αναμενόμενο, καθώς αφενός οι εν λόγω ηλικιακές ομάδες βρίσκονται κοντά στην ηλικιακή ομάδα των ερευνητριών, ενώ αφετέρου, η έρευνα πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά και είναι γνωστή η εξοικείωση με το διαδίκτυο των μικρότερων ηλικιακά ομάδων.

Β. Ηλικία:
59 απαντήσεις

Γράφημα 3: Η ηλικία των συμμετεχόντων στην έρευνα

Γράφημα 4: Ηλικιακές ομάδες των συμμετεχόντων στην έρευνα

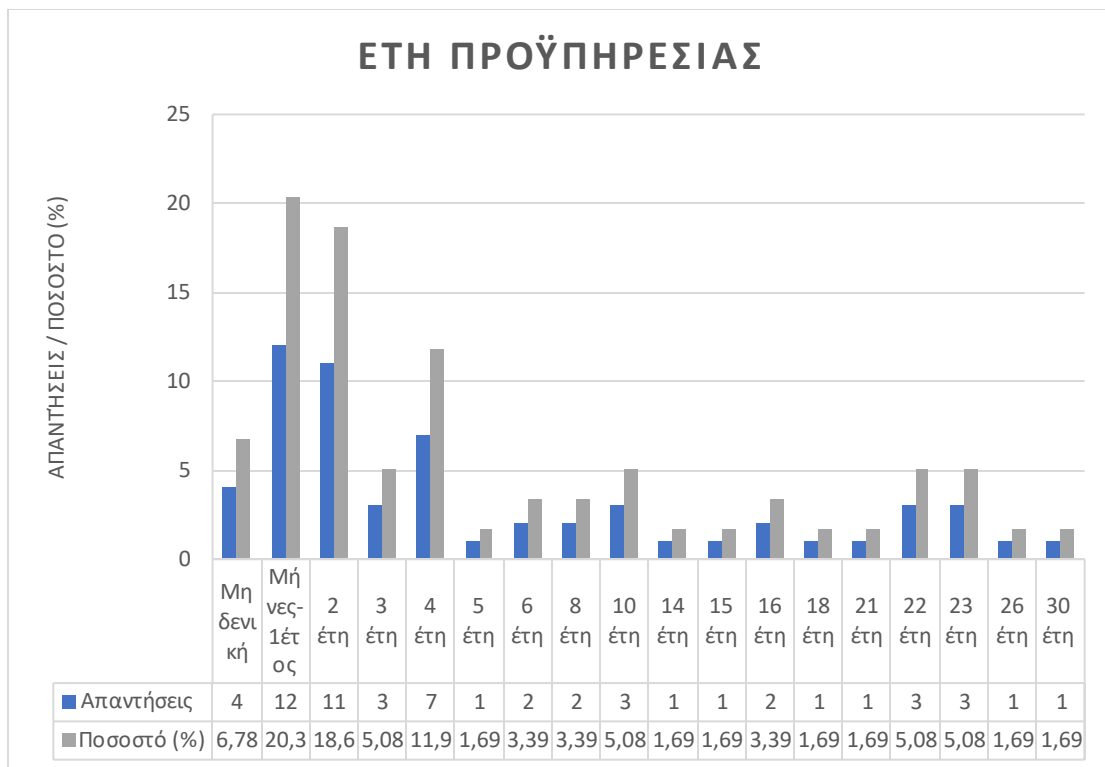
4.2.3. Χρόνια Προϋπηρεσίας

Όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα της έρευνας, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα (76%) είχαν από μηδέν (0) έως και πέντε (5) έτη προϋπηρεσίας.

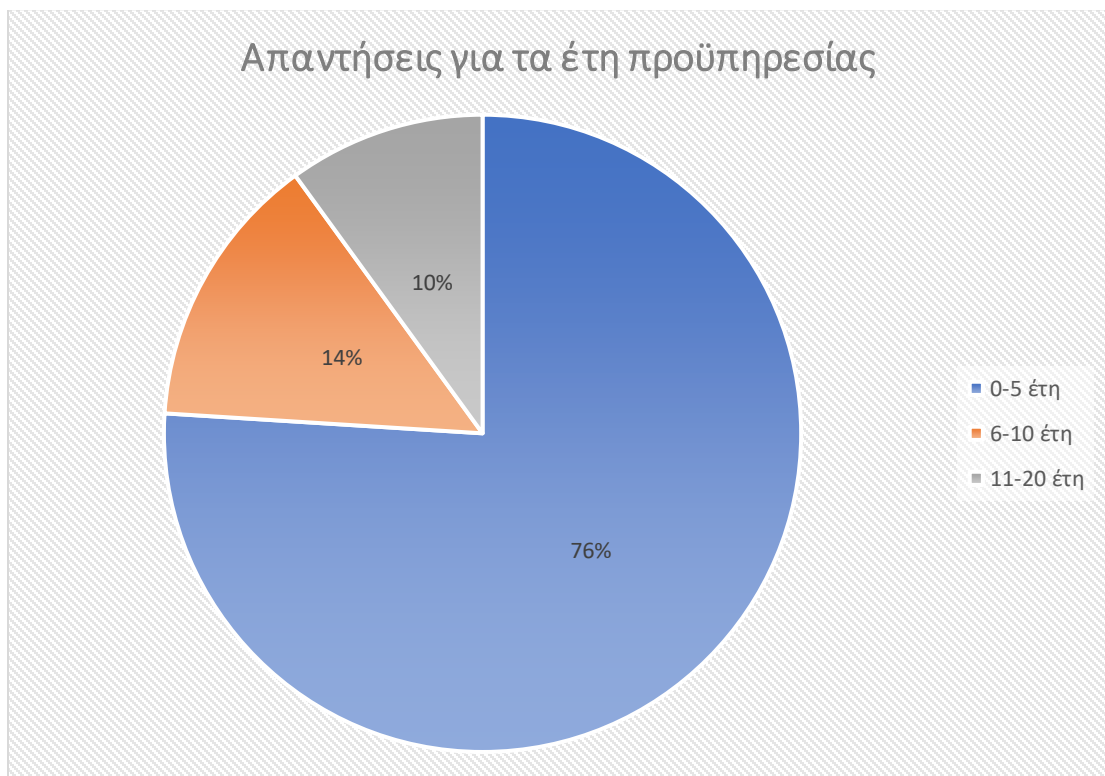
Από αυτούς, οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνα (23 από τους 59 συμμετέχοντες), είχαν επαγγελματική εμπειρία είτε ενός (12 άτομα) είτε δύο (11 άτομα) ετών. Στο συγκεκριμένο ποσοστό, συμπεριλαμβάνονται και 4 άτομα (6,78%), τα οποία δήλωσαν ότι δεν διέθεταν καθόλου επαγγελματική προϋπηρεσία. Τούτο σημαίνει πως οι 7 στους 10 συμμετέχοντες στην έρευνα δήλωσαν προϋπηρεσία από λίγους μήνες έως και πέντε έτη.

Συνακόλουθα, οι συμμετέχοντες στην έρευνα με το αμέσως επόμενο σε μέγεθος ποσοστό ήταν οι συμμετέχοντες με προϋπηρεσία από 6 έως 10 έτη. Το ποσοστό των συμμετεχόντων αυτών ήταν της τάξεως του 14%.

Τέλος, οι συμμετέχοντες στην έρευνα με προϋπηρεσία από 11 έως 20 έτη συγκέντρωσαν ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα, της τάξεως του 10%.

Γράφημα 5: Τα χρόνια προϋπηρεσίας που δήλωσαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα

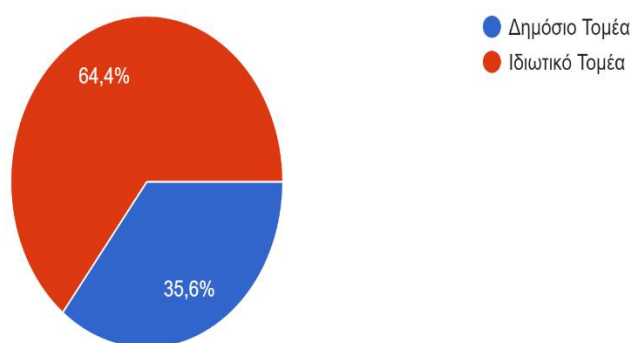
Γράφημα 6: Έτη προϋπηρεσίας ανά ομάδες ετών

4.2.4. Εργασία σε Δημόσιο ή Ιδιωτικό τομέα

Στο παρακάτω γράφημα, παρουσιάζεται η κατανομή στους δύο τομείς (Δημόσιο και Ιδιωτικό) στους οποίους εργάζονται σήμερα οι συμμετέχοντες στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε. Έτσι, στην έρευνα παρατηρείται πως το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων (64,4%), εργάζονταν στον ιδιωτικό τομέα, ενώ αντίστοιχα το 35,6% στον δημόσιο τομέα.

Δ. Εργάζεστε σε:

59 απαντήσεις

Γράφημα 7: Εργασία σε Δημόσιο ή Ιδιωτικό τομέα

4.2.5. Αριθμός Μαθητών στο τμήμα των διδασκόντων

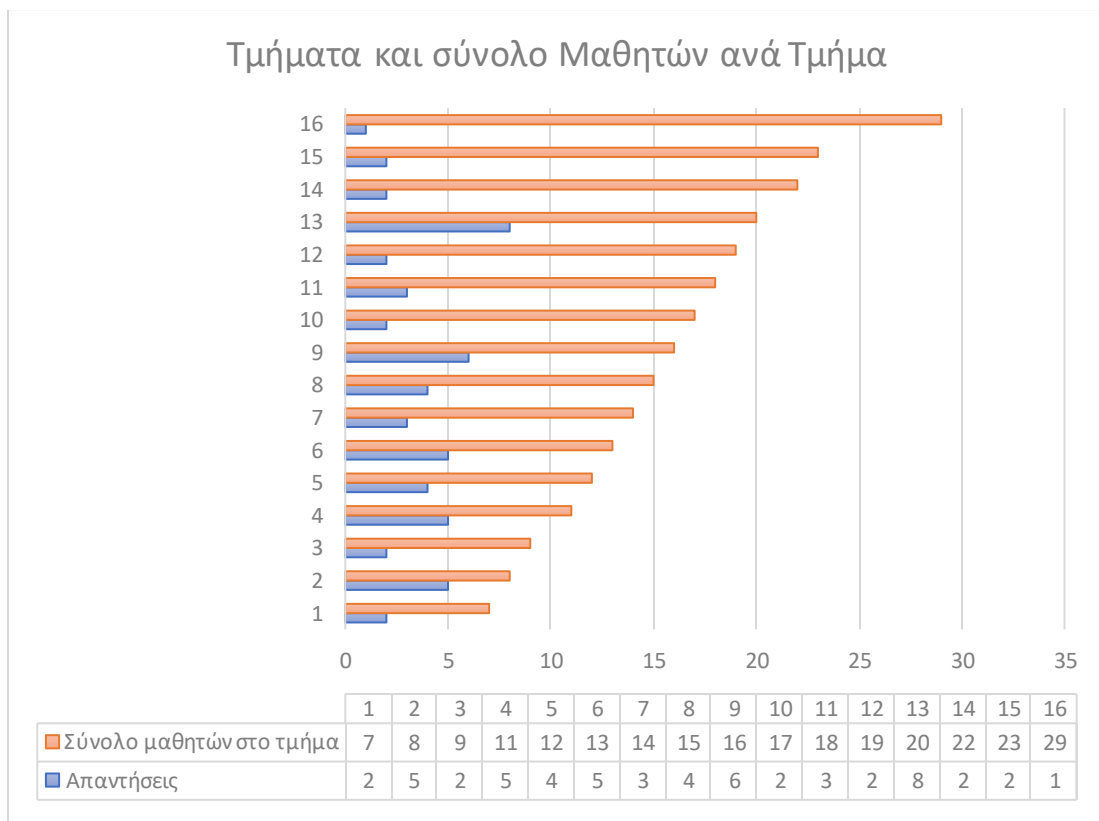
Από τα διάφορα τμήματα στα οποία διδάσκουν οι διάφοροι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε, προκύπτει ότι το 75% των τμημάτων απαρτίζεται από 11 έως 20 παιδιά. Πιο συγκεκριμένα, το 37% των ερωτηθέντων ήταν εκπαιδευτικοί σε τμήματα των 11-15 παιδιών, ενώ αντίστοιχα το 38% των ερωτηθέντων ήταν εκπαιδευτικοί σε τμήματα των 16-20 παιδιών.

Τέλος, ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι το 16% των τμημάτων απαρτίζονταν από 7 έως 10 μαθητές, ενώ το 9% των τμημάτων απαρτίζονταν από 21 έως 29 μαθητές.

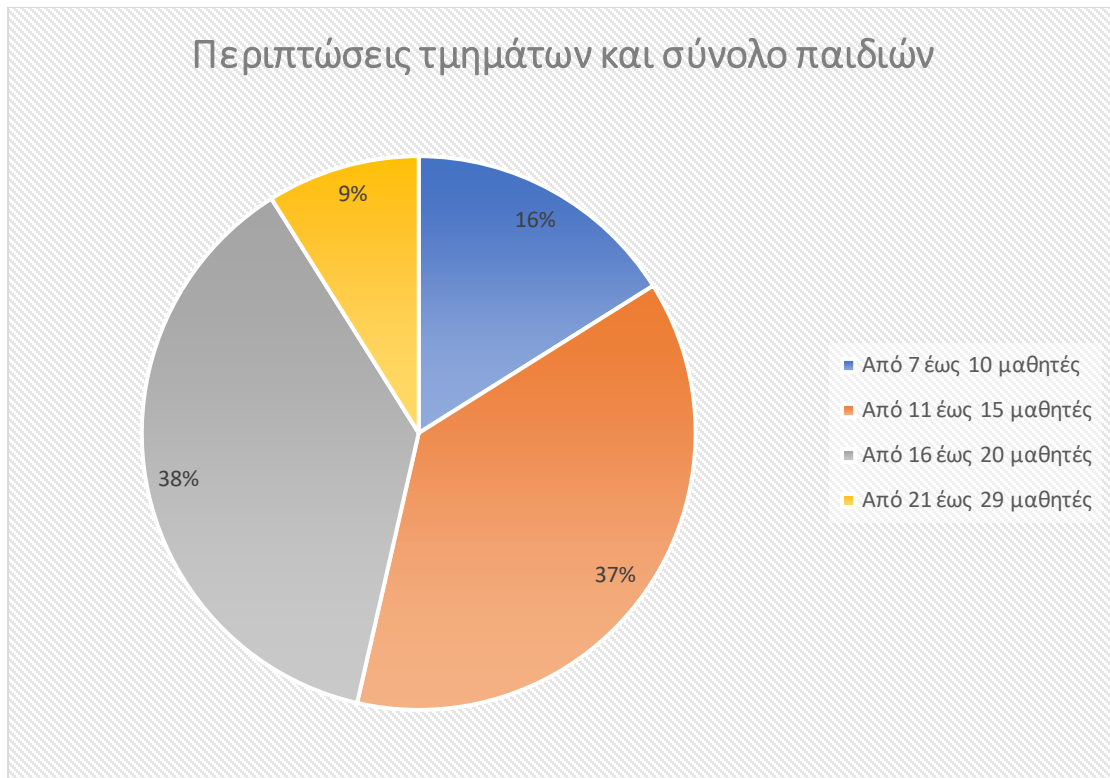
Στα παρακάτω γραφήματα, παρουσιάζονται οι διάφορες περιπτώσεις των τμημάτων και τα παιδιά που συμμετείχαν στο κάθε τμήμα.

Γράφημα 8: Αριθμός Μαθητών στο τμήμα

Γράφημα 9: Τμήματα και αριθμός μαθητών ανά τμήμα

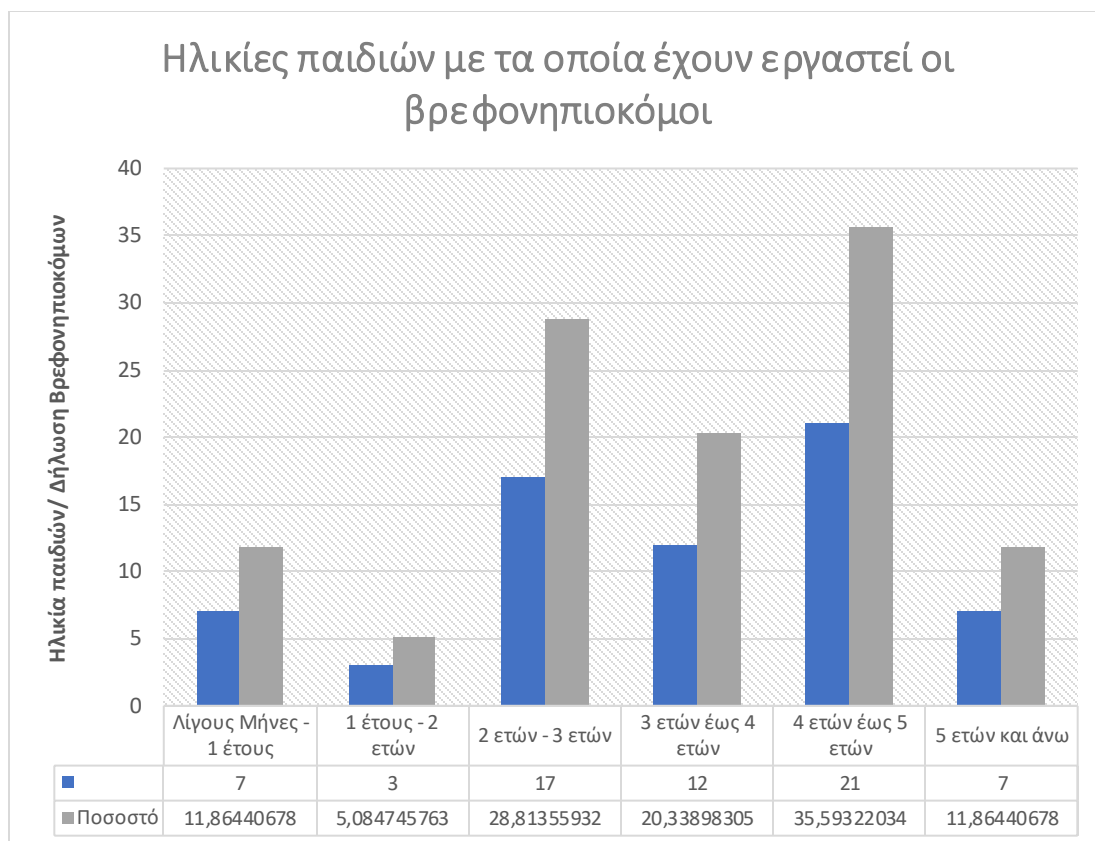

Γράφημα 10: Περιπτώσεις τμημάτων και σύνολο παιδιών

4.2.6. Ηλικίες παιδιών με τα οποία έχουν εργαστεί οι συμμετέχοντες στην έρευνα

Στο γράφημα 11, παρουσιάζονται οι διάφορες ηλικίες παιδιών με τα οποία εργάζονταν οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας που συμμετείχαν στην έρευνα. Έτσι, φαίνεται ξεκάθαρα ότι οι 50 από τους 59 συμμετέχοντες εργάζονται με παιδιά ηλικίας από 2 έως 5 ετών. Πιο συγκεκριμένα, 17 παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας δήλωσαν πως εργάζονται με παιδιά από 2 έως 3^{ων} ετών, 12 παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας δήλωσαν πως εργάζονται με παιδιά από 3^{ων} έως 4^{ων} ετών και 21 παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας δήλωσαν πως εργάζονται με παιδιά ηλικίας μεταξύ 4^{ων} και 5 ετών.

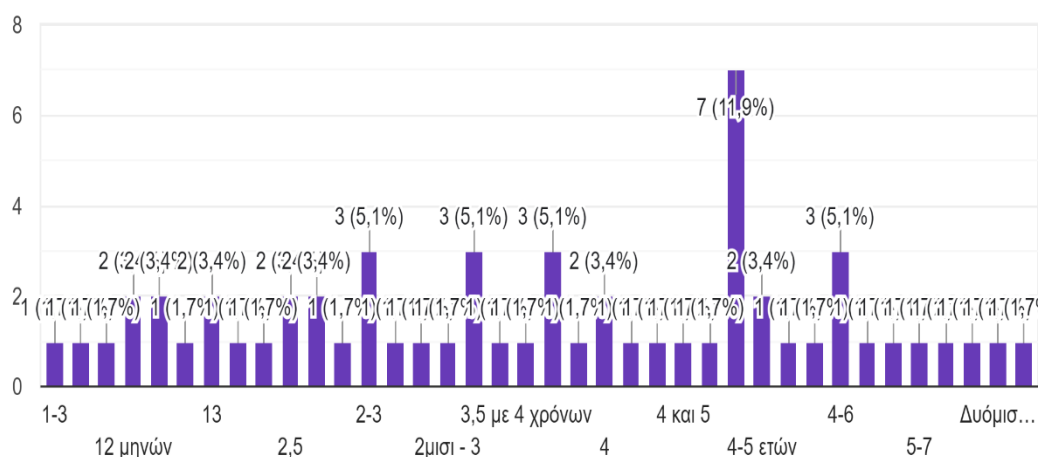
Αντίστοιχα, ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός πως μόλις 7 από τους βρεφονηπιοκόμους που συμμετείχαν στην έρευνα δήλωσαν πως εργάζονται με παιδιά ηλικίας κάτω του ενός έτους, ενώ ακόμη 7 παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας δήλωσαν πως εργάζονται με παιδιά ηλικίας άνω των 5 ετών.

Γράφημα 11: Ηλικίες παιδιών με τα οποία έχουν εργαστεί οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα

ΣΤ. Ηλικία μαθητών στο τμήμα σας:

59 απαντήσεις

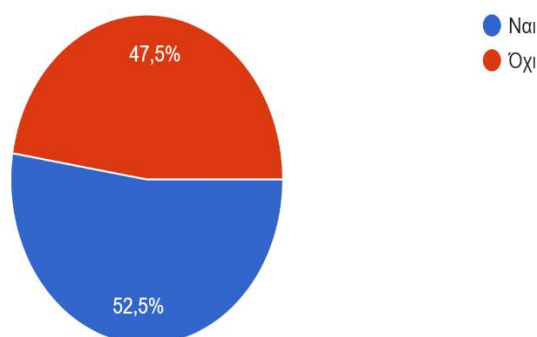

Γράφημα 12: Ηλικίες μαθητών στο τμήμα των βρεφονηπιοκόμων

4.2.7. Ένταξη στο τμήμα, μαθητών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες

Μέσα από το συγκεκριμένο ερώτημα, πραγματοποιήθηκε μία προσπάθεια υπολογισμού του ποσοστού των βρεφονηπιοκόμων που εργάζονται με παιδιά με ειδικές μαθησιακές ανάγκες. Από τις δηλώσεις των βρεφονηπιοκόμων, προκύπτει ότι οι 28 από τους 59 ερωτηθέντες (47,5%), δεν έχουν στα τμήματά τους παιδιά με ειδικές μαθησιακές ανάγκες, ενώ αντίστοιχα οι 31 από τους 59 ερωτηθέντες (52,5%) έχουν στα τμήματα που εργάζονται παιδιά με ειδικές μαθησιακές ανάγκες.

Ζ. Στο τμήμα σας εντάσσονται μαθητές με ειδικές μαθησιακές ανάγκες;
59 απαντήσεις

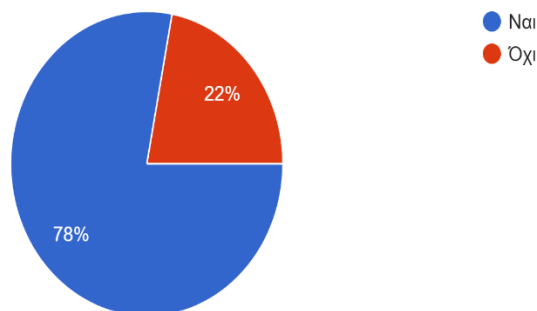
Γράφημα 13: Ένταξη στο τμήμα, μαθητών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες

4.2.8. Ενσωμάτωση στο τμήμα παιδιών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα

Μέσα από το συγκεκριμένο ερώτημα, πραγματοποιήθηκε μία προσπάθεια καταγραφής της ενσωμάτωσης στα διάφορα τμήματα παιδιών, από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, φαίνεται πως είναι ιδιαίτερα υψηλό το ποσοστό της ενσωμάτωσης παιδιών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα, καθώς οι 46 από τους 59 συμμετέχοντες (78%), δήλωσαν ότι έχουν ενσωματώσει στα τμήματά τέτοια παιδιά. Έτσι, μόλις 2 στα 10 τμήματα δεν έχουν ενσωματώσει παιδιά από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Η. Το τμήμα που διδάσκετε ενσωματώνει μαθητές διάφορων πολιτισμικών περιβαλλόντων;
59 απαντήσεις

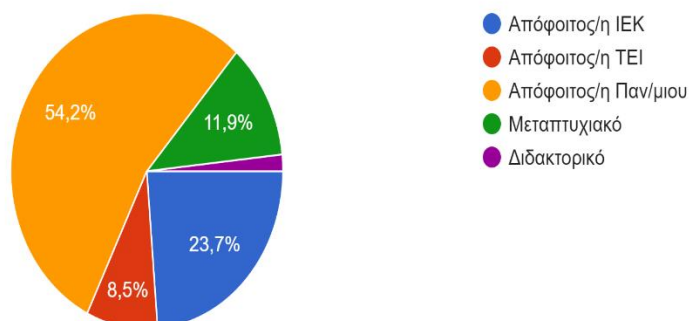

Γράφημα 14: Ενσωμάτωση στο τμήμα παιδιών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα

4.2.9. Σπουδές των παιδαγωγών που συμμετείχαν στην έρευνα

Αναφορικά με τις σπουδές των παιδαγωγών που συμμετείχαν στην έρευνα, το 54,2% (32 άτομα από το σύνολο των 59) του συνόλου των συμμετεχόντων δήλωσαν πως είναι απόφοιτοι κάποιου πανεπιστημίου, ενώ το 23,7% δήλωσαν πως είναι απόφοιτοι κάποιου ΙΕΚ (14 άτομα από το σύνολο των 59). Το 11,9% των συμμετεχόντων (7 άτομα) ήταν κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου ενώ μόλις ένα άτομο (1,7%) κατείχε διδακτορικό τίτλο.

Θ. Σπουδές (σημειώστε το ανώτερο):
59 απαντήσεις

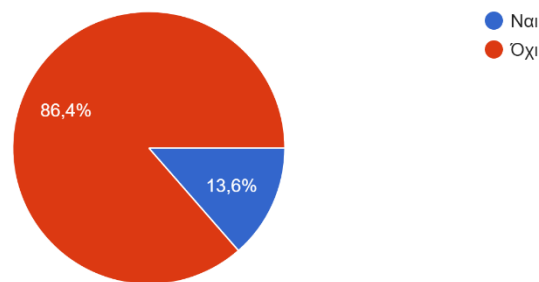
Γράφημα 15: Επίπεδο σπουδών

4.2.10. Εξειδίκευση σπουδών στο θεατρικό παιχνίδι

4.2.10.1. Εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι

Το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα (86,4%) φαίνεται πως δεν έχουν εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι, ενώ ένα μικρό μέρος από τους συμμετέχοντες δήλωσαν πως έχουν κάποια ειδική εκπαίδευση στο θεατρικό παιχνίδι.

I. Έχετε εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι;
59 απαντήσεις

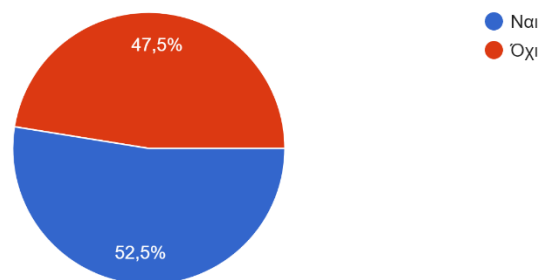

Γράφημα 16: Εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι

4.2.10.2. Ερασιτεχνική ενασχόληση με το θεατρικό παιχνίδι

Από τα αποτελέσματα της έρευνας, προκύπτει ότι το 52,5% των συμμετεχόντων ασχολούνται ερασιτεχνικά με το θεατρικό παιχνίδι, ενώ υπάρχει ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό βρεφονηπιοκόμων (47,5%), οι οποίοι δεν ασχολούνται ερασιτεχνικά με το θεατρικό παιχνίδι.

IA. Ασχολείστε ερασιτεχνικά με το θεατρικό παιχνίδι;
59 απαντήσεις

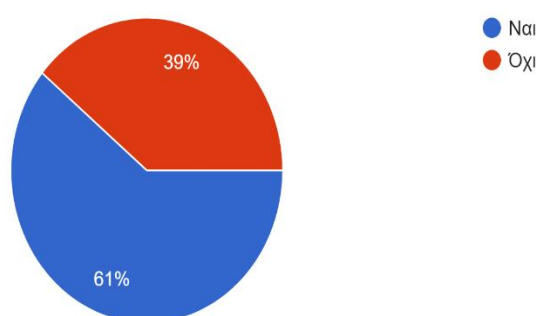

Γράφημα 17: Ερασιτεχνική ενασχόληση με το θεατρικό παιχνίδι

4.2.10.3. Ερασιτεχνική ενασχόληση με κάποια από τις τέχνες (Θέατρο, Μουσική, Εικαστικά κ.λπ.)

Από τα αποτελέσματα της έρευνας, προκύπτει πως το μεγαλύτερο ποσοστό (61%) των συμμετεχόντων (36 άτομα) ασχολούνται ερασιτεχνικά με κάποια από τις τέχνες (θέατρο, μουσική, εικαστικά κ.α.). Αντίστοιχα, ένα ποσοστό της τάξεως του 39%, δεν δήλωσαν κάποια ενασχόληση με τις τέχνες.

IB. Ασχολείστε ερασιτεχνικά με κάποια από τις Τέχνες (Θέατρο, Μουσική, Εικαστικά κ.ά):
59 απαντήσεις

Γράφημα 18: Ερασιτεχνική ενασχόληση με τις τέχνες (θέατρο, μουσική, εικαστικά κ.α.)

4.3. Απόψεις παιδαγωγών για τη σημασία του θεατρικού παιχνιδιού

4.3.1. Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

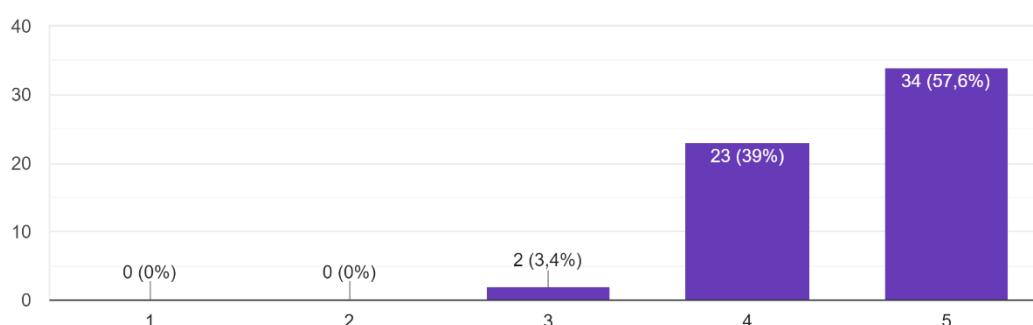
Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών ήταν το ζήτημα της συγκεκριμένης ενότητας του ερωτηματολογίου της έρευνας. Κατά την συμπλήρωση των απαντήσεων στο συγκεκριμένο ερώτημα, δόθηκε μία πενταβάθμια κλίμακα κατά την οποία αντίστοιχα ίσχυαν τα εξής: 1 = Καθόλου, 2 = Ελάχιστα, 3 = Μέτρια, 4 = Αρκετά, 5 = Πολύ.

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν, φαίνεται πως η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεωρεί πως το θεατρικό παιχνίδι επιδρά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών σε πολύ μεγάλο βαθμό, καθώς το πεδίο «πολύ» συγκέντρωσε 34 απαντήσεις και ποσοστό συμμετοχής 57,6%. Αντίστοιχα, το πεδίο «αρκετά», συγκέντρωσε 23

απαντήσεις από το σύνολο των 59 συμμετεχόντων και ποσοστό συμμετοχής 39%, ενώ μόλις 2 άτομα από τους ερωτηθέντες (3,4%) επέλεξαν το πεδίο «μέτρια». Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι κανένας από τους συμμετέχοντες δεν επέλεξε κάποιο από τα πεδία «ελάχιστα» και «καθόλου», κάτι το οποίο σημαίνει πως πραγματικά, όλοι οι συμμετέχοντες υποστήριξαν πως το θεατρικό παιχνίδι επιδρά πραγματικά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.

1. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών;

59 απαντήσεις

Γράφημα 19: Ο βαθμός στον οποίο το θεατρικό παιχνίδι επιδρά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

4.3.2. Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στους τομείς: Γνωστική ανάπτυξη, Κοινωνική Ανάπτυξη, Κινητική Ανάπτυξη, Ανάπτυξη Δημιουργικότητας, Συναισθηματική Ανάπτυξη, Γλωσσική Ανάπτυξη, Αισθητική Καλλιέργεια, Ευχαρίστηση/Εκτόνωση/Στρές

Στα παρακάτω γραφήματα, παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα για την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού σε μία σειρά από τομείς. Στο γράφημα 20, παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, ενώ στο γράφημα 21 η ποσοστίαση των απαντήσεων στο σύνολο των συμμετεχόντων.

Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, προκύπτει ότι το σύνολο των τομέων που εξετάστηκαν επηρεάζεται από το θεατρικό παιχνίδι, ενώ δεν υπάρχει κάποιος από τους ερωτηθέντες που να έδωσε αρνητική απάντηση για κάποιον από τους συγκεκριμένους τομείς και την επιρροή του.

Με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, σύμφωνα με τους βρεφονηπιοκόμους, οι σημαντικότεροι τομείς που επηρεάζονται από το θεατρικό παιχνίδι σε πολύ μεγάλο βαθμό, είναι αρχικά η ανάπτυξη της δημιουργικότητας (83,05% - 49 απαντήσεις από το σύνολο των 59 δειγμάτων), ενώ ακολουθούν επίσης με υψηλή ένταση τόσο η κοινωνική ανάπτυξη, όσο και η ευχαρίστηση και εκτόνωση (74,58% - 44 απαντήσεις από το σύνολο των 59 δειγμάτων). Στη συνέχεια, ακολουθούν ο τομέας της συναισθηματικής ανάπτυξης (67,8% - 40 απαντήσεις), και ο τομέας της γλωσσικής ανάπτυξης (64,41% - 38 απαντήσεις). Τέλος, ακολουθεί ο τομέας της αισθητικής καλλιέργειας (55,93% - 33 απαντήσεις), ο τομέας της κινητικής ανάπτυξης (52,54% - 31 απαντήσεις) και ο τομέας της γνωστικής ανάπτυξης (50,85% - 30 απαντήσεις).

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι για το σύνολο των τομέων που εξετάστηκαν στη συγκεκριμένη ερώτηση, η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα, επέλεξαν το πεδίο «πολύ» σε ότι αφορά την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού σε κάθε τομέα ξεχωριστά, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό (στις περισσότερες περιπτώσεις κάτω από 5%), δήλωσαν το πεδίο «μέτρια».

Γράφημα 20: Απαντήσεις για την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στους τομείς: Γνωστική ανάπτυξη, Κοινωνική Ανάπτυξη, Κινητική Ανάπτυξη, Ανάπτυξη Δημιουργικότητας, Συναισθηματική Ανάπτυξη, Γλωσσική Ανάπτυξη, Αισθητική Καλλιέργεια, Ευχαρίστηση/Εκτόνωση/Στρές

Γράφημα 21: Ποσοστά απαντήσεων για την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στους τομείς: Γνωστική ανάπτυξη, Κοινωνική Ανάπτυξη, Κινητική Ανάπτυξη, Ανάπτυξη Δημιουργικότητας, Συναισθηματική Ανάπτυξη, Γλωσσική Ανάπτυξη, Αισθητική Καλλιέργεια, Ευχαρίστηση/Εκτόνωση/Στρές

4.3.3. Ιεράρχηση των τομέων ανάπτυξης των παιδιών σύμφωνα με τη θετική επίδραση που ασκεί το θεατρικό παιχνίδι στον κάθε τομέα.

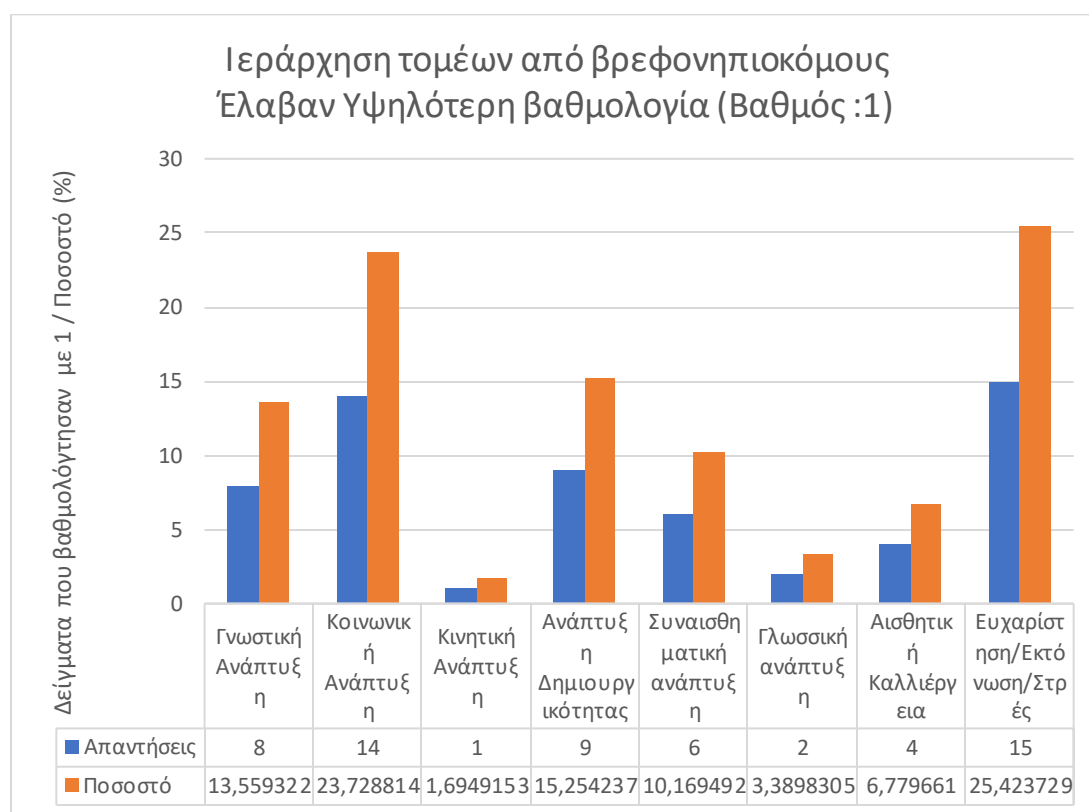
Μέσα από το συγκεκριμένο ερώτημα, δόθηκε η δυνατότητα στους συμμετέχοντες στην έρευνα, της ιεράρχησης των διαφόρων τομέων με βαθμολογία από το 1 έως το 8 με το Νο 1, να υποδηλώνει τη μεγαλύτερη επιρροή του θεατρικού παιχνιδιού. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα στο συγκεκριμένο ζήτημα, είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν μία βαθμολογία για κάθε τομέα ανάπτυξης, την οποία βαθμολογία μπορούσαν να δώσουν αποκλειστικά και μόνο στο συγκεκριμένο τομέα ανάπτυξης.

Εξετάζοντας τον μεγαλύτερο βαθμό (βαθμός 1), τον οποίο έβαλαν οι ερωτηθέντες στους διάφορους τομείς ανάπτυξης, θα παρατηρήσει κανείς πως για τους βρεφονηπιοκόμους, ο σημαντικότερος τομέας ανάπτυξης των παιδιών που επιδέχεται ισχυρή επίδραση από το θεατρικό παιχνίδι είναι ο τομέας «ευχαρίστηση/εκτόνωση/στρες». Ο εν λόγω τομέας, έλαβε 15 απαντήσεις από το σύνολο των 59 ερωτηθέντων στη μεγαλύτερη βαθμολογία (βαθμός: 1). Έτσι, το 25,42% των ερωτηθέντων της

έρευνας, επέλεξαν να βαθμολογήσουν με το μεγαλύτερο βαθμό τον τομέα «ευχαρίστηση/ εκτόνωση/ στρες». Αμέσως επόμενος τομέας με τη συγκέντρωση των περισσότερων απαντήσεων στην υψηλότερη βαθμίδα ιεράρχησης, ήταν ο τομέας της κοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών.

Συγκεκριμένα, ο τομέας της κοινωνικής ανάπτυξης έλαβε τον μεγαλύτερο βαθμό από 14 συμμετέχοντες (23,72%). Επόμενος τομέας που έλαβε την υψηλότερη βαθμολογία από τους συμμετέχοντες, είναι ο τομέας «ανάπτυξη δημιουργικότητας» (9 δείγματα – 15,25%), ενώ ακολούθησε ο τομέας «γνωστική ανάπτυξη» (8 δείγματα - 13,55%).

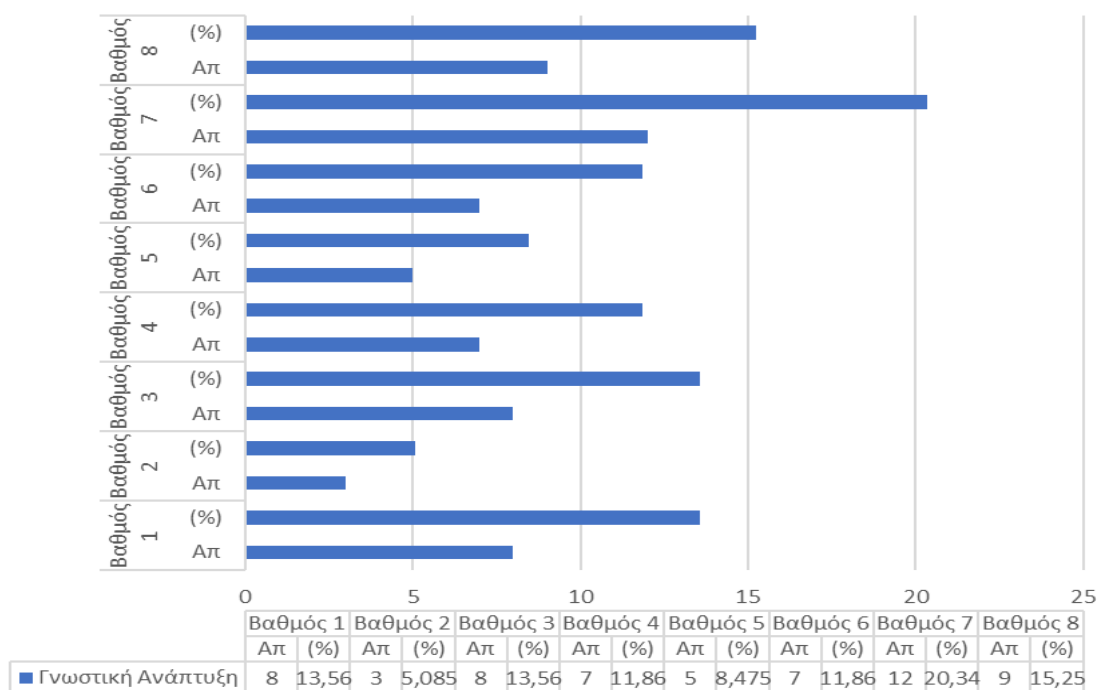
Τέλος, ακολούθησαν οι τομείς «συναισθηματική ανάπτυξη» (6 δείγματα - 10,17%) και «αισθητική καλλιέργεια» (4 δείγματα – 6,77%), ενώ τις λιγότερες υψηλές βαθμολογίες έλαβαν οι τομείς «Γλωσσική ανάπτυξη» (2 δείγματα – 3,38%) και «κινητική ανάπτυξη» (1 δείγμα – 1,69%).

Γράφημα 22: Ιεράρχηση των τομέων ανάπτυξης των παιδιών σύμφωνα με τη θετική επίδραση που ασκεί το θεατρικό παιχνίδι στον κάθε τομέα – Απαντήσεις με τη μεγαλύτερη βαθμολογία στην κλίμακα 1-8 (Βαθμός :1)

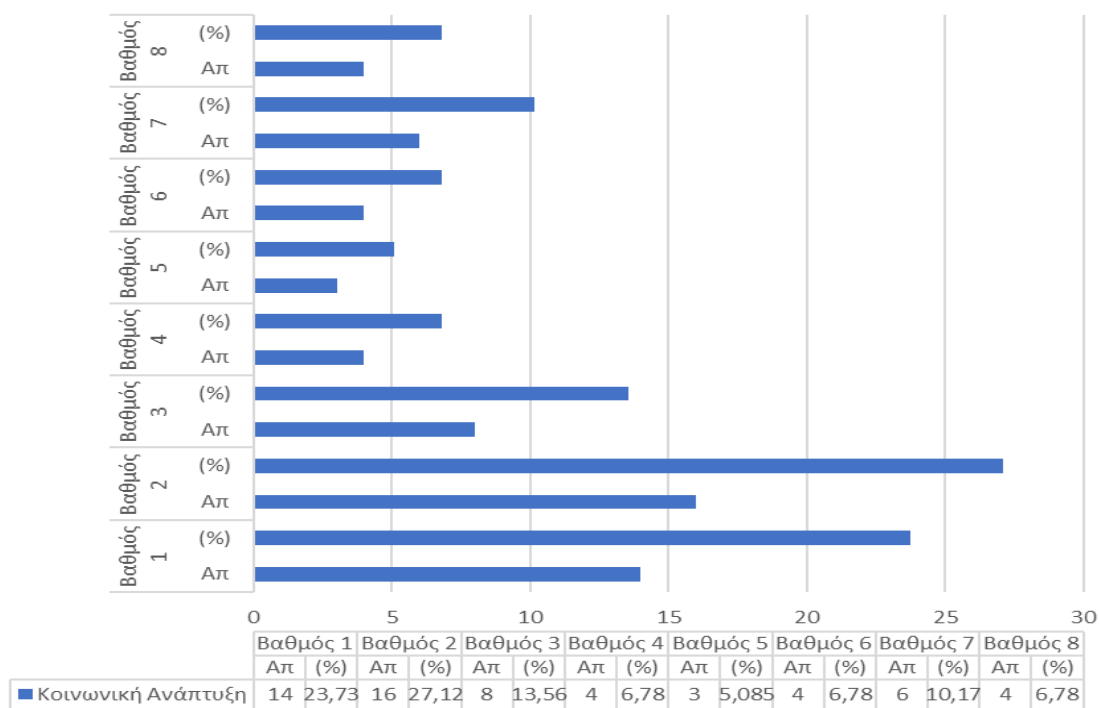
Στα παρακάτω γραφήματα, παρουσιάζεται αναλυτικά η βαθμολογία που έλαβε ο κάθε τομέας ξεχωριστά από το σύνολο των 59 συμμετεχόντων στην έρευνα.

Τομέας : Γνωστική Ανάπτυξη

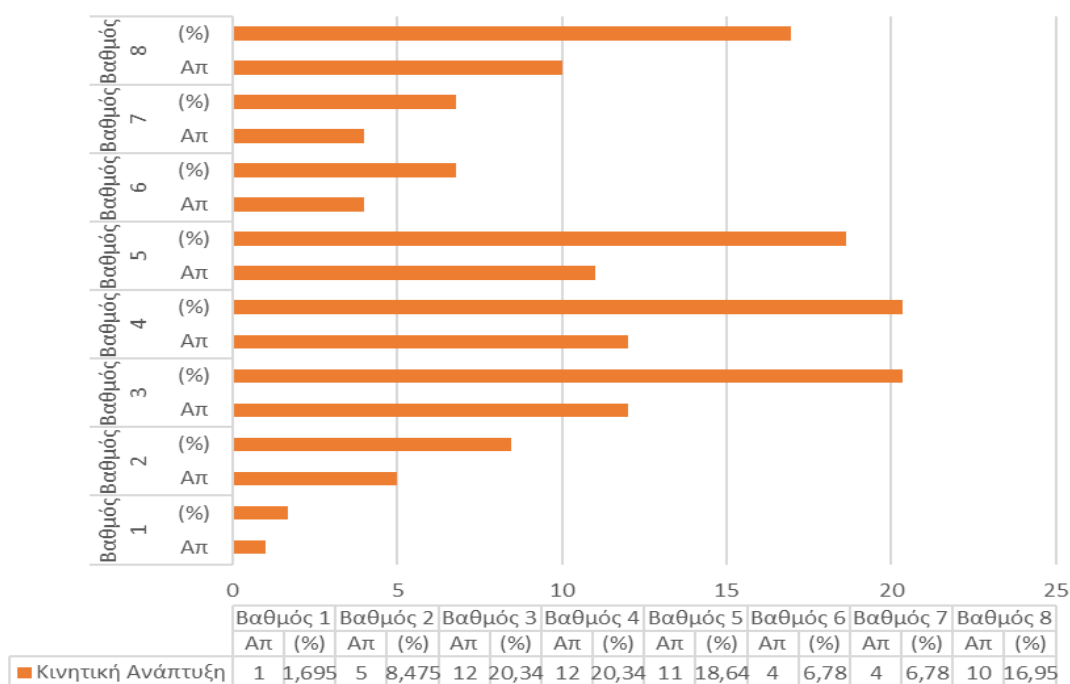
Γράφημα 23: Ιεράρχηση των τομέων – Βαθμολογίες του τομέα «Γνωστική Ανάπτυξη»

Τομέας : Κοινωνική Ανάπτυξη

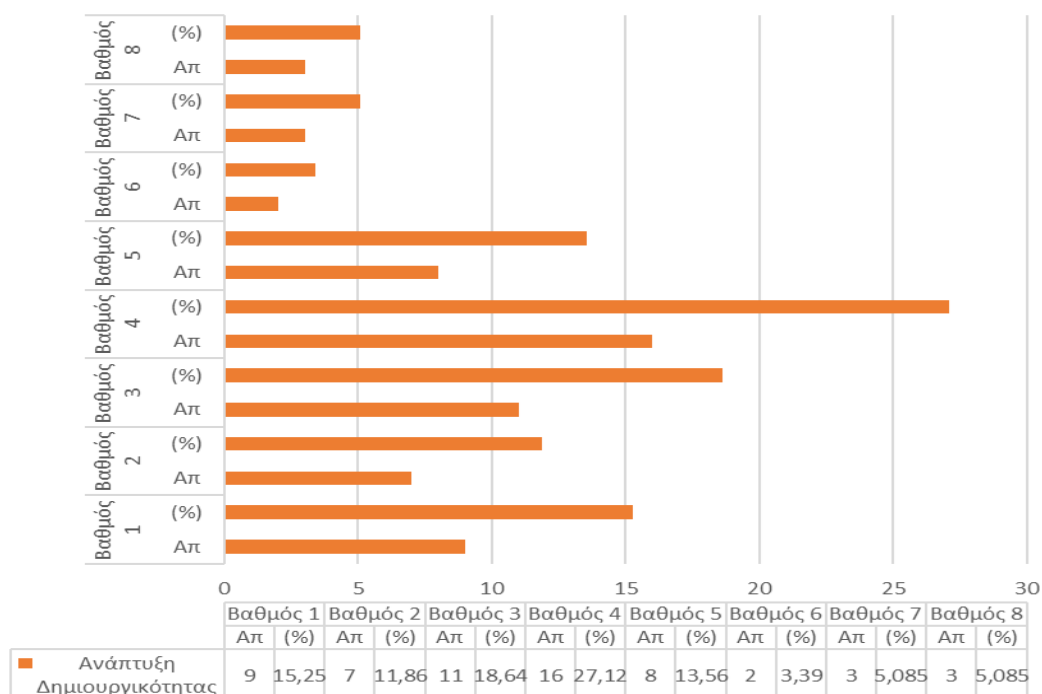
Γράφημα 24: Ιεράρχηση των τομέων – Βαθμολογίες του τομέα «Κοινωνική Ανάπτυξη»

Τομέας : Κινητική Ανάπτυξη

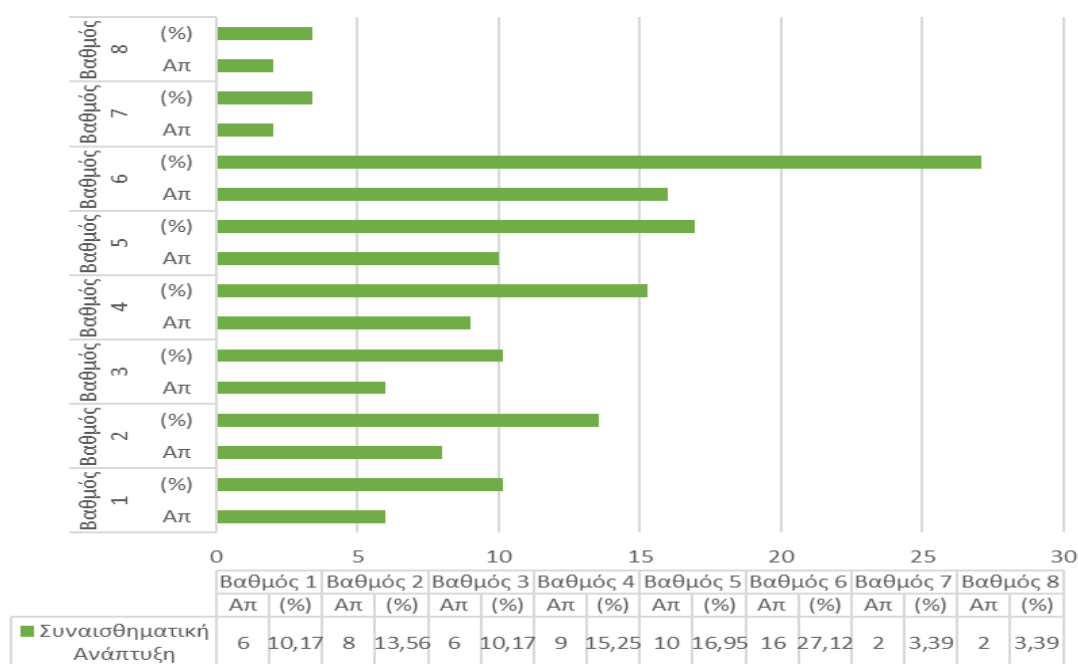
Γράφημα 25: Ιεράρχηση των τομέων – Βαθμολογίες του τομέα «Κινητική Ανάπτυξη»

Τομέας : Ανάπτυξη Δημιουργικότητας

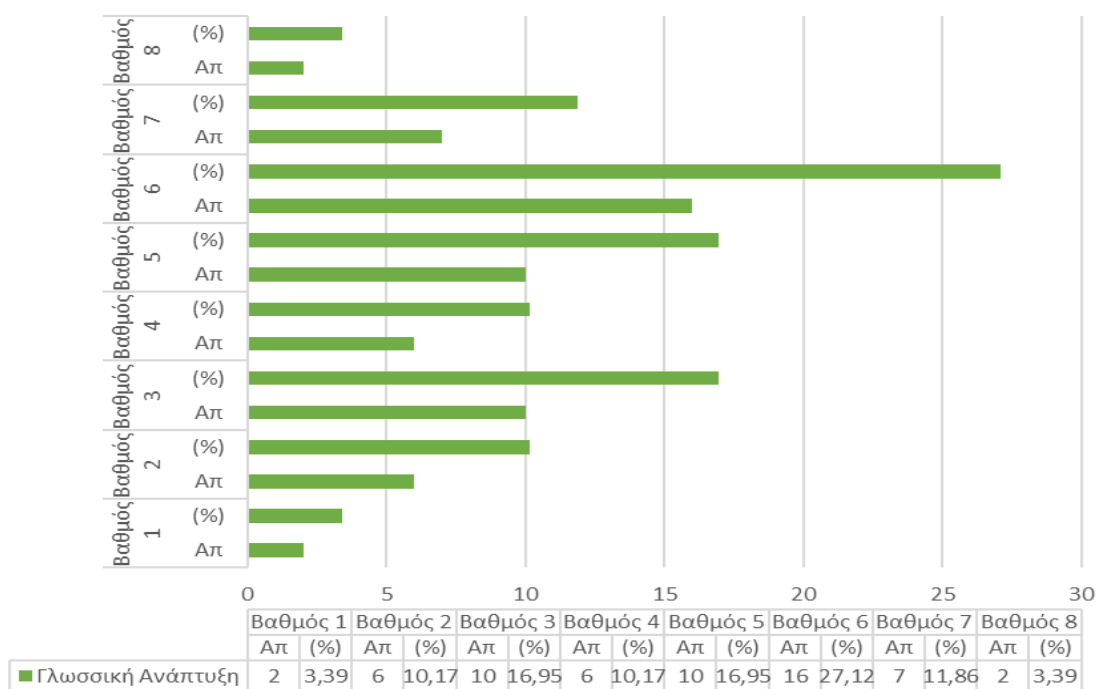
Γράφημα 26: Ιεράρχηση των τομέων – Βαθμολογίες του τομέα «Ανάπτυξη Δημιουργικότητας»

Τομέας : Συναισθηματική Ανάπτυξη

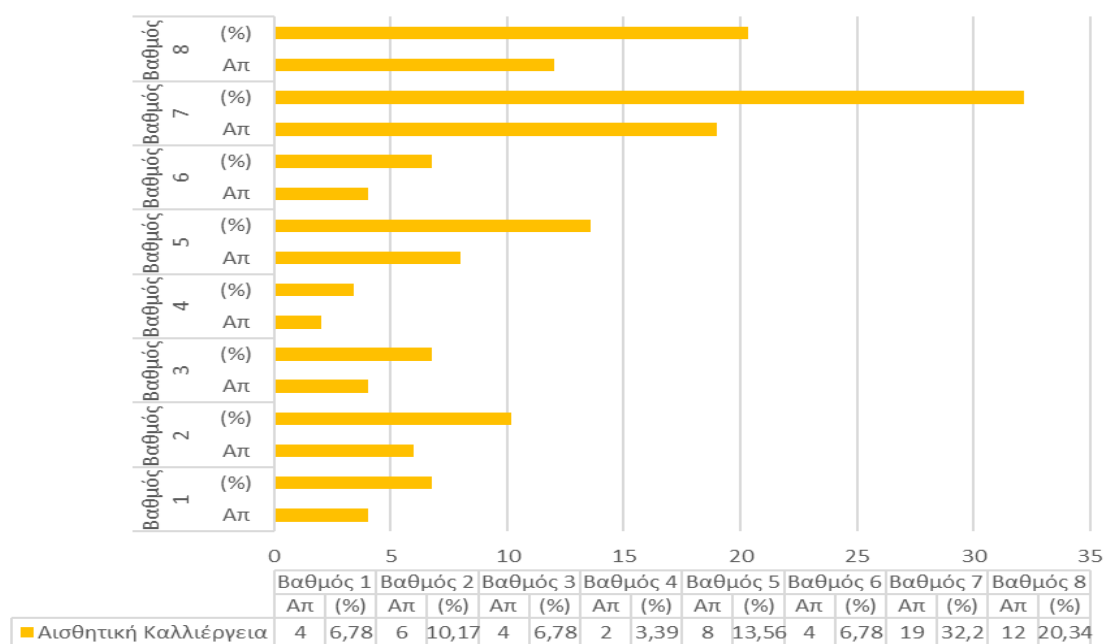
Γράφημα 27: Ιεράρχηση των τομέων – Βαθμολογίες του τομέα «Συναισθηματική Ανάπτυξη»

Τομέας: Γλωσσική Ανάπτυξη

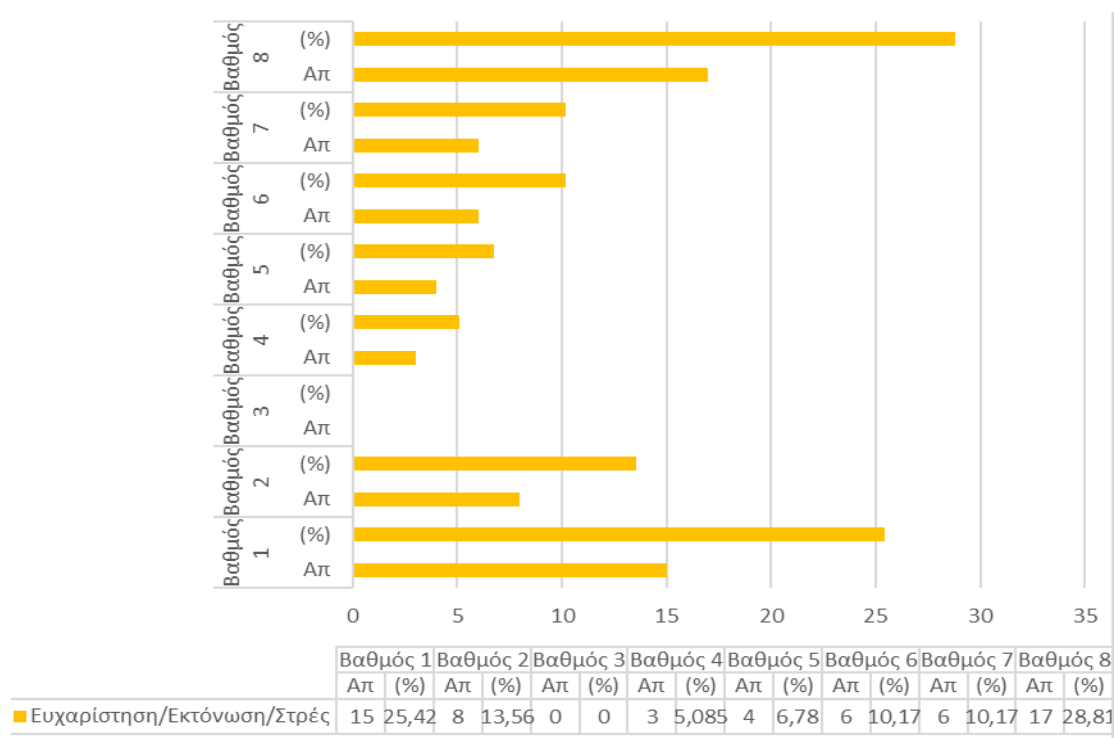
Γράφημα 28: Ιεράρχηση των τομέων – Βαθμολογίες του τομέα «Γλωσσική Ανάπτυξη»

Τομέας: Αισθητική Καλλιέργεια

Γράφημα 29: Ιεράρχηση των τομέων – Βαθμολογίες του τομέα «Αισθητική Καλλιέργεια»

Τομέας: Ευχαρίστηση / Εκτόνωση/ Στρες

Γράφημα 30: Ιεράρχηση των τομέων – Βαθμολογίες του τομέα «Ευχαρίστηση / Εκτόνωση / Στρες»

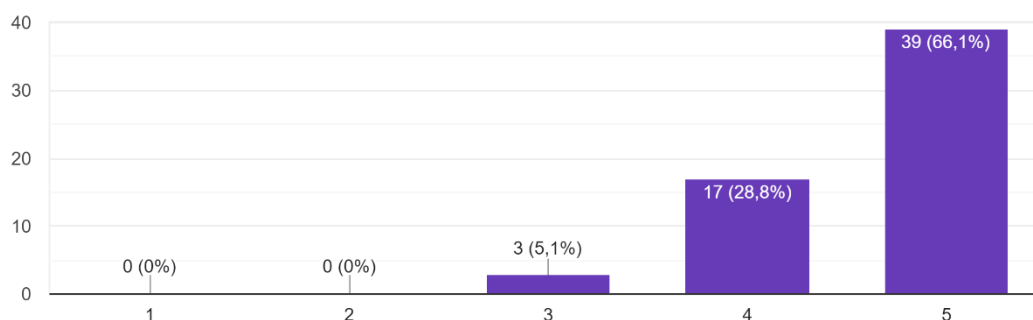
4.3.4. Θεατρικό παιχνίδι και ανάπτυξη προφορικού λόγου

Σύμφωνα με τις απόψεις των βρεφονηπιοκόμων, όπως αυτές καταγράφηκαν μέσα από την παρούσα έρευνα, το θεατρικό παιχνίδι φαίνεται πως διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου των παιδιών. Στο συγκεκριμένο ερώτημα, οι προπαρασκευασμένες απαντήσεις ήταν απαντήσεις της 5βάθμιας κλίμακας Linkert, ενώ η διαβάθμιση του είχε ως εξής:

1. Καθόλου
2. Ελάχιστα
3. Μέτρια
4. Αρκετά
5. Πολύ

Από τις απαντήσεις προκύπτει ότι το 66,1% του συνόλου των συμμετεχόντων επέλεξαν το πεδίο «πολύ», ενώ ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό της τάξεως του 28,8%, επέλεξαν το πεδίο «αρκετά». Έτσι, διαπιστώνουμε πως οι θετικές απαντήσεις της κλίμακας, επιλέχθηκαν από το 94,9% των συμμετεχόντων, ενώ μόλις ένα ποσοστό της τάξεως του 5,1% των συμμετεχόντων, επέλεξαν το πεδίο «μέτρια», υποδηλώνοντας με τον τρόπο αυτό μία μέση στάση στο ζήτημα, η οποία θα μπορούσε κανείς αναλογιζόμενος τις θετικές απαντήσεις να ισχυριστεί πως ακόμη και αυτές οι απαντήσεις έχουν κατά πάσα πιθανότητα θετική χροιά.

4. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί την ανάπτυξη του προφορικού λόγου (ομιλία) των παιδιών;
59 απαντήσεις

Γράφημα 31: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και τη συμβολή του στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου των παιδιών

4.3.5. Θεατρικό παιχνίδι και ενίσχυση του εμπλουτισμού του λεξιλογίου των παιδιών

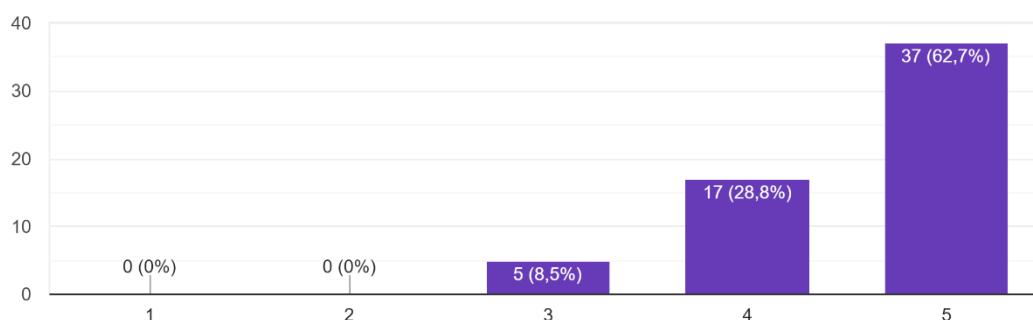
Όπως και με το ζήτημα της ανάπτυξης του προφορικού λόγου των παιδιών, φαίνεται ότι και στο ζήτημα της ενίσχυσης του εμπλουτισμού του λεξιλογίου των παιδιών, οι συμμετέχοντες στην έρευνα επέλεξαν στη συντριπτική τους πλειοψηφία τις θετικές απαντήσεις της κλίμακας που δόθηκε.

Συγκεκριμένα, σε κλίμακα βαθμολογίας από 1 έως και 5 με το 1 να εκφράζει το «Καθόλου» και το 5 να εκφράζει το «Πολύ», οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας που συμμετείχαν στην έρευνα επέλεξαν το πεδίο πολύ σε ποσοστό 62,7% επί του συνόλου των συμμετεχόντων. Ταυτόχρονα, το πεδίο «αρκετά», επιλέχθηκε από το 28,8% των συμμετεχόντων, ενώ το πεδίο «μέτρια», επιλέχθηκε από το 8,5% των συμμετεχόντων.

Συνεπώς, 54 από το σύνολο των 59 συμμετεχόντων στην έρευνα (91,5%), επέλεξαν τις θετικές απαντήσεις, ενώ το μεγαλύτερο μέρος αυτών τις πολύ θετικές απαντήσεις, οι οποίες εκφράστηκαν με την επιλογή του πεδίου «πολύ» (37 απαντήσεις – 62,7%). Τη μέση στάση, επέλεξαν να κρατήσουν μόλις 5 άτομα από το σύνολο των 59 βρεφονηπιοκόμων που συμμετείχαν στην έρευνα, ενώ θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί πως ακόμη και οι εν λόγω επιλογές κατά πάσα πιθανότητα κλίνουν προς τη θετική πλευρά των απαντήσεων καθώς δεν υπήρξε καμία αρνητική απάντηση.

Έτσι φαίνεται πως κατά την άποψη των βρεφονηπιοκόμων το θεατρικό παιχνίδι ενισχύει σε πολύ μεγάλο βαθμό τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των παιδιών.

5. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ενισχύει τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των παιδιών;
59 απαντήσεις

Γράφημα 32: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και τη συμβολή του στην ενίσχυση του εμπλουτισμού του λεξιλογίου των παιδιών

4.3.6. Θεατρικό παιχνίδι και ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των παιδιών

Η ενίσχυση της επικοινωνίας για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα, τα οποία φαίνεται πως ενισχύονται μέσα από το θεατρικό παιχνίδι. Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων στο συγκεκριμένο ζήτημα, δείχνουν ξεκάθαρα το πόσο σημαντικό είναι το θεατρικό παιχνίδι για την ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των παιδιών.

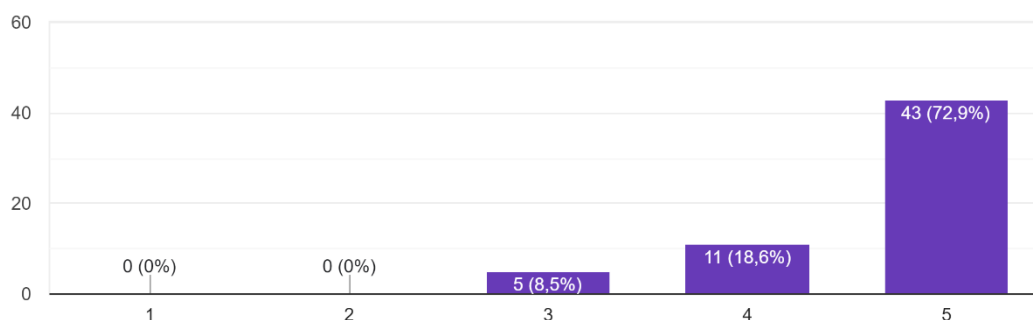
Πιο συγκεκριμένα, το 72,9% των βρεφονηπιοκόμων που συμμετείχαν στην έρευνα, στο συγκεκριμένο ερώτημα επέλεξαν το πεδίο «πολύ», υποδηλώνοντας τη σημαντικότητα του θεατρικού παιχνιδιού για την ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Μάλιστα, αξίζει να σημειωθεί πως το πεδίο «πολύ» έλαβε περισσότερες επιλογές σε ότι αφορά την ενίσχυση της επικοινωνίας, σε σχέση με τις αντίστοιχες επιλογές που έλαβε το συγκεκριμένο πεδίο τόσο για το ζήτημα της ανάπτυξης του προφορικού λόγου, όσο και για το ζήτημα του εμπλουτισμού του λεξιλογίου των παιδιών.

Το σύνολο των θετικών απαντήσεων που επιλέχθηκαν από τους βρεφονηπιοκόμους ήταν 54 απαντήσεις, ενώ το ποσοστό των επιλογών έφτασε το 91,5% και ήταν το ίδιο με τις θετικές επιλογές στο ζήτημα του εμπλουτισμού του λεξιλογίου των παιδιών.

Έτσι, η επικοινωνία των παιδιών ενισχύεται σε πολύ μεγάλο βαθμό, σύμφωνα πάντα με τις απόψεις των βρεφονηπιοκόμων.

6. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί την επικοινωνία μεταξύ των παιδιών;

59 απαντήσεις

Γράφημα 33: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και τη συμβολή του στην ενίσχυση της επικοινωνίας των παιδιών

4.3.7. Θεατρικό παιχνίδι και ενδυνάμωση των φιλικών σχέσεων των παιδιών

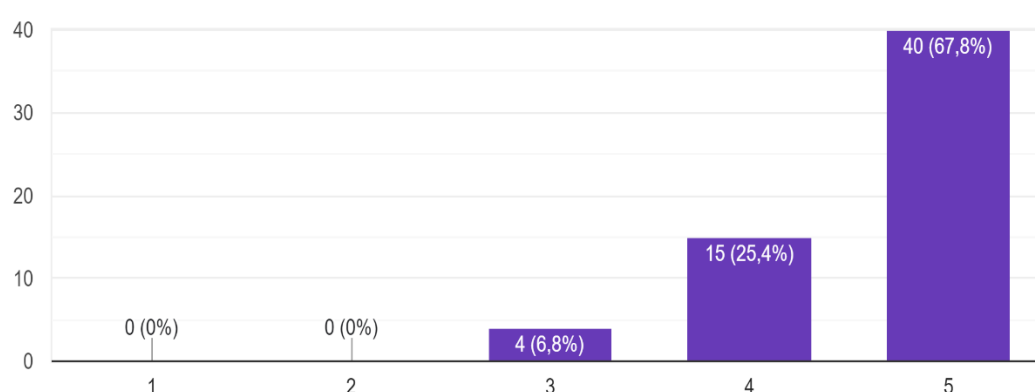
Το συγκεκριμένο ερώτημα, τέθηκε με στόχο να καταγραφούν οι απόψεις των συμμετεχόντων στην έρευνα για τη συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη αλλά και την ενδυνάμωση των φιλικών σχέσεων μεταξύ των παιδιών.

Όπως συνέβη και στα προηγούμενα ζητήματα που εξετάστηκαν, έτσι και με το ζήτημα της ενδυνάμωσης των σχέσεων των παιδιών, οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας δήλωσαν απόλυτη συμφωνία στο ότι το θεατρικό παιχνίδι ενδυναμώνει τις φιλικές σχέσεις των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Με βάση τις απαντήσεις που δόθηκαν στο συγκεκριμένο ζήτημα, το 67,8% των ερωτηθέντων επέλεξαν το πεδίο «πολύ», ενώ το 25,4% των ερωτηθέντων επέλεξαν το πεδίο «αρκετά». Έτσι, το 93,2% των ερωτηθέντων επέλεξαν τις θετικές απαντήσεις στο ζήτημα της ενδυνάμωσης των φιλικών σχέσεων των παιδιών από το θεατρικό παιχνίδι. Αντίστοιχα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι στο συγκεκριμένο ερώτημα δεν υπήρξε καμία αρνητική απάντηση, ενώ οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας που κράτησαν τη «μέση στάση» ήταν μόλις 4 άτομα στο σύνολο των 59 ερωτηθέντων, σημειώνοντας ποσοστό 6,8%.

7. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ενδυναμώνει τις φιλικές σχέσεις των παιδιών;

59 απαντήσεις

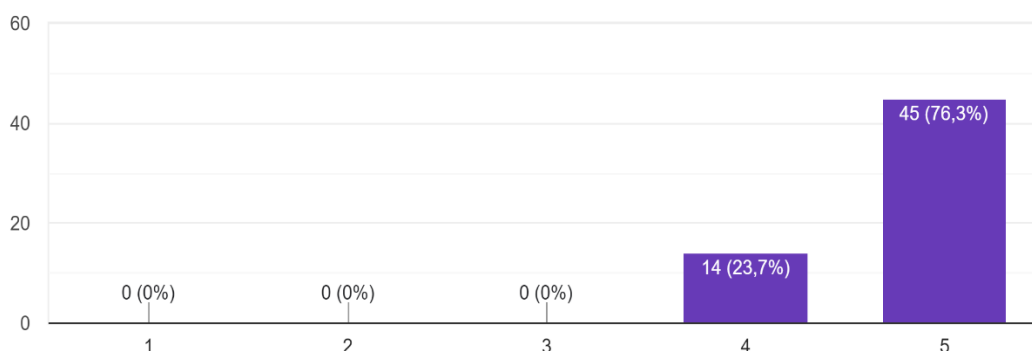
Γράφημα 34: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και την ενδυνάμωση των φιλικών σχέσεων των παιδιών

4.3.8. Θεατρικό παιχνίδι και διευκόλυνση της έκφρασης των συναισθημάτων των παιδιών

Στο ζήτημα της διευκόλυνσης της έκφρασης των συναισθημάτων των παιδιών μέσω του θεατρικού παιχνιδιού, φαίνεται πως είναι σύμφωνοι όλοι οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας που συμμετείχαν στην έρευνα.

Πιο συγκεκριμένα, στο συγκεκριμένο ερώτημα δεν υπήρξαν ούτε αρνητικές απαντήσεις, αλλά ούτε και ουδέτερες απαντήσεις. Το σύνολο των ερωτηθέντων βρεφονηπιοκόμων, επέλεξαν είτε το πεδίο «πολύ» (45 δείγματα – 76,3%), είτε το πεδίο «αρκετά» (14 δείγματα – 23,7%). Έτσι, το 100% των ερωτηθέντων επέλεξαν μόνο θετικές απαντήσεις για το θέμα, εκφράζοντας με τον τρόπο αυτό την πλήρη συμφωνία τους στο ότι τα θεατρικό παιχνίδι διευκολύνει την έκφραση των συναισθημάτων των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

8. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι διευκολύνει την έκφραση συναισθημάτων των παιδιών;
59 απαντήσεις

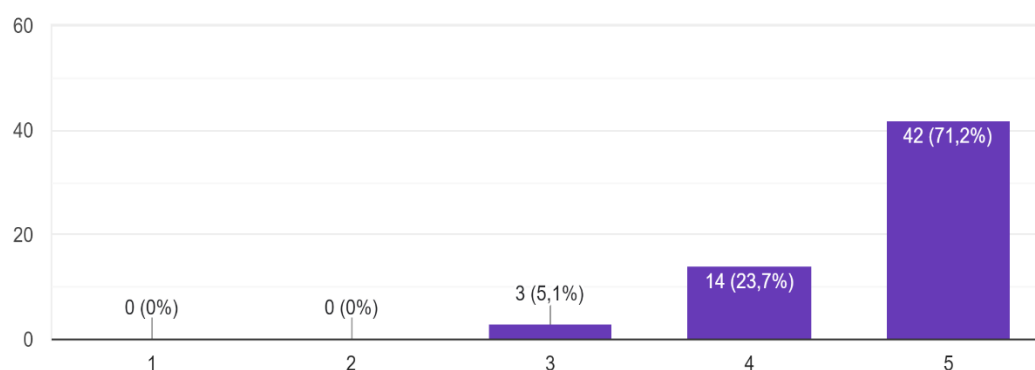
Γράφημα 35: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και την συμβολή του στη διευκόλυνση της έκφρασης των συναισθημάτων των παιδιών

4.3.9. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στο αίσθημα ευχαρίστησης των παιδιών

Εξίσου σημαντική, καταγράφεται σύμφωνα με τις απόψεις των βρεφονηπιοκόμων, η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στο αίσθημα της ευχαρίστησης των παιδιών.

Οι θετικές απαντήσεις που σημειώθηκαν στο συγκεκριμένο θέμα, συγκέντρωσαν το 94,9% των απαντήσεων του συνόλου των συμμετεχόντων, με εκείνους που επέλεξαν το πεδίο «πολύ» να καταγράφουν το 71,2% των επιλογών και εκείνους που επέλεξαν το πεδίο «αρκετά» να καταγράφουν το 23,7% των επιλογών. Αντίστοιχα, μόλις το 5,1% του συνόλου των συμμετεχόντων επέλεξαν το πεδίο «μέτρια», υποδηλώνοντας έτσι μία ουδέτερη στάση στο ζήτημα.

9. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στο αίσθημα ευχαρίστησης των παιδιών;
59 απαντήσεις

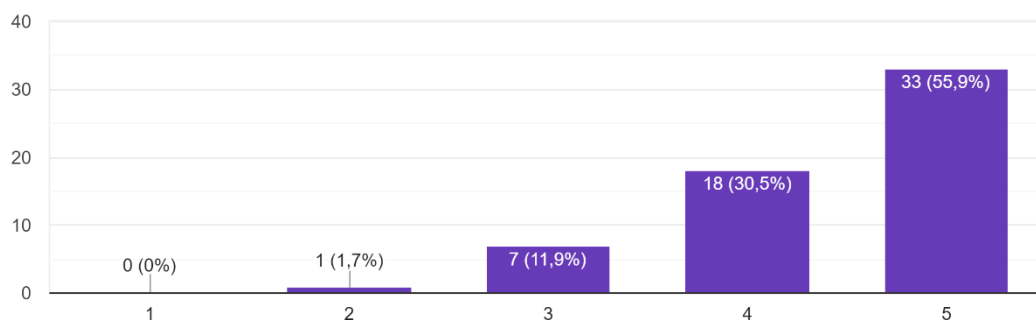
Γράφημα 36: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και την συμβολή του στην ενίσχυση του αισθήματος ευχαρίστησης των παιδιών

4.3.10. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στην αντιμετώπιση στρεσογόνων καταστάσεων

Αναφορικά με τη συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην αντιμετώπιση στρεσογόνων καταστάσεων από μέρους των παιδιών, φαίνεται ότι και πάλι οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας θεωρούν πως είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Συγκεκριμένα, οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας επέλεξαν για το εν λόγω ερώτημα το πεδίο «πολύ» κατά 55,9%, ενώ αντίστοιχα οι επιλογές του πεδίου «αρκετά» συγκέντρωσαν το 30,5%. Σε ότι αφορά το πεδίο «μέτρια», αυτό επιλέχθηκε από 7 άτομα, συγκεντρώνοντας το 11,9% των επιλογών, ενώ για πρώτη φορά καταγράφηκε κάποια απάντηση με «αρνητική χροιά», καθώς ένας από τους συμμετέχοντες επέλεξε το πεδίο «ελάχιστα», σημειώνοντας ποσοστό 1,7%.

10. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι μπορεί να συμβάλλει στην αντιμετώπιση μιας στρεσογόνου κατάστασης;
59 απαντήσεις

Γράφημα 37: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και την συμβολή του στην αντιμετώπιση στρεσογόνων καταστάσεων

4.3.11. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στη δημιουργική έκφραση των παιδιών

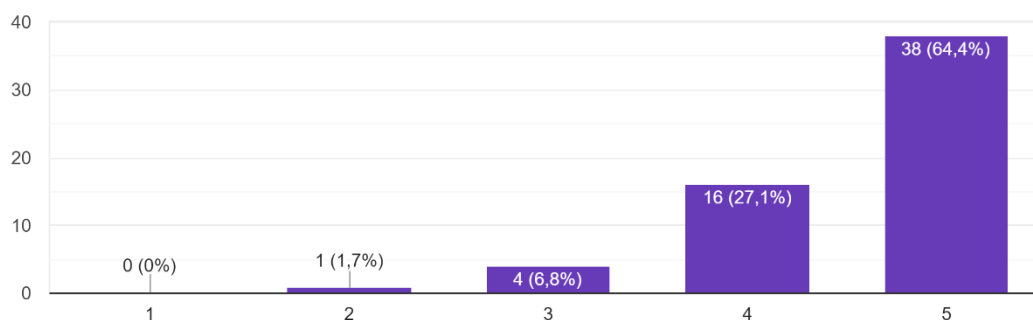
Η δημιουργική έκφραση των παιδιών φαίνεται ότι επίσης ενισχύεται μέσω του θεατρικού παιχνιδιού.

Οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας, επέλεξαν το πεδίο «πολύ» σε ποσοστό 64,4% του συνόλου των συμμετοχών, ενώ αντίστοιχα επέλεξαν το πεδίο «αρκετά» σε ποσοστό 27,1%. Έτσι, το 91,5% των συμμετεχόντων στην έρευνα, επέλεξαν θετικές απαντήσεις για το ερώτημα της συμβολής του θεατρικού παιχνιδιού στη δημιουργική έκφραση των παιδιών.

Οι απαντήσεις στο πεδίο «μέτρια» ήταν μόλις 4, ενώ συγκέντρωσαν μόλις το 6,8% του συνόλου των απαντήσεων.

Τέλος, οι αρνητικές απαντήσεις συγκέντρωσαν μόλις το 1,7% του συνόλου, ενώ σημειώθηκαν αποκλειστικά στο πεδίο «ελάχιστα». Το εν λόγω πεδίο, επιλέχθηκε από μόλις έναν από τους 59 συμμετέχοντες στην έρευνα, υποδηλώνοντας έτσι ότι πραγματικά για το πλήθος των συμμετεχόντων, ο ρόλος του θεατρικού παιχνιδιού είναι καθοριστικός στη δημιουργική έκφραση των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

11. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στη δημιουργική έκφραση των παιδιών
59 απαντήσεις

Γράφημα 38: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και την συμβολή του στη δημιουργική έκφραση των παιδιών

4.3.12. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στη νοητική ανάπτυξη και τη διανοητική ωρίμανση των παιδιών

Στο παρακάτω γράφημα, παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα για το αν το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στη νοητική ανάπτυξη αλλά και τη διανοητική ωρίμανση των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

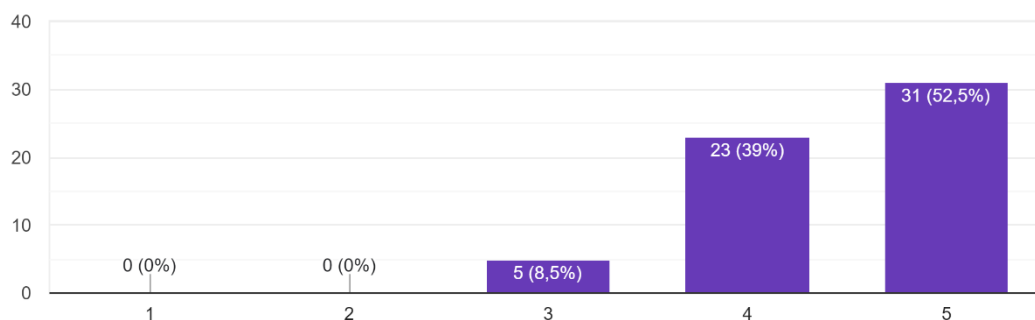
Το 52,5% του συνόλου των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το πεδίο «πολύ», ενώ το 39% των συμμετεχόντων επέλεξαν το πεδίο «αρκετά». Έτσι, οι θετικές απαντήσεις της κλίμακας που δόθηκε, συγκέντρωσαν το 91,5% των απαντήσεων όσων συμμετείχαν στην έρευνα, δείχνοντας με τον τρόπο αυτό την ξεκάθαρη θετική άποψη των βρεφονηπιοκόμων για το θέμα.

Αντίστοιχα, εκείνοι που επέλεξαν την ουδέτερη στάση στο ζήτημα ήταν μόλις 5 άτομα, συγκεντρώνοντας το 8,5% των συμμετοχών.

Τέλος, ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι και για το συγκεκριμένο ζήτημα, όπως και για τα περισσότερα που τέθηκαν, δεν σημειώθηκαν αρνητικές απαντήσεις από κανέναν από τους συμμετέχοντες στην έρευνα. Έτσι, ενδεχομένως ακόμη και οι ουδέτερες απαντήσεις στο ζήτημα να αντικατοπτρίζουν μία «θετική χροιά» στο θέμα της συμβολής του θεατρικού παιχνιδιού τόσο στη νοητική ανάπτυξη, όσο και στη διανοητική ωρίμανση των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

12. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί τη νοητική ανάπτυξη των παιδιών και συμβάλλουν στη διανοητική τους ωρίμανση;

59 απαντήσεις

Γράφημα 39: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και την συμβολή του στη νοητική ανάπτυξη και τη διανοητική ωρίμανση των παιδιών

4.3.13. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών

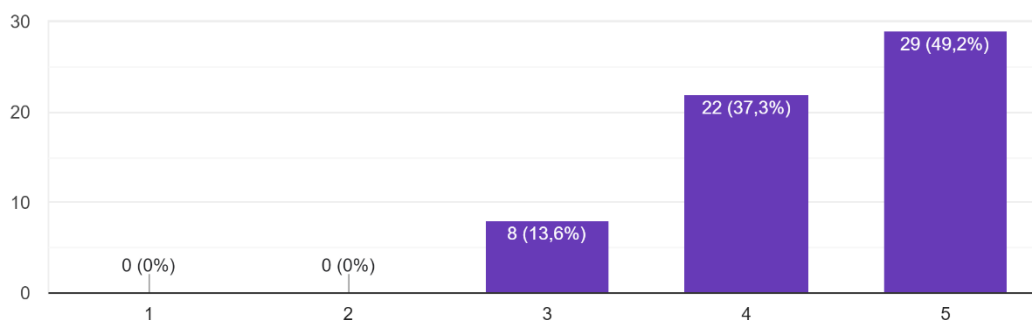
Με βάση τις απόψεις των βρεφονηπιοκόμων, το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας, έδειξαν πως το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων επέλεξαν το πεδίο «πολύ» (29 δείγματα – 49,2%), ενώ ένα εξίσου μεγάλο μέρος επέλεξαν το πεδίο «αρκετά» (22 δείγματα – 37,3%). Έτσι, συγκεντρωτικά, φαίνεται πως οι θετικές απαντήσεις έλαβαν και στην περίπτωση αυτή ένα σημαντικό ποσοστό, το οποίο έφτασε το 86,5%. Το συγκεκριμένο ποσοστό, ήταν από τα μικρότερα καταγεγραμμένα θετικά αποτελέσματα της παρούσας έρευνας.

Σε ότι αφορά το πεδίο «μέτρια», αυτό επιλέχθηκε από 8 άτομα από τους συμμετέχοντες, συγκεντρώνοντας ποσοστό της τάξεως του 13,6%. Στο συγκεκριμένο σημείο, πρέπει να αναφερθεί πως οι ουδέτερες απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα, συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό από το σύνολο των ερωτημάτων.

Τέλος, σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι στο συγκεκριμένο ερώτημα, δεν υπήρξε καμία αρνητική απάντηση από τους ερωτηθέντες.

13. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών;
59 απαντήσεις

Γράφημα 40: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και την συμβολή του στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών

4.3.14. Θεατρικό παιχνίδι και η συμβολή του στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών

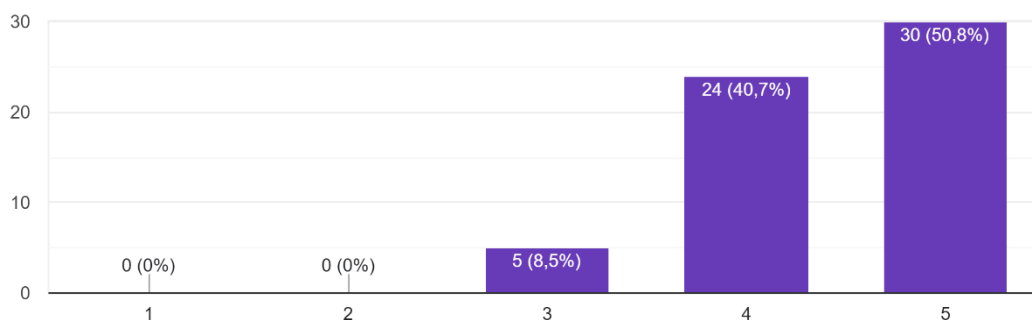
Μέσα από το συγκεκριμένο ερώτημα, πραγματοποιήθηκε μία προσπάθεια ελέγχου των απόψεων των βρεφονηπιοκόμων, για τη συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη των κινητικών δραστηριοτήτων των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Με βάση τις καταγεγραμμένες απόψεις των βρεφονηπιοκόμων, το θεατρικό παιχνίδι φαίνεται πως πραγματικά συμβάλλει τα μέγιστα και στις κινητικές δεξιότητες των παιδιών.

Συγκεκριμένα, στο εν λόγω ερώτημα το πεδίο «πολύ» επιλέχθηκε από το 50,8% των συμμετεχόντων, σημειώνοντας 30 απαντήσεις από το σύνολο των 59 ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα. Αντίστοιχα, το πεδίο «αρκετά», επιλέχθηκε από 24 άτομα συγκεντρώνοντας ποσοστό συμμετοχής 40,7%. Συνεπώς, το ποσοστό που συγκεντρώνεται στις θετικές απαντήσεις των συμμετεχόντων, φτάνει το 91,5%.

Τέλος, οι ουδέτερες απαντήσεις των συμμετεχόντων συγκέντρωσαν ποσοστό της τάξεως του 8,5%, καθώς το πεδίο «μέτρια» επιλέχθηκε από μόλις 5 συμμετέχοντες. Αντίστοιχα, σημαντικό είναι το γεγονός ότι δεν επιλέχθηκε από τους συμμετέχοντες κάποια από τις αρνητικές απαντήσεις για το συγκεκριμένο ζήτημα.

14. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών;
59 απαντήσεις

Γράφημα 41: Απόψεις βρεφονηπιοκόμων για το θεατρικό παιχνίδι και την συμβολή του στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών

4.3.15. Η γνώμη των συμμετεχόντων στην έρευνα για την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Μέσα από το συγκεκριμένο ερώτημα, δόθηκε η δυνατότητα στους συμμετέχοντες στην έρευνα, να αποτυπώσουν την προσωπική τους άποψη για την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Σε γενικές γραμμές, οι ερωτηθέντες τόνισαν τη σημαντικότητα της αξίας του θεάτρου, ενώ σημείωσαν πως το θεατρικό παιχνίδι δεν αποτελεί παιχνίδι που βοηθά αποκλειστικά και μόνο τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, ενώ αφορά όλες τις ηλικίες.

Ανάμεσα στους σημαντικότερους τομείς τους οποίους βοηθά το θεατρικό παιχνίδι, αναφέρθηκαν: η δημιουργικότητα και η φαντασία των παιδιών, ο εμπλουτισμός των γνώσεων, η εξέλιξη του χαρακτήρα τους, η έκφραση των σκέψεων και των συναισθημάτων τους, η επικοινωνία, η κοινωνικοποίηση, η εξάσκηση του διαλόγου, η βελτίωση του λεξιλογίου τους, η απόκτηση/ τόνωση της αυτοπεποίθησης των παιδιών, η ανάπτυξη πρωτοβουλιών, ο διαχωρισμός της φαντασίας από την πραγματικότητα, η ενίσχυση της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος, η γενικότερη ανάπτυξη δεξιοτήτων, η διεύρυνση των πνευματικών και κοινωνικών οριζόντων, η απόκτηση αξιών, η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, η κινητική ανάπτυξη, η εξωτερίκευση των συναισθημάτων τους και η έκφραση των σκέψεων και ανησυχιών τους. Αναλυτικά το

σύνολο των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα, αναφέρονται στον πίνακα 2.

Πίνακας 2: Απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα για το ποια είναι η γνώμη τους σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Είναι πολύ σημαντική
Απαραίτητη για κάθε ηλικία
Πολύ σημαντική αξία
Θα πρέπει να υπάρχει σε όλα τα σχολεία και για όλες τις ηλικίες
Το θεατρικό παιχνίδι αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών
Το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη των παιδιών σε όλες τις ηλικίες πόσο μάλλον στις μικρότερες ηλικίες, βοηθά τα παιδιά να δουν τον εαυτό τους πιο καθαρά και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και τη φαντασία τους
Το θεατρικό παιχνίδι μπορεί να λειτουργεί ως ένα παιδαγωγικό μέσο για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών καθώς μέσα από αυτό, τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους, να επικοινωνούν με νέους και διαφορετικούς τρόπους και να απελευθερώσουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα τους. Επίσης, μαθαίνουν να συνεργάζονται σε ομάδες και να κοινωνικοποιούνται, ξεπερνώντας έτσι τα προβλήματα προσαρμογής, να εξασκούν την τέχνη του διαλόγου βελτιώνοντας το λεξιλόγιό τους και αποκτώντας αυτοπεποίθηση, να αναπτύξουν πρωτοβουλίες καθώς και να εξοικειωθούν με την τέχνη του θεάτρου. Ακόμη, το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στο να μπορούν ευκολότερα τα παιδιά να διαχωρίσουν τη φαντασία από την πραγματικότητα
Παίζει σημαντικό ρόλο
Πολύ καλή
Πρέπει να υπάρχει διότι τους κάνει καλό
Είναι πολύ σημαντική
Πιστεύω πως το θεατρικό παιχνίδι ενισχύει τη συν εργατικότητα και το ομαδικό πνεύμα των παιδιών
Το θεατρικό παιχνίδι βοηθάει στο μέγιστο βαθμό στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών της προσχολικής ηλικίας. Τα παιδιά εκδηλώνουν το χαρακτήρα τους και καλλιεργούν όλες τις δεξιότητες.
Είναι πολύ σημαντική για τη συγκεκριμένη ηλικία
Είναι κάτι το οποίο θα μπορούσε να αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τον εκπαιδευτικό αν υπήρχαν τα κατάλληλα μέσα/χώροι/υλικά διότι είναι κάτι ευχάριστο και εύκολο ώστε να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές
Ο ρόλος του θεατρικού παιχνιδιού στη ζωή του παιδιού συμβάλλει θετικά
Το θεατρικό παιχνίδι παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών στην προσχολική ηλικία. Καθώς είναι ένα είδος παιχνιδιού για τα παιδιά και οι δραστηριότητες με παιχνιδιόδη χαρακτήρα αναπτύσσουν δεξιότητες και γνώσεις
Σημαντική
Βοηθά στην έκφραση. Την καλύτερη κατανόηση κάποιων καταστάσεων, που λόγω ηλικίας είναι δύσκολο να καταλάβουν απλά με λόγια. Με την αναπαράσταση γίνεται πιο εύκολα.
Σημαντική
Είναι πολύ μεγάλη γιατί βοηθά πρώτα από όλα στη συνεργασία και κοινωνικοποίηση των παιδιών, ενισχύει την αυτοπεποίθηση, την ανάπτυξη του λόγου, τη συγκέντρωση.
Είναι πολύ σημαντικό
Η αξία του θεατρικού παιχνιδιού είναι μεγάλη καθώς τα παιδιά μπορούν και αναπτύσσουν το λεξιλόγιό τους, εκφράζονται και λειτουργούν ομαδικά. Ακόμη, αναπτύσσεται η κριτική τους σκέψη και η φαντασία τους. Τέλος, όταν υποδύονται κάποιο ρόλο, μπαίνουν στη θέση του άλλου και αντιλαμβάνονται τα συναισθήματα του.
Είναι μία από λίγες δραστηριότητες που καταφέρνουν τόσο καλά την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού άβιαστα και με μεγάλη ευχαρίστηση των συμμετεχόντων .
Το θεατρικό παιχνίδι δίνει στα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματα τους, να αλληλοεπιδράσουν με τους συνομηλίκους τους και να κοινωνικοποιηθούν. Μέσα από αυτό θα αναπτυχθούν οι σχέσεις τους με τους άλλους.

Το θεατρικό παιχνίδι μπορεί να λειτουργήσει ως ένα παιδαγωγικό μέσο για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών καθώς μέσα από αυτό τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους, να επικοινωνήσουν με νέους και διαφορετικούς τρόπους και να απελευθερώσουν την φαντασία και την δημιουργικότητα τους. Επίσης μαθαίνουν να συνεργάζονται σε ομάδες και να κοινωνικοποιούνται, ξεπερνώντας έτσι τα προβλήματα προσαρμογής, να εξασκούν την τέχνη του διαλόγου βελτιώνοντας το λεξιλόγιό τους και αποκτώντας αυτοπεποίθηση, να αναπτύξουν πρωτοβουλίες καθώς και να εξοικειωθούν με την τέχνη του θεάτρου. Ακόμη, το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στο να μπορούν ευκολότερα τα παιδιά να διαχωριστούν την φαντασία από την πραγματικότητα.

Το θεατρικό παιχνίδι αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας

Το θεατρικό παιχνίδι διασκεδάζει τα παιδιά, τους τονώνει την αυτοπεποίθηση και βοηθάει να αναπτυχθούν οι δεξιότητες των παιδιών

Το θεατρικό παιχνίδι παίζει πρωταρχικό ρόλο στην Ολόπλευρη ανάπτυξη των νηπίων.

Είναι απαραίτητο κ θα έπρεπε να ενσωματωθεί σε καθημερινή βάση από τους εκπαιδευτικούς

Η αξία θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας είναι πολύ σημαντική κατά την γνώμη μου καθώς, εκτός την βοήθεια που προσφέρει στους παραπάνω τομείς που αναγράφονται, συμβάλλει στον αυθορμητισμό των παιδιών το οποίο θεωρώ ανεκτίμητο.

Το θεατρικό παιχνίδι, λοιπόν, μέσα στην τάξη είναι μια δραστηριότητα που ενισχύει την ανάπτυξη των περισσότερων από τα είδη της νοημοσύνης, ενισχύει τη μάθηση και την εμπέδωση γνώσεων και μην ξεχνάμε ότι είναι μια δραστηριότητα που δημιουργεί δεσμούς ανάμεσα στους μαθητές αλλά και με το δάσκαλο!

Είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει το θεατρικό παιχνίδι στην ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας γιατί τα βοηθάει στο να αναπτύξουν και τη δημιουργικότητα και τη φαντασία και το λόγο μέσω παιχνιδιού

Βοηθάει πολύ στην έκφραση και την αποδοχή των συναισθημάτων, αναπτύσσει την ενσυναίσθηση.

Το θεατρικό παιχνίδι αποτελεί τρόπο έκφρασης για τα παιδιά, ιδιαίτερα όταν βρίσκονται σε ηλικία που δεν μιλάνε ακόμη. Με αυτό τον τρόπο εκφράζουν την κάθε σκέψη και ανησυχία τους.

Αναπτύσσει τη φαντασία και την τέρψη που προσφέρουν οι τέχνες συνεπώς επηρεάζει όλους τους τομείς ανάπτυξης, με την προϋπόθεση ότι είναι διαδραστικό

Σημαντική

Είναι πολύ σημαντική για την συγκεκριμένη ηλικία

Είναι πολύ σημαντική

Πρέπει να υπάρχει διότι τους κάνει καλό!

Συμβάλλει στην ανάπτυξη της γλωσσικής επικοινωνίας, στην κοινωνικοποίηση, καθώς και στην κριτική τους όξυνση.

Η αξία του είναι μεγάλη

Βοηθά ευχάριστα στη διαμόρφωση χαρακτήρα και στην κοινωνικοποίηση

Πολύ καλή

Σημαντική

Παίζει σημαντικό ρόλο

Να μην είναι δασκαλοκεντρικό, να μην είναι τόσο καθοδηγούμενο έτσι ώστε τα παιδιά να μπορούν ελεύθερα να εκφραστούν και να δημιουργήσουν

Ευνοεί την νοητική ανάπτυξη των παιδιών και τις κινητικές δεξιότητες

Είναι απαραίτητο να υπάρχει θεατρικό παιχνίδι 1 φορά την εβδομάδα διότι τα παιδιά μπορούν να έρθουν σε επαφή με πολλά θέματα και να τους μείνουν περισσότερο με αυτό τον τρόπο πάρα να κάθονται απλά στην παρεούλα. Η αξία είναι πολύ μεγάλη.

Το θεωρώ πάρα πολύ σημαντικό. Παίζοντας μαθαίνουμε καλύτερα και η έννοια θεατρικό το κάνει πιο ενδιαφέρον για τα παιδιά

Το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί την ανάπτυξη των παιδιών σε όλους τους τομείς και κυρίως κατά την γνώμη μου βοηθάει τα παιδιά να εξωτερικεύουν με διαφορετικό τρόπο συναισθήματα που δεν μπορούν να εκφράσουν σε άλλες συνθήκες

Η αξία του είναι ανεκτίμητη και η ύπαρξή του αναγκαία

Τα παιδιά διευρύνουν τους πνευματικούς και κοινωνικούς ορίζοντες τους.

Πιστεύω πως το θεατρικό παιχνίδι ενισχύει τη συν εργατικότητα και το ομαδικό πνεύμα των παιδιών. Θεωρώ πως το θέατρο μαζί με άλλους βασικούς παράγοντες μπορούν να οδηγήσουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού.

Είναι κάτι το οποίο θα μπορούσε να αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τον εκπαιδευτικό αν υπήρχαν τα κατάλληλα μέσα/χώροι/υλικά διότι είναι κάτι ευχάριστο και εύκολο ώστε να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές.

Πολύ σημαντική αξία

Ευχάριστη δραστηριότητα με πολλαπλά οφέλη

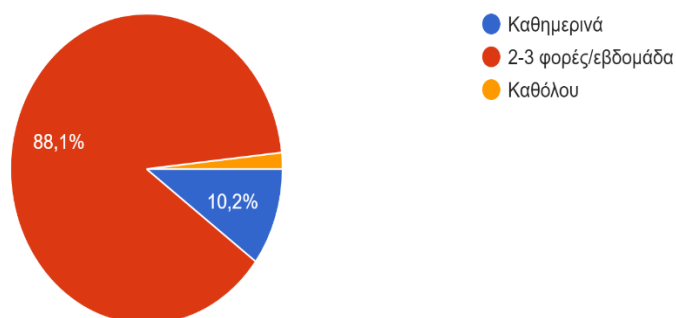
4.3.16. Η συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες με το θεατρικό παιχνίδι στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών.

Με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα, φαίνεται πως το θεατρικό παιχνίδι έχει εξέχουσα θέση στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Συγκεκριμένα, οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας στη συντριπτική τους πλειοψηφία (88,1% - 52 δείγματα), απάντησαν πως εκτελούν 2-3 φορές την εβδομάδα δραστηριότητες που σχετίζονται με το θεατρικό παιχνίδι. Αντίστοιχα, το 10,2% των βρεφονηπιοκόμων που συμμετείχαν στην έρευνα, δήλωσαν πως εκτελούν δραστηριότητες σχετικές με το θεατρικό παιχνίδι σε καθημερινή βάση. Τέλος, μόλις ένας από τους 59 συμμετέχοντες (1,7%) στην έρευνα δήλωσε πως δεν εκτελεί δραστηριότητες σχετικές με το θεατρικό παιχνίδι.

16. Σε τι συχνότητα εκτελείτε δραστηριότητες σχετικές με το θεατρικό παιχνίδι στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών;

59 απαντήσεις

Γράφημα 42: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για τη συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες με το θεατρικό παιχνίδι στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών.

4.3.17. Οι δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού που χρησιμοποιούνται πιο συχνά στην τάξη του παιδικού σταθμού

Μέσα από το συγκεκριμένο ερώτημα, πραγματοποιήθηκε μία προσπάθεια αποσαφήνισης της συχνότητας χρήσης των δραστηριοτήτων του θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη του παιδικού σταθμού. Ανάμεσα στις δραστηριότητες που επιλέχθηκαν να χρησιμοποιηθούν στις προπαρασκευασμένες απαντήσεις της έρευνας ήταν:

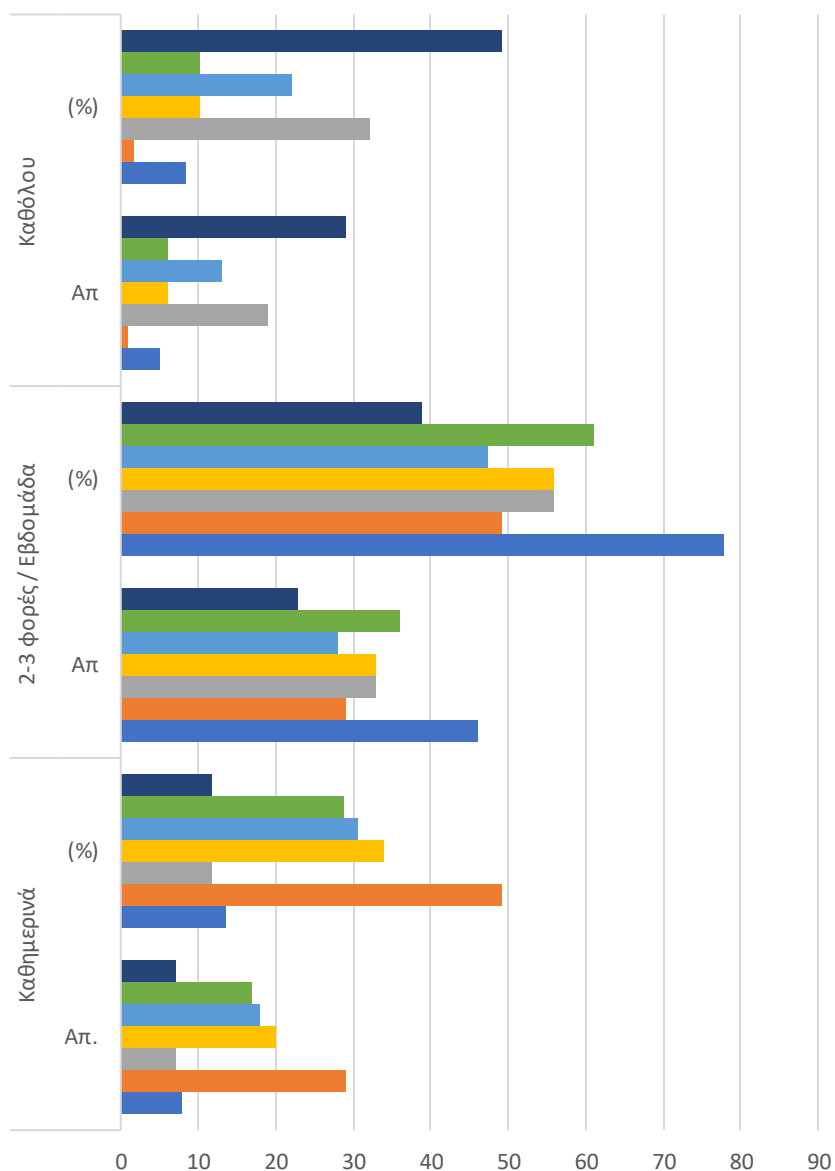
- ✓ Η δραματοποίηση παραμυθιών
- ✓ Η μίμηση
- ✓ Η παντομίμα
- ✓ Οι Ασκήσεις σωματικής Έκφρασης
- ✓ Ο αυτοσχεδιασμός
- ✓ Το παιχνίδι ρόλων

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν, φαίνεται πως εκείνοι που χρησιμοποιούν τις δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού σε καθημερινή βάση, προτιμούν ιδιαίτερα τις μιμήσεις (29 απαντήσεις – 49,15%), ενώ ακολουθούν οι ασκήσεις σωματικής έκφρασης (20 απαντήσεις – 33,89%), ο αυτοσχεδιασμός (18 απαντήσεις – 30,50%) και το παιχνίδι ρόλων (17 απαντήσεις – 28,81%). Στη συνέχεια, οι επιλογές που βρίσκονται κοντά στο 10% του συνόλου σε ότι αφορά την καθημερινή χρήση δραστηριοτήτων, έχουμε τη Δραματοποίηση Παραμυθιών (8 απαντήσεις – 13,55%), την παντομίμα (7 απαντήσεις – 11,86%) και κάποια άλλη δραστηριότητα (7 απαντήσεις – 11,86%).

Από την άλλη πλευρά, εκείνοι που χρησιμοποιούν τις δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού 2-3 φορές την εβδομάδα, επέλεξαν πρώτα από όλα τη Δραματοποίηση παραμυθιών (46 απαντήσεις – 77,96%), ενώ η δεύτερη επιλογή τους ήταν το παιχνίδι ρόλων (36 απαντήσεις – 61,01%). Την Τρίτη θέση στις επιλογές των βρεφονηπιοκόμων για τη χρήση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού 2-3 φορές την εβδομάδα, κατέλαβαν οι ασκήσεις σωματικής έκφρασης αλλά και η παντομίμα, καθώς και οι δύο συγκεκριμένες δραστηριότητες έλαβαν από 33 απαντήσεις και ποσοστό 55,93%. Αμέσως μετά, ακολούθησαν η μίμηση (29 απαντήσεις – 49,15%), ο αυτοσχεδιασμός (28 απαντήσεις – 47,45%) και οι άλλες επιλογές (23 απαντήσεις, 38,98%).

Σε γενικές γραμμές παρατηρείται ότι οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας κάνουν χρήση όλων των δραστηριοτήτων, ενώ προτιμούν ιδιαίτερα τη δραματοποίηση παραμυθιού, τις μιμήσεις, το παιχνίδι ρόλων και τις ασκήσεις σωματικής έκφρασης.

Δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού που χρησιμοποιούνται συχνά στην τάξη

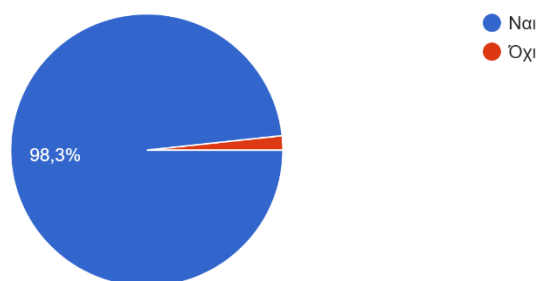
	Καθημερινά		2-3 φορές / Εβδομάδα		Καθόλου	
	Απ.	(%)	Απ.	(%)	Απ.	(%)
■ Άλλο	7	11,86440678	23	38,98305085	29	49,15254237
■ Παιχνίδι ρόλων	17	28,81355932	36	61,01694915	6	10,16949153
■ Αυτοσχεδιασμό	18	30,50847458	28	47,45762712	13	22,03389831
■ Ασκήσεις Σωματικής Έκφρασης	20	33,89830508	33	55,93220339	6	10,16949153
■ Παντομίμα	7	11,86440678	33	55,93220339	19	32,20338983
■ Μίμηση	29	49,15254237	29	49,15254237	1	1,694915254
■ Δραματοποίηση Παραμυθιών	8	13,55932203	46	77,96610169	5	8,474576271

Γράφημα 43: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για τις δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού που χρησιμοποιούνται συχνά στην τάξη του παιδικού σταθμού.

4.3.18. Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στην εκτέλεση δραστηριοτήτων που αφορούν το θεατρικό παιχνίδι;

Από τις απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα, προέκυψε ότι τα παιδιά προτιμούν το θεατρικό παιχνίδι, καθώς η συμμετοχή τους είναι ιδιαίτερος ενεργή. Συγκεκριμένα, οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας απάντησαν σε ποσοστό 98,3%, ότι τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στην εκτέλεση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το θεατρικό παιχνίδι, ενώ μόλις ένας εκ των συμμετεχόντων απάντησε πως δεν έχουν ενεργό συμμετοχή (1,7%).

18. Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στην εκτέλεση δραστηριοτήτων που αφορούν το θεατρικό παιχνίδι;
59 απαντήσεις

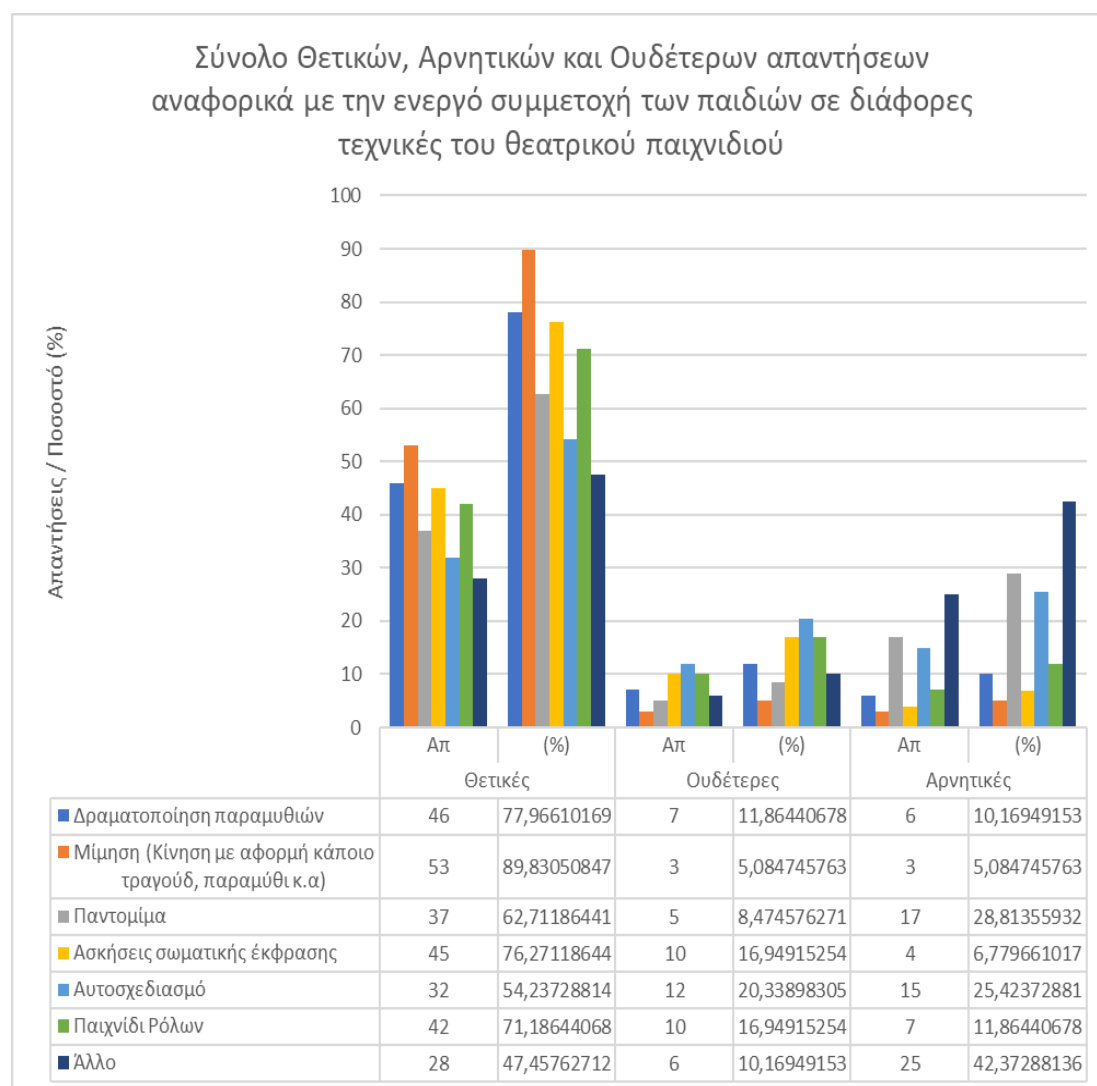

Γράφημα 44: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων στην ερώτηση: Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στην εκτέλεση δραστηριοτήτων που αφορούν το θεατρικό παιχνίδι;

4.3.19. Πόσο ενεργά συμμετέχουν τα παιδιά στις διάφορες τεχνικές του θεατρικού παιχνιδιού;

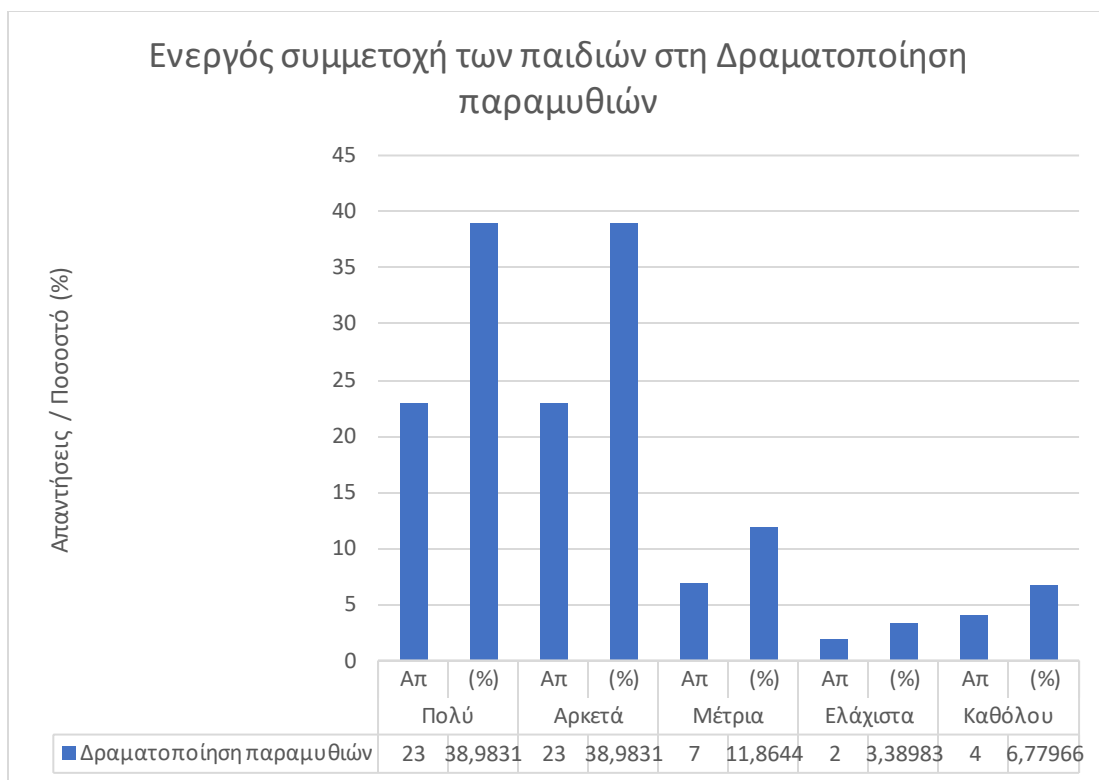
Στο παρακάτω γράφημα, παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα για το πόσο ενεργά συμμετέχουν τα παιδιά στις διάφορες τεχνικές του θεατρικού παιχνιδιού. Διαχωρίζοντας τις θετικές από τις αρνητικές και τις ουδέτερες απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων, προκύπτει πως η πιο ενεργός συμμετοχή των παιδιών παρουσιάζεται στη μίμηση (κίνηση με αφορμή ένα τραγούδι, παραμύθι κ.α.), καθώς οι θετικές απαντήσεις της συγκεκριμένης τεχνικής συγκέντρωσαν το 89,83% των απαντήσεων. Μάλιστα, η μίμηση έλαβε και τις περισσότερες απαντήσεις από το σύνολο των τεχνικών στο πεδίο «πολύ».

Αμέσως μετά, ιδιαίτερα ενεργός συμμετοχή των παιδιών καταγράφεται στην τεχνική της δραματοποίησης παραμυθιών (46 θετικές επιλογές – 77,96%), ενώ ακολουθούν οι ασκήσεις σωματικής έκφρασης (45 επιλογές – 76,27%) και το παιχνίδι ρόλων (42 θετικές επιλογές – 71,18%).

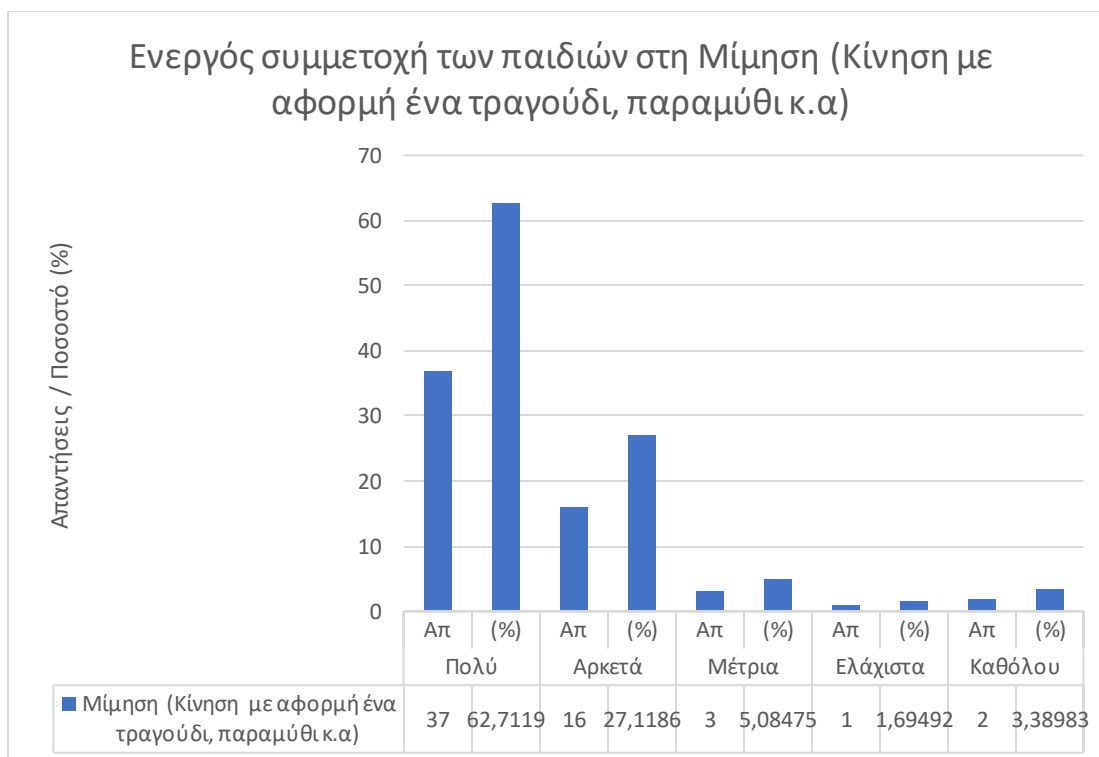

Γράφημα 45: Σύνολο θετικών, αρνητικών και ουδέτερων απαντήσεων αναφορικά με την ενεργό συμμετοχή των παιδιών σε διάφορες τεχνικές θεατρικού παιχνιδιού

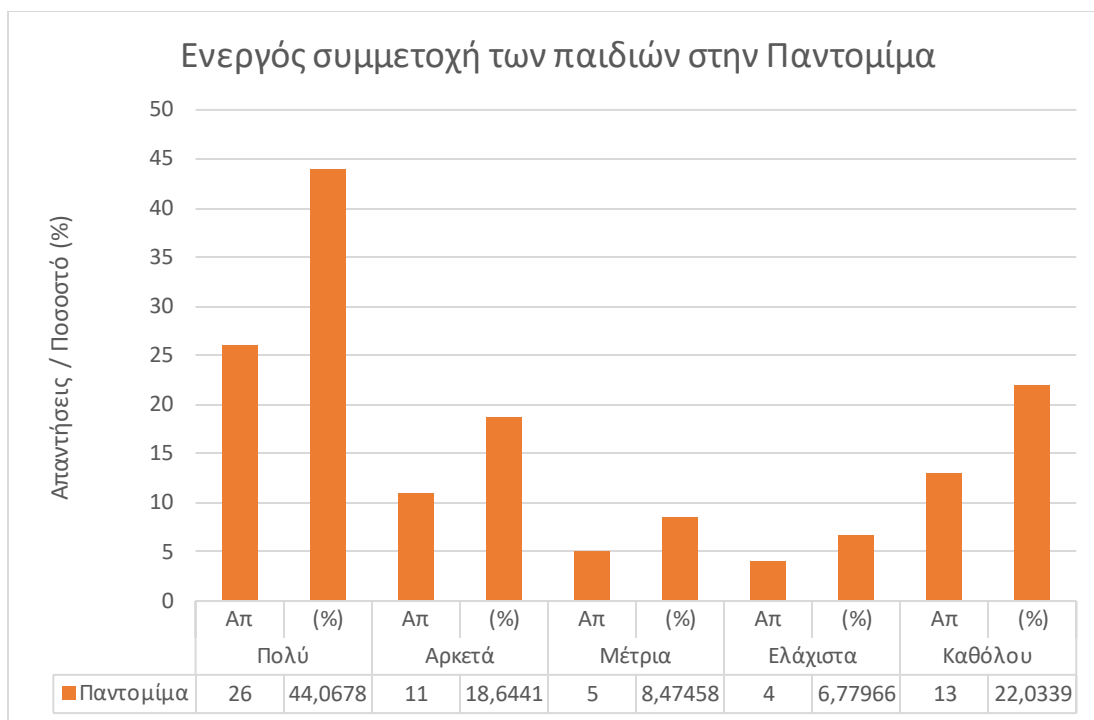
Στα παρακάτω γραφήματα παρουσιάζονται αναλυτικά όλες οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους βρεφονηπιοκόμους σχετικά με την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στη δραματοποίηση παραμυθιών, στη μίμηση (κίνηση με αφορμή κάποιο τραγούδι, παραμύθι κ.α), την παντομίμα, τις ασκήσεις σωματικής έκφρασης, τον αυτοσχεδιασμό και το παιχνίδι ρόλων.

Γράφημα 46: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στην περίπτωση της δραματοποίησης παραμυθιών

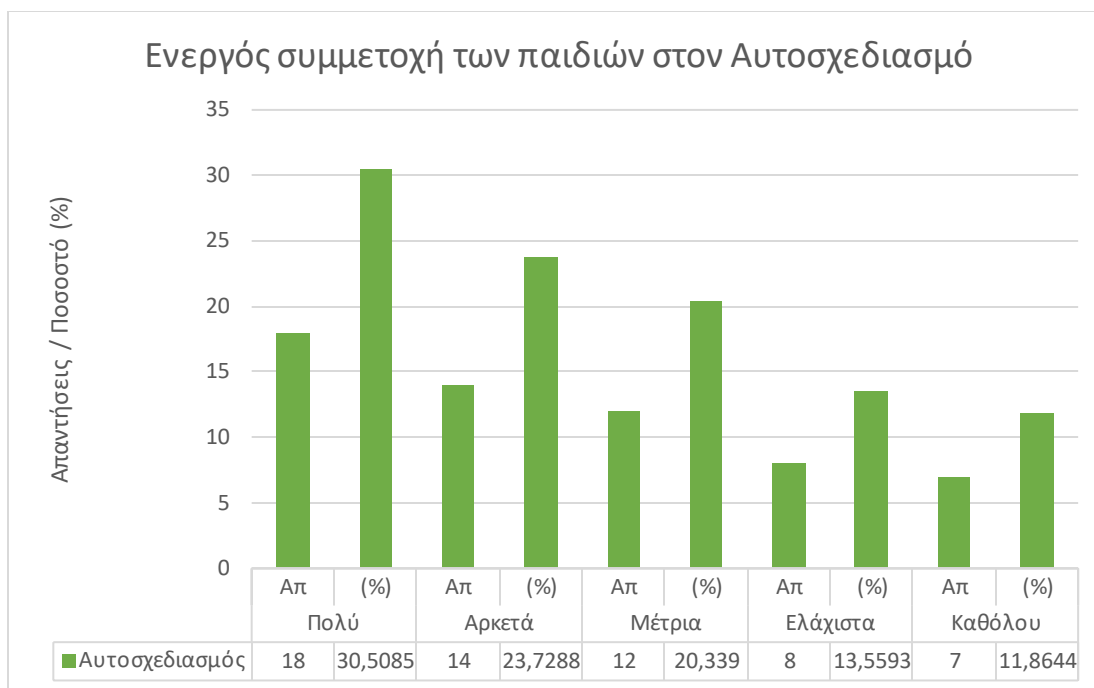
Γράφημα 47: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στη μίμηση (κίνηση με αφορμή ένα τραγούδι, παραμύθι κ.α.)

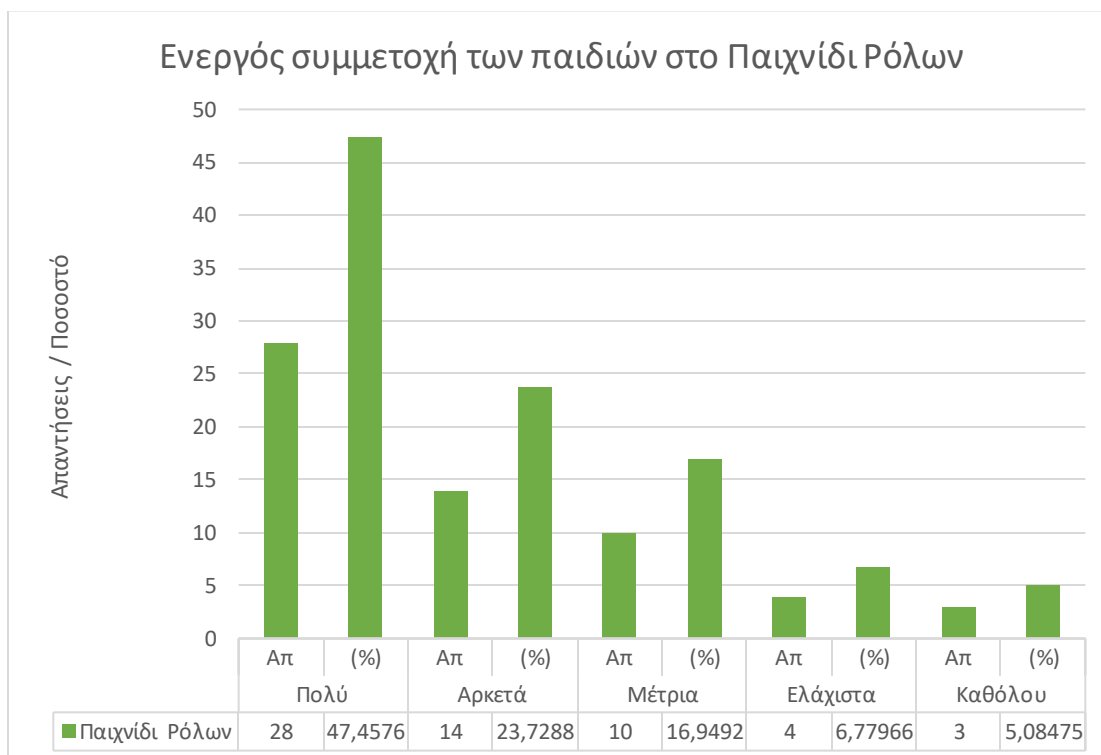
Γράφημα 48: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στην παντομίμα

Γράφημα 49: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στις ασκήσεις σωματικής έκφρασης

Γράφημα 50: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στον αυτοσχεδιασμό

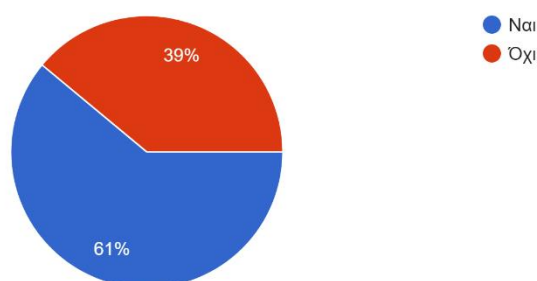

Γράφημα 51: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στον παιχνίδι ρόλων

4.3.20. Γωνία Μεταμφιέσεων στην τάξη

Το συγκεκριμένο ερώτημα τέθηκε για να διαπιστωθεί το κατά πόσο υφίσταται γωνία μεταμφιέσεων στις διάφορες αίθουσες προσχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, φαίνεται ότι στο μεγαλύτερο μέρος των αιθουσών προσχολικής εκπαίδευσης, υπάρχει γωνία μεταμφιέσεων. Συγκεκριμένα, από το σύνολο των 59 ερωτηθέντων, οι 36 απάντησαν πως έχουν στην τάξη γωνία μεταμφιέσεων (61%), ενώ 23 άτομα απάντησαν πως δεν έχουν αίθουσα μεταμφιέσεων (39%).

20. Υπάρχει γωνία μεταμφιέσεων στην τάξη σας;
59 απαντήσεις

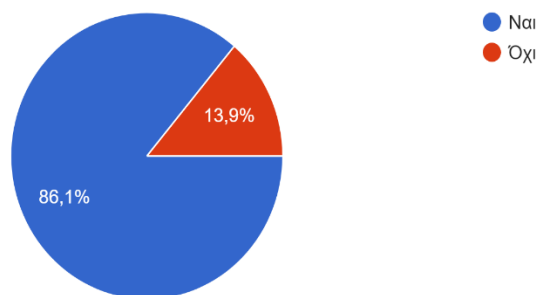

Γράφημα 52: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για το αν διαθέτουν στην τάξη τους γωνία μεταμφιέσεων

4.3.20.1. Ανανεώνονται τα υλικά της γωνίας μεταμφιέσεων συχνά ώστε να είναι ελκυστικά και κατάλληλα για τα παιδιά;

Στο συγκεκριμένο υπο-ερώτημα, κλήθηκαν να απαντήσουν μόνον οι ερωτηθέντες που δήλωσαν πως διαθέτουν στην τάξη τους γωνία μεταμφιέσεων. Από το σύνολο λοιπόν αυτό, προέκυψε ότι το 86,1% (31 δείγματα) δήλωσε ότι τα υλικά που απαρτίζουν τη γωνία μεταμφιέσεων ανανεώνονται συχνά, ώστε να είναι ελκυστικά αλλά και κατάλληλα για τα παιδιά. Αντίστοιχα, μόλις το 13,9% των ερωτηθέντων (5 δείγματα), δήλωσαν ότι τα υλικά της γωνίας μεταμφιέσεων δεν ανανεώνονται όπως θα έπρεπε ώστε να είναι ελκυστικά αλλά και κατάλληλα. Σε όλες τις περιπτώσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι 9 στους 10 συμμετέχοντες υποστήριξαν πως η γωνία μεταμφιέσεων και τα υλικά της ανανεώνονται, και επομένως λειτουργούν σωστά.

Ανανεώνονται τα υλικά που απαρτίζουν τη γωνία μεταμφιέσεων συχνά, ώστε να είναι ελκυστικά και κατάλληλα για τα παιδιά;
36 απαντήσεις

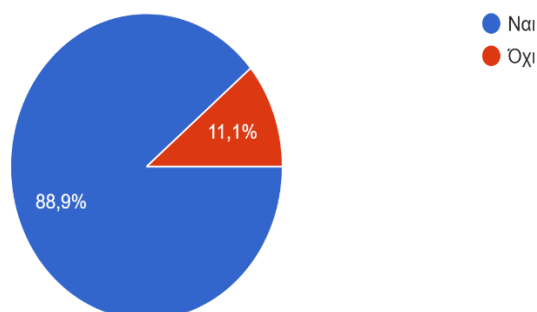

Γράφημα 53: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για το αν ανανεώνονται τα υλικά της γωνίας μεταμφιέσεων ώστε να είναι κατάλληλα και ελκυστικά για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.

4.3.20.2. Τα υλικά της γωνίας μεταμφιέσεων είναι εύκολα προσβάσιμα στα παιδιά;

Ιδιαίτερα σημαντικό για μία γωνία μεταμφιέσεων, είναι η εύκολη πρόσβαση των παιδιών στα υλικά. Από τις απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων στο συγκεκριμένο ζήτημα, φαίνεται ότι τα παιδιά έχουν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους (88,9%) εύκολη πρόσβαση στα διάφορα υλικά μεταμφιέσεων. Μόνο ένα ποσοστό της τάξεως του 11,1% (4 δείγματα), ανέφεραν πως τα παιδιά δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στα υλικά της γωνίας μεταμφιέσεων.

Τα υλικά της γωνίας μεταμφιέσεων είναι εύκολα προσβάσιμα στα παιδιά;
36 απαντήσεις

Γράφημα 54: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για το αν τα παιδιά έχουν πρόσβαση στα διάφορα υλικά μεταμφιέσεων.

4.4. Ενότητα ειδικών ερωτήσεων

4.4.1. Εφόσον εργάζεστε (ή έχετε εργαστεί) σε βρεφικά (0,5-2,5 ετών) και βρεφονηπιακά τμήματα (2,5-4 ετών), που εκτελείτε συνήθως συχνότερα δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού;

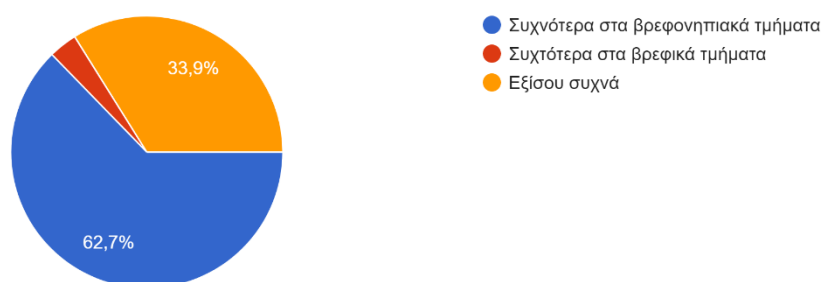
Μέσα από τη συγκεκριμένη ενότητα, δόθηκε η δυνατότητα αποτύπωσης της εμπειρίας των συμμετεχόντων στην έρευνα για το αν χρησιμοποιούνται οι δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού το ίδιο συχνά στα βρεφικά και τα βρεφονηπιακά τμήματα. Από τις απαντήσεις που δόθηκαν προκύπτει ότι σε κάθε περίπτωση, στα βρεφονηπιακά τμήματα εκτελούνται βεβαιωμένα περισσότερες δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού. Στη συγκεκριμένη ερώτηση δόθηκαν τρεις προπαρασκευασμένες απαντήσεις:

1. Συχνότερα στα βρεφονηπιακά τμήματα
2. Συχνότερα στα βρεφικά τμήματα
3. Εξίσου συχνά

Η επιλογή «Συχνότερα στα βρεφονηπιακά τμήματα» επιλέχθηκε από 37 ερωτηθέντες και συγκέντρωσε ποσοστό επιλογών 62,7%. Αμέσως μετά, επιλέχθηκε η απάντηση «Εξίσου συχνά», η οποία συγκέντρωσε το 33,9% των επιλογών, ενώ την επέλεξαν 20 ερωτηθέντες. Τέλος, τις λιγότερες επιλογές συγκέντρωσε η απάντηση «Συχνότερα στα βρεφικά τμήματα», η οποία επιλέχθηκε από 2 άτομα και συγκέντρωσε το 3,4% του συνόλου των επιλογών.

21. Εφόσον εργάζεστε (ή έχετε εργαστεί) σε βρεφικά (0,5 - 2,5 ετών) ΚΑΙ βρεφονηπιακά τμήματα (2,5 - 4 ετών) εκτελείτε συνήθως δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού:

59 απαντήσεις

Γράφημα 55: Οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων για τα τμήματα (βρεφικά ή βρεφονηπιακά) που εκτελούνται περισσότερες δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού.

4.4.1.1. Αιτιολόγηση της παραπάνω απάντησης

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα, μέσα από το συγκεκριμένο ερώτημα, κλήθηκαν να αιτιολογήσουν την επιλογή τους στο ερώτημα του αν εκτελούνται περισσότερες δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού στα βρεφικά ή τα βρεφονηπιακά τμήματα. Έτσι, εκείνοι που επέλεξαν τα βρεφονηπιακά τμήματα, υποστήριξαν την απάντησή τους λέγοντας ότι οι δραστηριότητες αυτές ταιριάζουν περισσότερο σε μεγαλύτερα παιδιά και ότι τα μεγαλύτερα παιδιά μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τις διάφορες έννοιες καθώς έχουν καλύτερη αντίληψη. Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι στη μεγαλύτερη ηλικία τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιήσουν το λόγο, να κάνουν διάλογο, να αλληλοεπιδράσουν και να συνεργαστούν.

Από την άλλη πλευρά, εκείνοι που υποστήριξαν την επιλογή ότι εκτελούνται δραστηριότητες εξίσου συχνά τόσο στα βρεφικά όσο και στα βρεφονηπιακά τμήματα, υποστήριξαν ότι τα παιδιά πρέπει να εντάσσονται από μικρή ηλικία στο θεατρικό παιχνίδι, καθώς αυτό μπορεί να προσφέρει πολλά, τα αποφορτίζει ενώ τους βοηθά να αναπτύξουν το χαρακτήρα και την προσωπικότητά τους.

Τέλος, εκείνοι που υποστήριξαν την εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού στα βρεφικά τμήματα, δήλωσαν ότι αφού δεν έχει αποκτηθεί στη βρεφική ηλικία ο λόγος, το θεατρικό παιχνίδι αποτελεί ευκαιρία για τα παιδιά αυτής της ηλικίας να εκφραστούν. Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται αναλυτικά όλες οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους συμμετέχοντες στην έρευνα.

Πίνακας 3: Απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα για τους λόγους για τους οποίους χρησιμοποιούνται οι δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού με μεγαλύτερη συχνότητα είτε στα βρεφικά, είτε στα βρεφονηπιακά τμήματα είτε και στα δύο

Ανταπόκριση από τα παιδιά
Για όλους τους λόγους της προηγούμενης ενότητας ερωτήσεων
Γιατί μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα την έννοια
Είναι κατανοητό και παράλληλα ευχάριστο το θεατρικό παιχνίδι σε όλες τις ηλικίες
Είναι πιο εύκολο να εφαρμοστούν στις μεγαλύτερες ηλικίες
Στην συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα τα παιδιά έχουν ήδη κατακτήσει την ομιλία η οποία βοηθάει στο να εκδηλώνουν τα συναισθήματα τους μέσα από αυτή, καθώς και μέσα από την γλώσσα του σώματος, με εκφράσεις και μέσα από το παιχνίδι. Επίσης τα παιδιά βρίσκονται στην ηλικία που μπορούν να ακολουθήσουν οδηγίες, να τηρήσουν όρια και κανόνες και μέσα από τον διάλογο να υπάρξει κατανόηση και επικοινωνία
Είναι περισσότερο κατανοητό
Αντιλαμβάνονται καλύτερα
Διότι δραστηριοποιούνται περισσότερο
Τα παιδιά χρειάζονται τα βλέπουν όμορφες εικόνες σαν ωραία ανάμνηση κ να ονειρεύονται με την δραματοποίηση των παραμυθιών

Εξίσου συχνά σε όλα τα τμήματα καθώς το παιδί πρέπει από μικρή ηλικία να ενταχθεί στο θεατρικό παιχνίδι που μόνο οφέλη θα του προσφέρει
Τα βρεφονηπιακά τμήματα μπορούν ποιο εύκολα να συμμετέχουν σε δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού.
Η αντίληψη βοηθά το θεατρικό παιχνίδι στην ηλικία των βρεφονηπιακών τμημάτων
Είναι πιο συνεργάσιμα και δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και κατανόηση
Πάντα χρειάζεται το θεατρικό παιχνίδι στη ζωή των παιδιών!
Αρέσει πολύ στα παιδιά
Η ηλικία, η αντίληψη, η συμμετοχή και η πρωτοβουλία των παιδιών όπως και οι ιδέες τους είναι τα κριτήρια
Παρόλο που να βρέφη μιμούνται ορισμένες κινήσεις και λέξεις, δεν είναι έτοιμα να επαναλάβουν διαλόγους, να αναπαραστήσουν ρόλους και πολλές κινήσεις. Μεγαλώνοντας αναπτύσσεται περισσότερο μέρα με την μέρα
Υπάρχει καλύτερη επικοινωνία
Μπορούν να συνεργαστούν και να αποδώσουν
Καλύτερη συμμετοχή αυτής της ηλικίας
Τα παιδιά μέσα από τις δραστηριότητες έρχονται σε επαφή με τα άλλα παιδιά, με τα συναισθήματα τους και μπορούν να εκφραστούν με το σώμα τους
Θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντικό όλα τα μικρά παιδιά να έχουν μια οπτική εικόνα ώστε να αρχίσουν να αποκτούν μια αντίληψη
Προσπαθούμε να γίνεται σε όλα τα τμήματα στον ίδιο βαθμό
Το θεατρικό παιχνίδι είναι ένας ευχάριστος τρόπος μάθησης που αποφορτίζει τα παιδιά και αποτελεί ένα καλό τρόπο αντίληψης και ανατροφοδότησης κάποιας θεματικής ενότητας
Αιτιολογώ ότι έχω εργαστεί περισσότερο σε βρεφονηπιακά τμήματα
Εκτελώ εξίσου συχνά δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού μέσα στην τάξη, καθώς η συμμετοχή και το ενδιαφέρον όλων των μαθητών στη μάθηση είναι αμείωτα
Ο ρόλος του δασκάλου πρέπει να είναι αυτός του εμπνευστή, του εμπνευστή και του κριτικού χωρίς να γίνεται υπέρμετρα απαιτητικός και έχοντας πάντα στο νου του πως η δραστηριότητα πρέπει πάντα να είναι ευχάριστη και ποτέ καταναγκαστική. Για να γίνει αυτό με επιτυχία, η δραστηριότητα πρέπει να λαμβάνει χώρα όταν τα παιδιά είναι ακόμα ξεκούραστα, μέσα σε συγκεκριμένο και όχι μεγάλο χρονικό διάστημα. Επίσης, η καλή οργάνωση του εκπαιδευτικού θα βοηθήσει να κυλήσει ομαλά η δραστηριότητα, χωρίς διακοπές και κωλύματα
Στη βρεφονηπιακή ηλικία είναι πιο εύκολη διαχείριση
Αντιλαμβάνονται πιο εύκολα το θεατρικό παιχνίδι
Τα παιδιά έχουν αναπτυγμένο λεξιλόγιο και ομαλότερες κοινωνικές σχέσεις
Είναι τρόπος έκφρασης
Καθώς οι τεχνικές του θεατρικού παιχνιδιού είναι πιο εύκολες για τα παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας. Όχι ότι τα μικρότερα παιδιά δεν μπορούν να ασχοληθούν με το θεατρικό παιχνίδι
Τα πιο ντροπαλά παιδιά, πολλές φορές νιώθουν πιο άνετα στο θεατρικό παιχνίδι ή στο παιχνίδι ρόλων με τα υπόλοιπα παιδιά
Εκτελούμε συχνά δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού και στα βρεφονηπιακά τμήματα και στα βρεφικά καθώς θεωρούμε πολύ σημαντικό να ξεκινήσει το παιδί να μαθαίνει το θεατρικό παιχνίδι από πολύ μικρή ηλικία όσο αναπτύσσεται και ο χαρακτήρας του και η προσωπικότητα του
Άσχετα με την ηλικία είναι ένα πολύ καλό εργαλείο διδασκαλίας
Τα παιδιά έχουν καλύτερη αντίληψη σε μεγαλύτερες ηλικίες
Είναι πιο εύκολο σε αυτές τις ηλικίες να συνεργαστείς καλύτερα
Τα παιδιά βρεφονηπιακών τμημάτων κατανοούν καλύτερα τους "κανόνες" και εκτελούν τις δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού.
Ναι προσπαθώ να ενσωματώνω το θεατρικό παιχνίδι
Τα μεγαλύτερα παιδιά είναι πιο συνεργάσιμα και οι δραστηριότητες που γίνονται γύρω από το θεατρικό παιχνίδι έχουν και διδακτικό χαρακτήρα.
Μιας και δουλεύω με την βρεφονηπιακή ηλικία εκτελώ με εκείνα δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού, καθώς έχουν αναπτύξει κάποιες δεξιότητες και το καθιστά πιο εύκολο να γίνει.
Προτιμώ τα βρεφικά
Προσαρμοσμένο με την ηλικία
Γιατί το θεατρικό παιχνίδι συμβάλει στην Ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού
Είναι το ίδιο χρήσιμο σε όλες τις ηλικίες
Στοιχειώδη ανάπτυξη για να χρησιμοποιήσουν την γλώσσα τους και να εκφραστούν

Είναι απαραίτητο

Τα παιδιά σε αυτή την ηλικία είναι πιο ανεπτυγμένα και γνωρίζουν να παίζουν με βάση τους κανόνες του κάθε παιχνιδιού. Επίσης είναι πιο προσηγγίσιμα-ανοιχτά ως προς την αλληλεπίδραση με τους συμμαθητές τους

Το θεωρώ εξίσου σημαντικό και στις δύο ηλικιακές ομάδες

Θεωρώ ότι μπορούν να συμμετέχουν και να ολοκληρωθεί η δράση ευκολότερα σε αυτές τις ηλικίες

Διότι τα μικρότερα παιδιά δυσκολεύονται περισσότερο να συμμετάσχουν

Είναι πολύ σημαντικές αυτού του είδους οι δραστηριότητες καθώς τα παιδιά κοινωνικοποιούνται και εκτονώνονται εκφράζοντας τα συναισθήματά τους και αναπτύσσουν το λόγο τους, με ευχάριστο και χαρούμενο τρόπο

Θεωρώ πως στην ηλικία Βρεφικού Τμήματος καθώς η απόκτηση λόγου δεν έχει αποκτηθεί εξολοκλήρου είναι πολύ σημαντικό τα παιδιά να εκφράζονται μέσω του θεατρικού παιχνιδιού

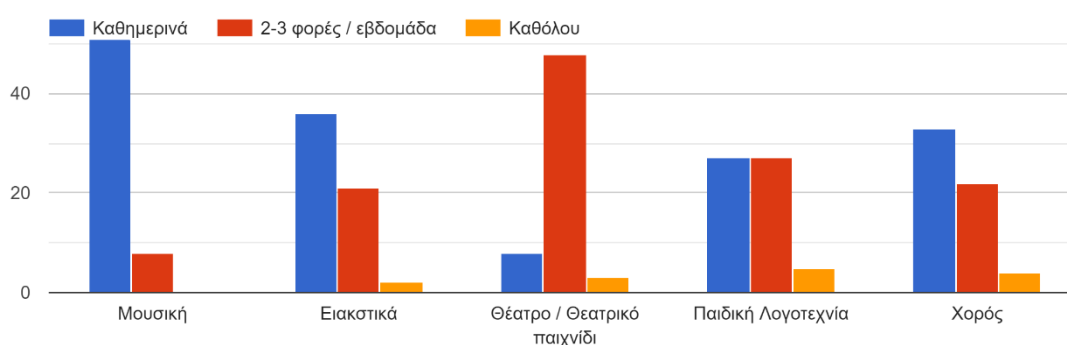
Τα βρεφονηπιακά τμήματα συμμετέχουν πιο ενεργά στις δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού

Γιατί τα μεγαλύτερα παιδιά συμμετέχουν περισσότερο

4.4.2. Η συχνότητα εκτέλεσης δραστηριοτήτων σε διάφορα γνωστικά πεδία

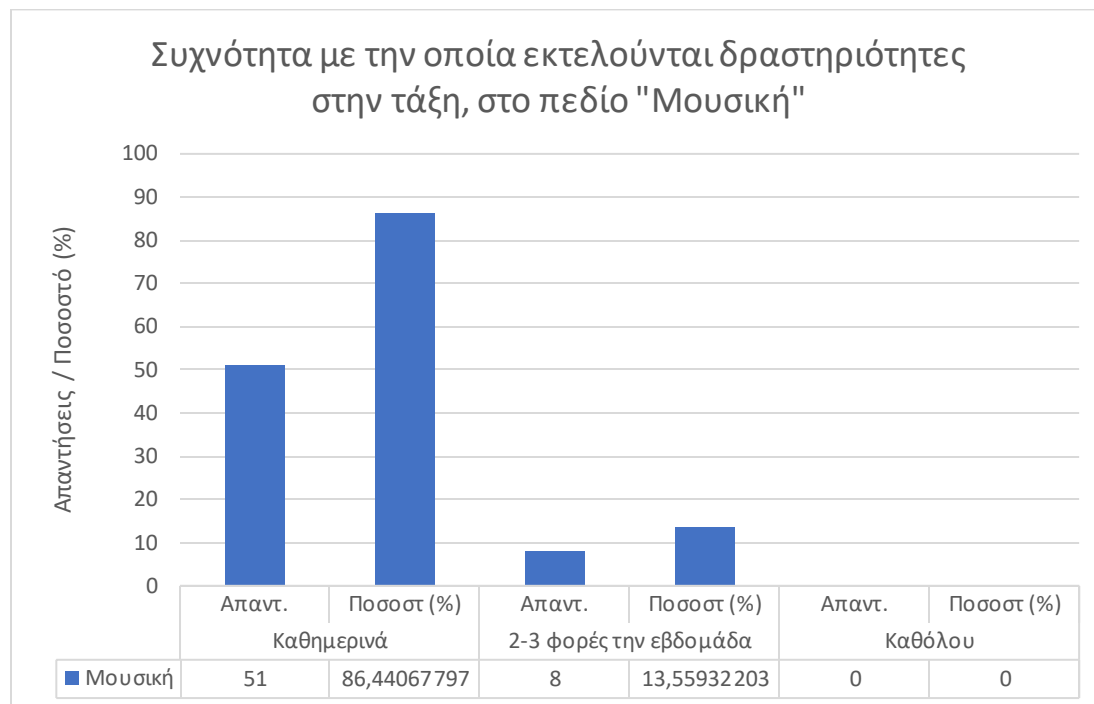
Ανάμεσα στα γνωστικά πεδία που επιλέχθηκαν ως προπαρασκευασμένες απαντήσεις ήταν η μουσική, τα εικαστικά, το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι, η παιδική λογοτεχνία και ο χορός. Από το σύνολο των απαντήσεων, φαίνεται πως σε καθημερινή βάση, επιλέγεται από τους βρεφονηπιοκόμους η μουσική, ενώ ακολουθούν τα εικαστικά, ο χορός, η παιδική λογοτεχνία και τέλος το θεατρικό παιχνίδι. Στη συνέχεια, οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν με συχνότητα 2-3 φορές την εβδομάδα κατά σειρά προτεραιότητας, είναι το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι, ενώ ακολουθούν η παιδική λογοτεχνία, ο χορός, τα εικαστικά και τέλος η μουσική.

22. Με ποια συχνότητα εκτελείτε δραστηριότητες από τα παρακάτω γνωστικά πεδία;

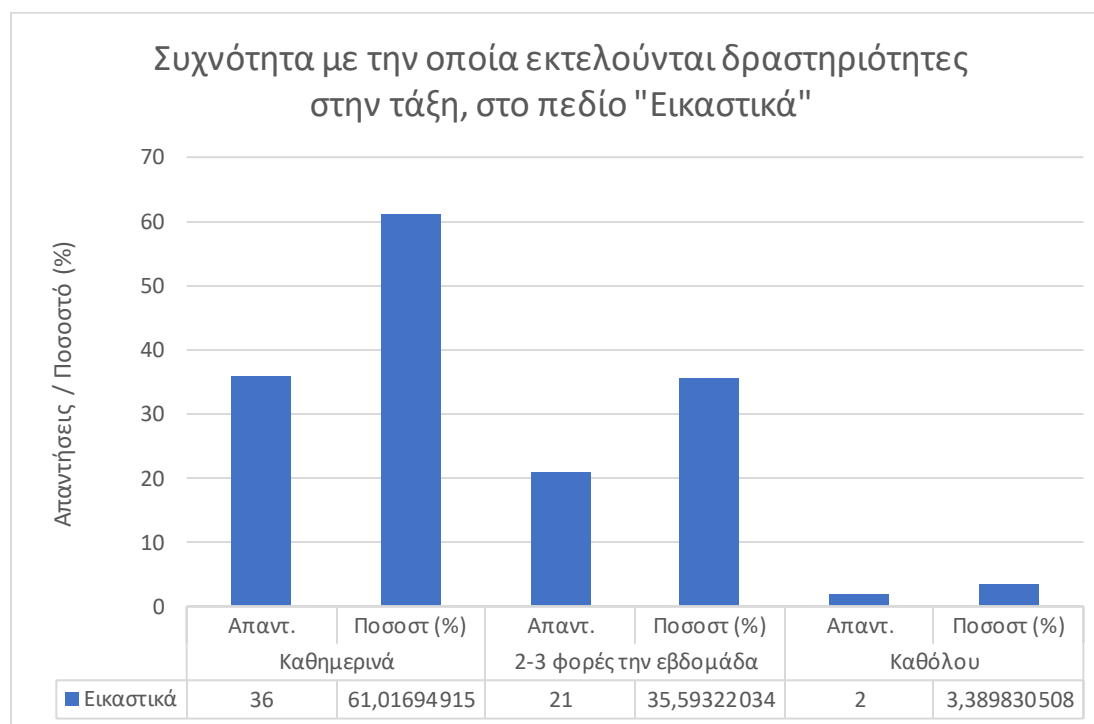

Γράφημα 55: Η συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες από τα πεδία «Μουσική», «Εικαστικά», «Θέατρο και θεατρικό παιχνίδι», «Παιδική Λογοτεχνία» και «Χορός».

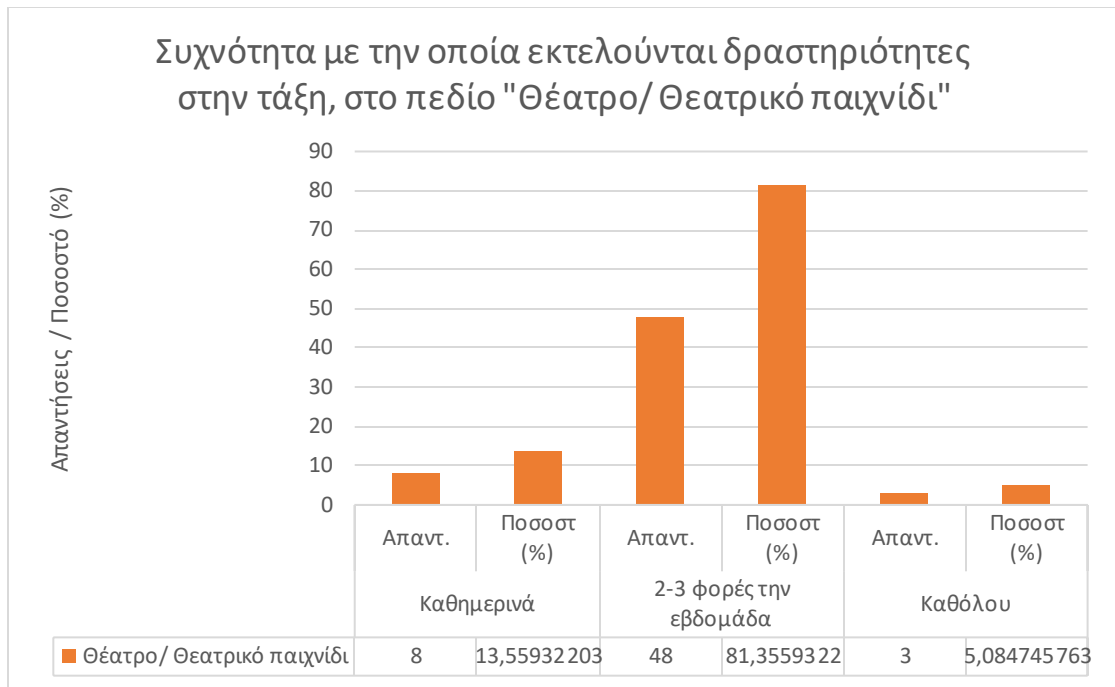
Αναλυτικά τα αποτελέσματα της έρευνας στο συγκεκριμένο ερώτημα παρουσιάζονται στα παρακάτω γραφήματα.

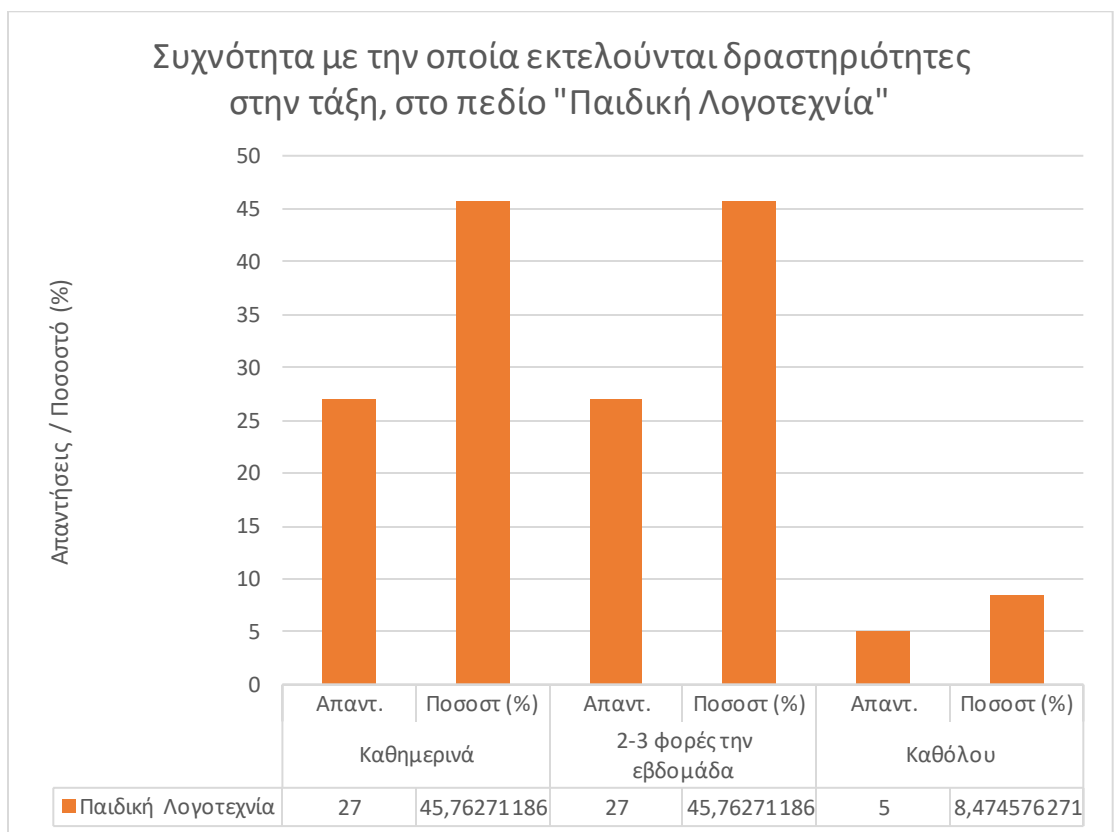
Γράφημα 56: Η συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες στο πεδίο «Μουσική»

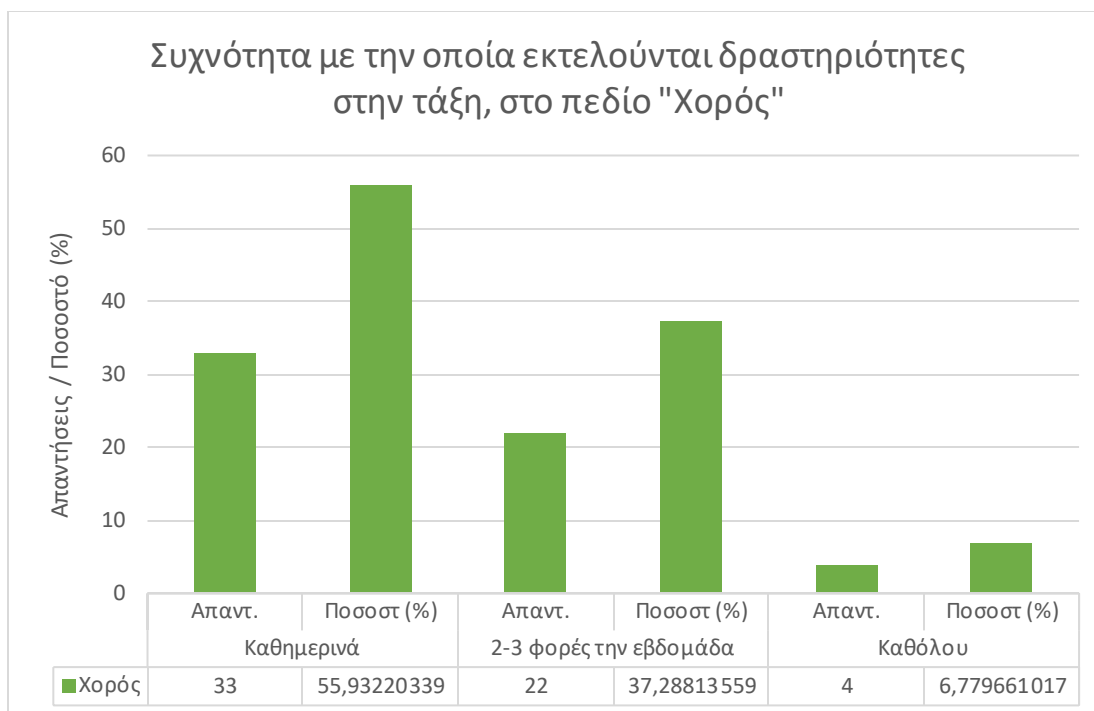
Γράφημα 57: Η συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες στο πεδίο «Εικαστικά»

Γράφημα 58: Η συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες στο πεδίο «Θέατρο/ Θεατρικό παιχνίδι»

Γράφημα 59: Η συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες στο πεδίο «Παιδική Λογοτεχνία»

Γράφημα 60: Η συχνότητα με την οποία εκτελούνται δραστηριότητες στο πεδίο «Χορός»

4.4.2.1. Αιτιολόγηση των απαντήσεων

Σε γενικές γραμμές στην αιτιολόγηση των απαντήσεων, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνα ανέφεραν πως στο σύνολό τους τα διάφορα πεδία είναι ιδιαίτερα σημαντικά και ευχαριστούν τα παιδιά. Παρόλα αυτά, τόσο για το θεατρικό παιχνίδι όσο και για την παιδική λογοτεχνία, αναφέρθηκε πως χρειάζονται περισσότερη προετοιμασία από μέρους των εκπαιδευτικών, ενώ ειδικά για την παιδική λογοτεχνία, αναφέρθηκε πως τα νοήματα που περνάει πολλές φορές δεν είναι κατανοητά από τα παιδιά. Σε όλες τις περιπτώσεις, όλα τα παραπάνω κάνουν τη μάθηση περισσότερο διαδραστική και περισσότερο βιωματική.

Αναλυτικά, τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται στον πίνακα 4.

Πίνακας 4: Αιτιολόγηση απαντήσεων αναφορικά με τη συχνότητα με την οποία εκτελούνται οι διάφορες δραστηριότητες (μουσική, χορός, θέατρο, παιδική λογοτεχνία και εικαστικά) στην τάξη

Ανάλογα με τα παιδιά
Εργάζομαι ως καθηγήτρια θεατρικής αγωγής
Γιατί μας βολεύει καλύτερα στο πρόγραμμα

Η μουσική , τα εικαστικά , το θεατρικό παιχνίδι , το παραμύθι και ο χορός ευχαριστούν και διασκεδάζουν τα παιδιά!
Τα εικαστικά επικρατούν διότι μπορείς με πιο εύκολο τρόπο να τα προσαρμόσεις στις διδασκαλίες
Η Μουσική, τα εικαστικά και ο χορός ενσωματώνονται με μεγαλύτερη ευκολία σε ένα καθημερινό πρόγραμμα καθώς μπορούν να πραγματοποιηθούν κυρίως στα πλαίσια του αυτοσχεδιασμού ενώ το θεατρικό παιχνίδι και η παιδική λογοτεχνία απαιτούν μια μεγαλύτερη προετοιμασία.
Είναι πιο εύκολες οι ασκήσεις που έχουν να κάνουν με κίνηση και με έκφραση
Ευχάριστος τρόπος για την εκπαίδευση τους
Ο χορός είναι εξίσου σημαντικός για την κινησιολογία και την έκφραση
Το θεατρικό παιχνίδι εκτελείται 2-3 φορές την εβδομάδα καθώς καθημερινά εκτελούνται άλλες εξίσου σημαντικές δραστηριότητες.
Τα παιδιά συμμετέχουν με μεγάλο ενδιαφέρον στα παραπάνω γνωστικά πεδία.
Είναι κυρίως κουκλοθέατρο όχι θεατρικό παιχνίδι.
Όλα εντάσσονται καθημερινά με βάση την θεματική της εβδομάδας
Ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα θα πρέπει να περιέχει τα πάντα
Βιωματική εμπειρία μάθησης
Με βάση τις δεξιότητες και τις επιθυμίες των παιδιών
Είναι μικρές ηλικίες και με βάση την ιδιοσυγκρασία τους πραγματοποιούνται οι ανάλογες δραστηριότητες.
Δεν γνωρίζω
Μουσική και χορός μπορεί να γίνει ανά πάσα στιγμή πιο εύκολα. Μέσα στις ρουτίνες καθημερινά αλλά και σε οργανωμένες δραστηριότητες
Βοηθάει στην εκτόνωση των παιδιών
Η μουσική και ο χορός είναι από τις πιο βασικές δραστηριότητες όπου το παιδί αναπτύσσει όλες τις δεξιότητες του.
Καθημερινά εντάσσονται διαφορετικά γνωστικά πεδία
Επιδίδεται η ολόενα και περισσότερο πραγματοποίηση δράσεων που αφορούν τα παραπάνω γνωστικά πεδία, στην καθημερινότητα
Αιτιολογώ ότι τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν και να ξέρουν το χορό τις δραστηριότητες και τη μάθηση
Εκτελώ συχνότερα μουσικές, εικαστικές και θεατρικές δραστηριότητες, καθώς ανταποκρίνονται στις πεποιθήσεις των μαθητών, ενώ λιγότερο την παιδική λογοτεχνία, καθώς τα νοήματα που πολλές φορές περνάει δεν γίνονται κατανοητά από την πλευρά των μαθητών. Ακόμη, λιγότερες φορές εκτελώ δραστηριότητες χορού, αφού πολλές φορές τα παιδιά, λόγω του νεαρού της ηλικίας τους, παρεκτρέπονται και διαταράσσεται η ροή της διδασκαλίας
Όσο για τα μαθήματα στα οποία μπορεί ο εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει το θεατρικό παιχνίδι ως εργαλείο διδασκαλίας είναι πολλά – αν όχι όλα. Αρκεί να έχει φαντασία και όρεξη
Το θεατρικό κομμάτι και η μουσική βοηθάει περισσότερο στην εκτόνωση
Βρίσκουν πιο ελκυστικό το θεατρικό παιχνίδι
Ποικίλες δραστηριότητες που βοηθούν την έκφραση και την ανάπτυξη των παιδιών. Η μάθηση γίνεται βιωματική και διασκεδαστική.
Είναι κομμάτι των δραστηριοτήτων μας.
Τα θεατρικό παιχνίδι είναι στις δραστηριότητες μας όχι καθημερινά αλλά σίγουρα 2 3 φορές την εβδομάδα
Τα παιδιά αγαπούν όλες τις δραστηριότητες με μεγαλύτερο ενθουσιασμό στο χορό και τα εικαστικά
Θεωρώ πιο σημαντικά τη μουσική και τα εικαστικά για αυτό το λόγο και εκτελώ περισσότερο αυτές τις δραστηριότητες
Τα χρησιμοποιώ και ανάλογα με τις προτιμήσεις των ίδιων των παιδιών κάθε φορά
Με την μουσική γίνονται όλες οι δραστηριότητες
Σίγουρα πηγαίνουμε με βάση τι αρέσει στα παιδιά αλλά και με βάση το τι θέλουμε να βγάλουμε εμείς για εκείνα οπότε τα συνδυάζουμε.
Τα παιδιά εκτονώνονται, είναι ήρεμα και μπορούν να ευκολία να μάθουν ότι γνώσεις προσφέρει ο παιδαγωγός
Τα παιδιά έχουν επαφή με τα παραπάνω συνέχεια για να μην κουράζονται
Η μουσική και ο χορός είναι κάτι που γίνεται σε καθημερινή βάση και διασκεδάζει τα παιδιά και συνήθως γίνεται σε συνδυασμό.
Όλα είναι σημαντικά και προσπαθώ να κάνω όσα πιο πολλά και διαφορετικά πράγματα μέσα στη μέρα που να σχετίζονται φυσικά μεταξύ τους ανάλογα με την θεματική ενότητα.
Τους αρέσει πιο πολύ η μουσική

Είναι μέρος του προγράμματός μας
Γιατί το θεατρικό παιχνίδι και η μουσική συμβάλουν στην Ολόπλευρη ανάπτυξη του νηπίου.
Αυτό θεωρούμε ότι έχει ανάγκη η τρέχουσα χρονιά στα βρέφη μας, γιατί κάθε τάξη - χρόνος είναι διαφορετικός σε σχέση με τις ανάγκες των παιδιών
Προτίμηση παιδιών
Είναι απαραίτητο!!
Είναι ευχάριστες δραστηριότητες που ταυτόχρονα μορφώνουν τα παιδιά
Όλες οι δραστηριότητες εκτελούνται σχεδόν καθημερινά, καθώς κρίνω την ύπαρξή τους πολύ σημαντική.
Όλα τα παραπάνω αποτελούν σημαντικό εργαλείο καθώς δεν θέτουν τα παιδιά σε στατικότητα, γεγονός που κάνει τις δράσεις πιο ελκυστικές
Όλα τα πεδία αυτά είναι πολύ σημαντικά εξίσου.
Λόγω Βρεφικού Τμήματος κυρίως με απασχολεί η έκφραση των παιδιών σε όποιο τομέα επιλέξουν.
Καθημερινά προσπαθώ το πρόγραμμα να περιλαμβάνει κάτι από όλες τις δραστηριότητες
Όλα τα παραπάνω εντάσσονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα του τμήματός μου.

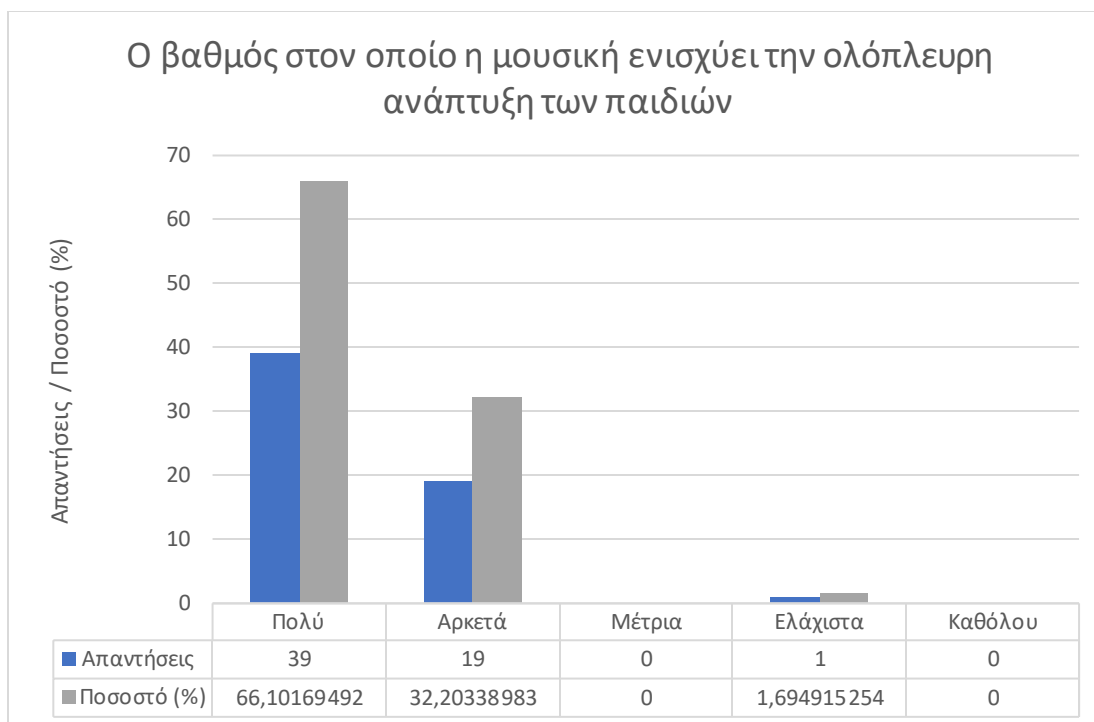
4.4.3. Ο βαθμός στον οποίο οι δραστηριότητες (μουσική, εικαστικά, θέατρο και θεατρικό παιχνίδι, παιδική λογοτεχνία, χορός) ενισχύουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Με βάση τις απόψεις των βρεφονηπιοκόμων, όπως αυτές καταγράφηκαν μέσα από την παρούσα έρευνα, φαίνεται πως τόσο η μουσική όσο και τα εικαστικά και το θέατρο, η παιδική λογοτεχνία και ο χορός, ενισχύουν στο σύνολό τους την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Από το σύνολο των παραπάνω πεδίων, καταγράφηκε λίγο μεγαλύτερη ένταση στις πολύ θετικές απαντήσεις για τα πεδία «μουσική» και «χορός», ενώ ακολούθησε το πεδίο «παιδική λογοτεχνία», το πεδίο «εικαστικά» και τέλος, το «θεατρικό παιχνίδι».

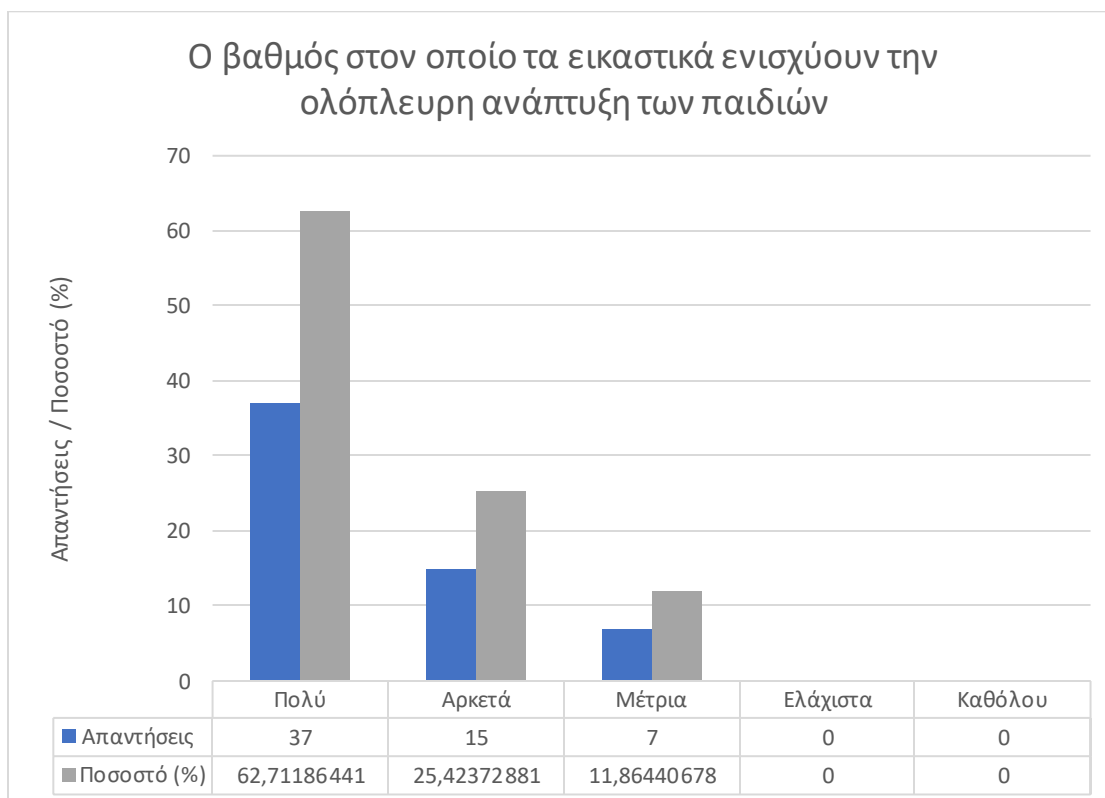
Σε ότι αφορά τις ουδέτερες απαντήσεις που αποτυπώθηκαν, το πεδίο «μουσική» είναι αξιοσημείωτο πως δεν συγκέντρωσε καμία ουδέτερη αλλά και καμία αρνητική απάντηση. Από την άλλη πλευρά, το πεδίο «εικαστικά» συγκέντρωσε 7 απαντήσεις στην επιλογή «μέτρια», το πεδίο «θέατρο και θεατρικό παιχνίδι» συγκέντρωσε 3 απαντήσεις στην επιλογή «μέτρια», το πεδίο «παιδική λογοτεχνία» 5 απαντήσεις και το πεδίο «χορός» μόλις 2 απαντήσεις.

Στο σύνολο των πεδίων που εξετάστηκαν, δεν καταγράφηκε μεγάλος αριθμός αρνητικών απαντήσεων, καθώς μόλις ένας εκ των ερωτηθέντων δήλωσε ότι κατά την άποψή του ο χορός δεν προσφέρει ενίσχυση στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, ενώ ακόμη 2 άτομα δήλωσαν ότι η παιδική λογοτεχνία προσφέρει ελάχιστα. Τέλος, ένας εκ των ερωτηθέντων, δήλωσε πως η μουσική προσφέρει ελάχιστα.

Αναλυτικά τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στα παρακάτω γραφήματα.

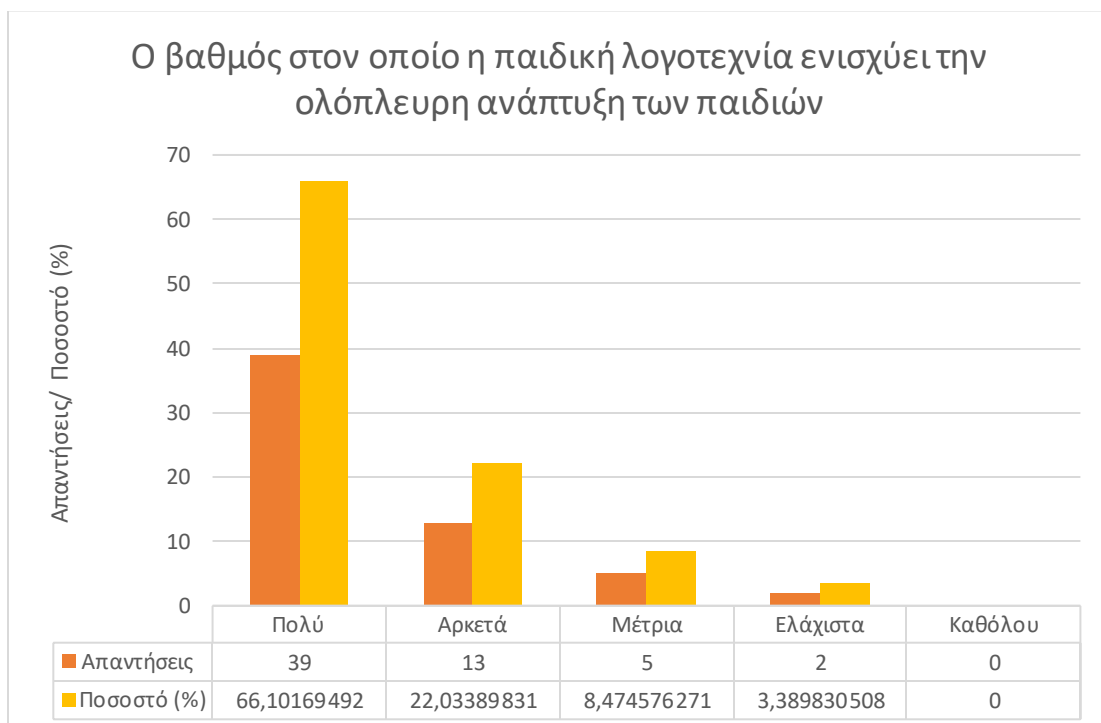
Γράφημα 61: Ο βαθμός στον οποίο η μουσική ενισχύει την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

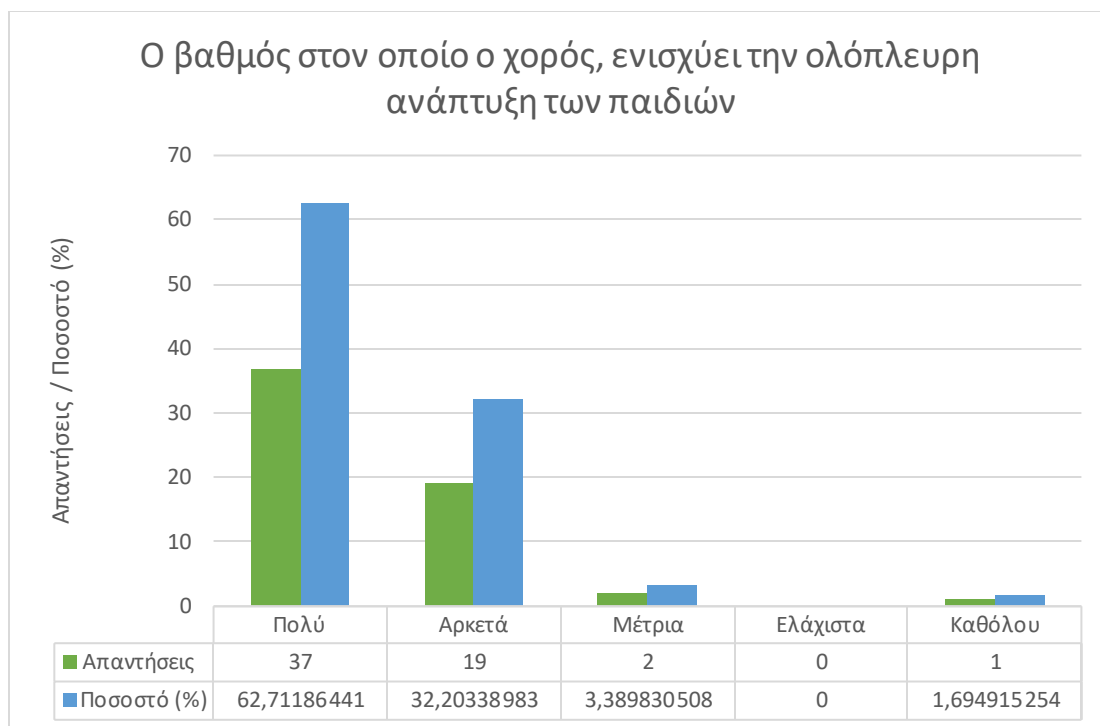
Γράφημα 62: Ο βαθμός στον οποίο τα εικαστικά ενισχύουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Γράφημα 63: Ο βαθμός στον οποίο το θέατρο/θεατρικό παιχνίδι ενισχύει την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Γράφημα 64: Ο βαθμός στον οποίο η παιδική λογοτεχνία ενισχύει την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Γράφημα 65: Ο βαθμός στον οποίο ο χορός ενισχύει την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

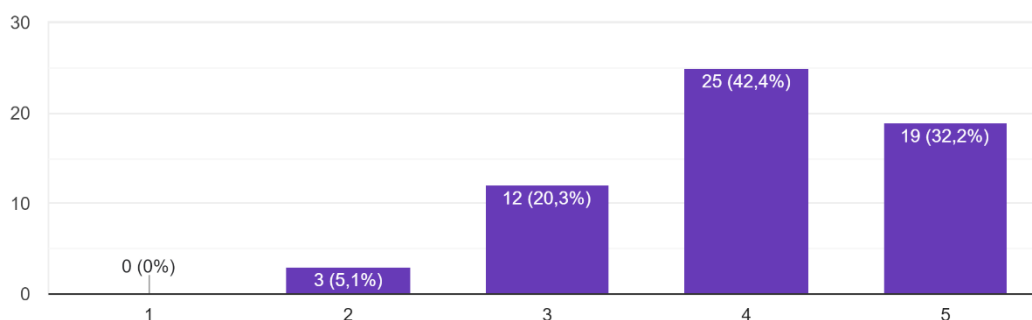
4.4.4. Η ασφάλεια και η επάρκεια που αισθάνονται οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας, όσον αφορά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη.

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να σημειώσουν βαθμολογία από το 1 έως το 5, με το 1 να αντιστοιχεί στην λέξη «καθόλου» και το 5 να αντιστοιχεί στη λέξη «πολύ». Όπως μπορεί εύκολα κανείς να παρατηρήσει στο παρακάτω γράφημα, ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων, δεν είναι πλήρως ικανοποιημένοι τόσο από την ασφάλεια όσο και από την επάρκεια για την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη. Εκείνοι που δήλωσαν πλήρη ικανοποίηση, ήταν μόλις 19 άτομα (32,2%). Βέβαια, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος των συμμετεχόντων βαθμολόγησαν με 4 (25 δείγματα – 42,4%), κάτι τι οποίο δηλώνει πως υπάρχει ικανοποίηση, η οποία δεν έχει ακόμη φτάσει το μέγιστο βαθμό της. Οι ερωτηθέντες που επέλεξαν την «μέση στάση» βαθμολογώντας με 3, ήταν 12 άτομα από το σύνολο των 59 δειγμάτων και συγκέντρωσαν ποσοστό 20,3% επί του συνόλου των ερωτηθέντων της έρευνας. Τέλος,

3 από τους 59 ερωτηθέντες (5,1%), βαθμολόγησαν την αίσθηση ασφάλειας και επάρκειας τους με 2, δηλώνοντας με τον τρόπο αυτό την ανεπαρκή ικανοποίησή τους.

24. Πόσο ασφαλής και επαρκής αισθάνεστε, όσον αφορά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη;

59 απαντήσεις

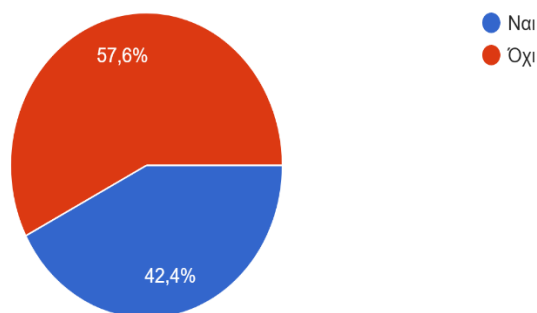
Γράφημα 66: Η ασφάλεια και η επάρκεια που αισθάνονται οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας, όσον αφορά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη

4.4.5. Επιμόρφωση των βρεφονηπιοκόμων με σεμινάρια στο θεατρικό παιχνίδι

Σε ότι αφορά την επιμόρφωσή τους, οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας που συμμετείχαν στην έρευνα, δήλωσαν στο μεγαλύτερο μέρος τους ότι δεν έχουν λάβει κάποια ειδική επιμόρφωση (σεμινάρια) σε ότι αφορά το θεατρικό παιχνίδι.

Συγκεκριμένα, το 57,6% των συμμετεχόντων στην έρευνα (34 δείγματα), απάντησαν ότι δεν έχουν λάβει κάποια επιμόρφωση, ενώ το 42,4% (25 δείγματα) δήλωσαν ότι έχουν επιμορφωθεί.

25. Έχετε κάνει κάποια επιμόρφωση (σεμινάριο) στο θεατρικό παιχνίδι;
59 απαντήσεις

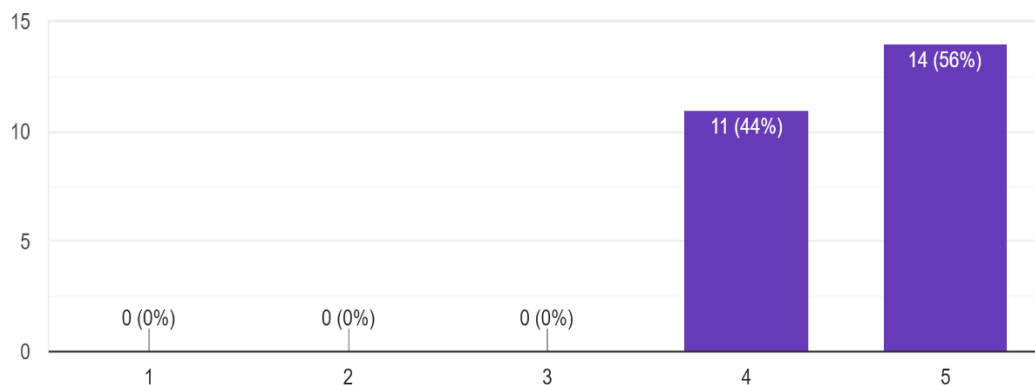
Γράφημα 67: Επιμόρφωση των βρεφονηπιοκόμων με σεμινάρια στο θεατρικό παιχνίδι

4.4.6. Η βοήθεια της επιμόρφωσης ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, κλήθηκαν να απαντήσουν μόνο εκείνοι που στο παραπάνω ερώτημα υποστήριξαν ότι έχουν λάβει κάποιου είδους επιμόρφωση για το θεατρικό παιχνίδι. Ο λόγος για τον οποίο συνέβη κάτι τέτοιο, έγκειται στο γεγονός ότι οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας που έλαβαν κάποια επιμόρφωση μπορούν πραγματικά να έχουν μία περισσότερο ολοκληρωμένη άποψη για το αν αυτή η επιμόρφωση τους βοήθησε στην εφαρμογή των δραστηριοτήτων του θεατρικού παιχνιδιού.

Από τις απαντήσεις που δόθηκαν στο συγκεκριμένο ερώτημα, προκύπτει ότι η επιμόρφωση έχει βοηθήσει είτε «πολύ», είτε «αρκετά» όλους όσους τη δέχθηκαν. Συγκεκριμένα, το πεδίο «πολύ» επιλέχθηκε από το 56% του συνόλου των συμμετεχόντων, ενώ το πεδίο «αρκετά» από τους υπόλοιπους συμμετέχοντες. Κανείς από τους συμμετέχοντες δεν επέλεξε είτε αρνητικές είτε ουδέτερες απαντήσεις στην κλίμακα που δόθηκε.

26. Πιστεύετε ότι σας βοήθησε ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη;
25 απαντήσεις

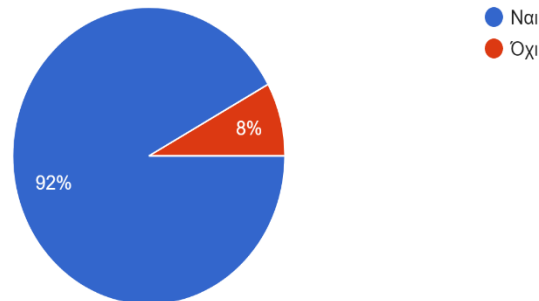
Γράφημα 68: Επιμόρφωση των βρεφονηπιοκόμων με σεμινάρια στο θεατρικό παιχνίδι

4.4.7. Απαντήσεις στο ερώτημα: Νιώθετε περισσότερο επαρκής και ασφαλής ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη με την επιμόρφωση;

Όπως συνέβη και στην προηγούμενη ενότητα, έτσι και στο συγκεκριμένο ερώτημα του ερωτηματολογίου, είχαν τη δυνατότητα να απαντήσουν μόνον όσοι από τους συμμετέχοντες στην έρευνα έλαβαν κάποια επιμόρφωση για το θεατρικό παιχνίδι. Από τις απαντήσεις που δόθηκαν, φαίνεται ξεκάθαρα πως η επιμόρφωση βοηθά τα μέγιστα στην αίσθηση της ασφάλειας και επάρκειας των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, το 92% των βρεφονηπιοκόμων που δήλωσαν ότι έχουν λάβει κάποιο είδος εκπαίδευσης στο θεατρικό παιχνίδι, δήλωσαν ταυτόχρονα ότι αισθάνονται περισσότερο επαρκείς και ασφαλείς στην τάξη, όταν εφαρμόζουν δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού.

27. Νιώθετε περισσότερο επαρκής και ασφαλής ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη με την επιμόρφωση;

25 απαντήσεις

Γράφημα 69: Απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων που δήλωσαν ότι έχουν λάβει εκπαίδευση στο θεατρικό παιχνίδι, για το αν αισθάνονται ασφαλείς και επαρκείς σε ότι αφορά την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη.

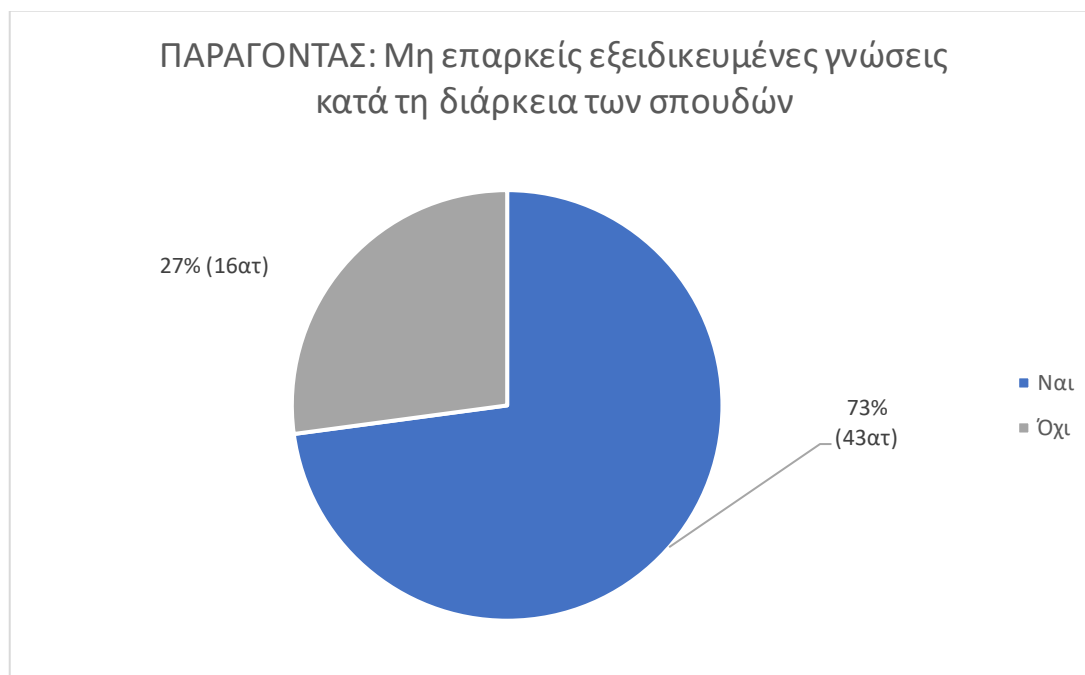
4.4.8. Παράγοντες που προκαλούν ανασφάλεια κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη

Στο συγκεκριμένο ζήτημα, δόθηκαν κάποιοι συγκεκριμένοι παράγοντες ως προπαρασκευασμένες απαντήσεις στους συμμετέχοντες στην έρευνα, ενώ οι τελευταίοι κλήθηκαν να σημειώσουν σε κάθε παράγοντα μία απάντηση μεταξύ του «Ναι» και του «Όχι». Οι προπαρασκευασμένες απαντήσεις που δόθηκαν μέσω του ερωτηματολογίου είχαν ως εξής:

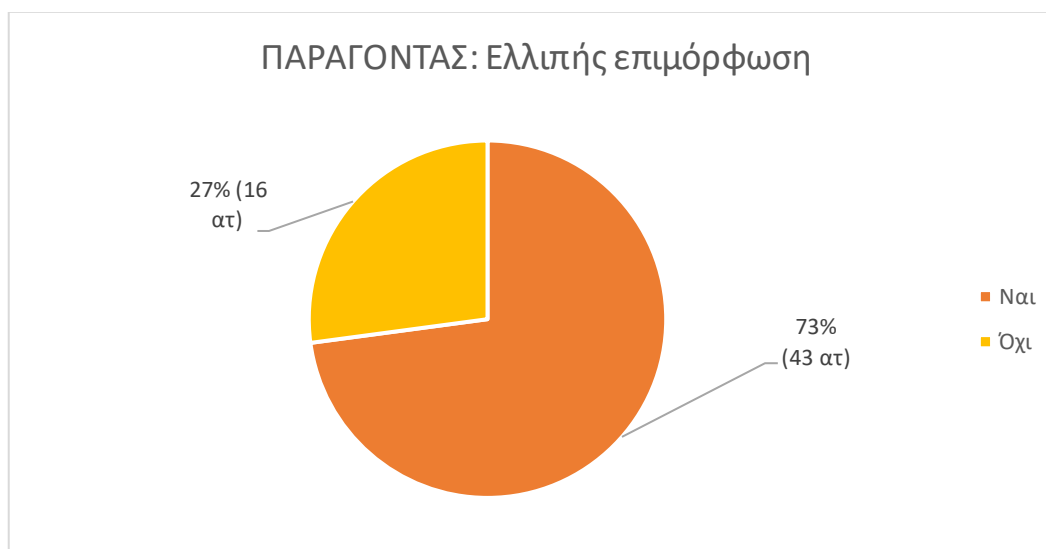
- ✓ Μη επαρκείς εξειδικευμένες γνώσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών
- ✓ Ελλιπής επιμόρφωση
- ✓ Μη καθορισμένοι στόχοι, σκοποί και δραστηριότητες θεατρικής αγωγής στον κανονισμό λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών
- ✓ Ανεπάρκεια αντίστοιχου παιδαγωγικού υλικού (Μάσκες, καπέλα κ.λπ.)
- ✓ Δυσκολία με τη φωνή, κίνηση
- ✓ Έλλειψη χώρου

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην εν λόγω έρευνα, στο σύνολό τους, επέλεξαν όλους τους παράγοντες που προαναφέρθηκαν ως παράγοντες που πιστεύουν ότι προκαλούν ανασφάλεια, εκτός από τον παράγοντα που αναφέρθηκε στη

δυσκολία με τη φωνή και την κίνηση. Τα αποτελέσματα της έρευνας, παρουσιάζονται αναλυτικά στα παρακάτω γραφήματα.

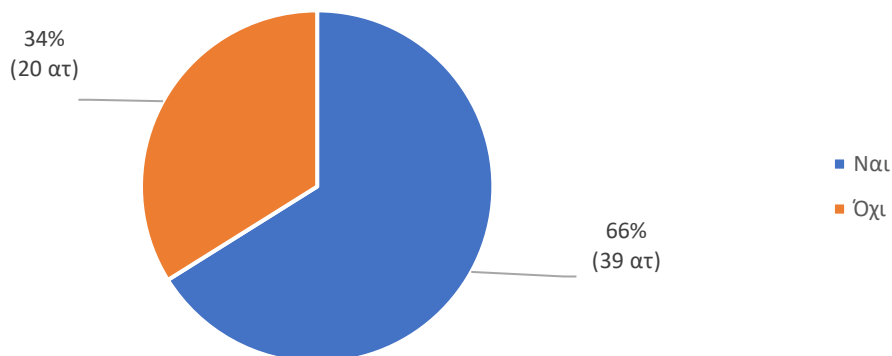

Γράφημα 70: Απαντήσεις στο ερώτημα: Προκαλεί ανασφάλεια κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη ο παράγοντας «Μη επαρκείς εξειδικευμένες γνώσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών»;

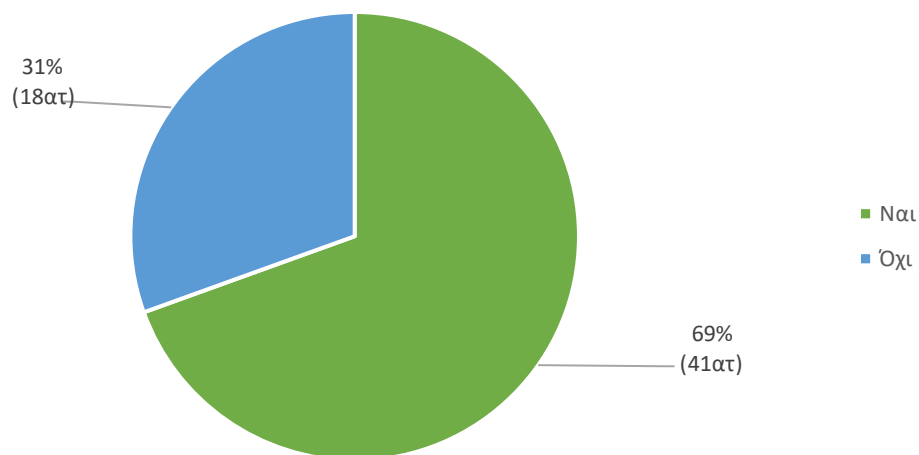
Γράφημα 71: Απαντήσεις στο ερώτημα: Προκαλεί ανασφάλεια κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη ο παράγοντας «Ελλιπής επιμόρφωση»;

ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ: Μη καθορισμένοι στόχοι, σκοποί και δραστηριότητες θεατρικής αγωγής στον κανονισμό λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών

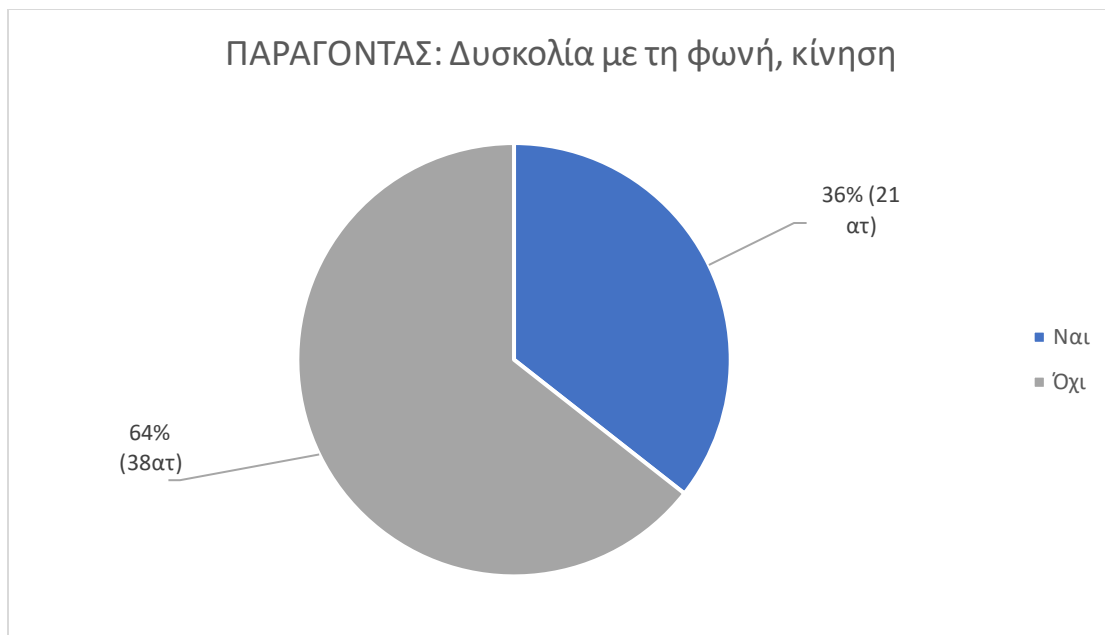

Γράφημα 72: Απαντήσεις στο ερώτημα: Προκαλεί ανασφάλεια κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη ο παράγοντας «Μη καθορισμένοι στόχοι, σκοποί και δραστηριότητες θεατρικής αγωγής στον κανονισμό λειτουργίας των βρεφονηπιακών σταθμών»;

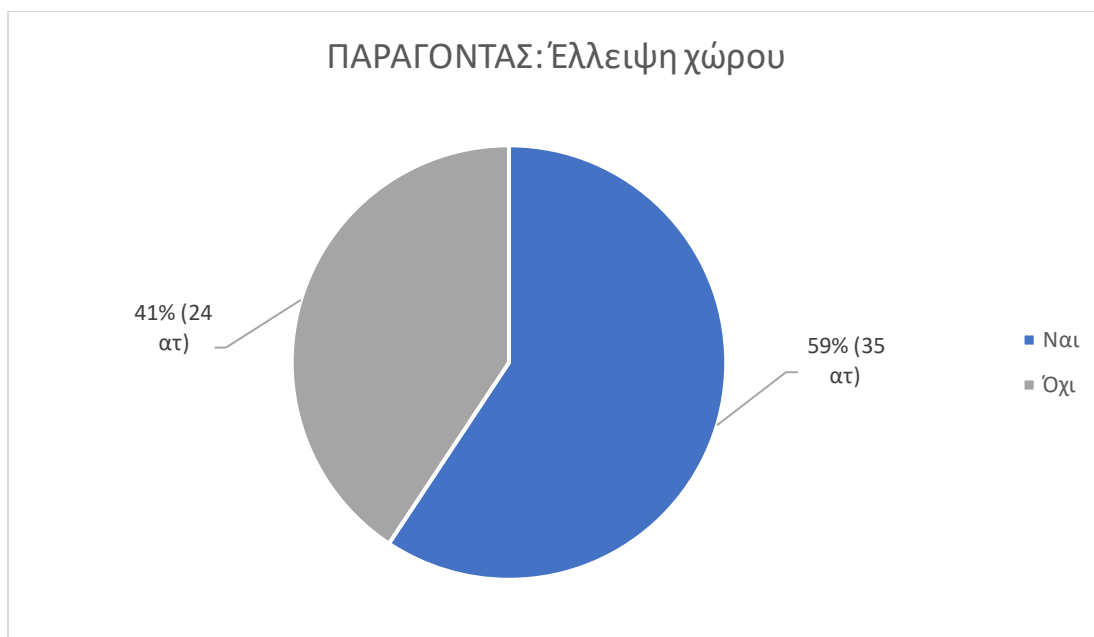
ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ: Ανεπάρκεια αντίστοιχου παιδαγωγικού υλικού (Μάσκες, καπέλα κ.λπ.)

Γράφημα 73: Απαντήσεις στο ερώτημα: Προκαλεί ανασφάλεια κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη ο παράγοντας «Ανεπάρκεια αντίστοιχου παιδαγωγικού υλικού (Μάσκες, καπέλα κ.λπ.)»;

Γράφημα 74: Απαντήσεις στο ερώτημα: Προκαλεί ανασφάλεια κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη ο παράγοντας «Δυσκολία με τα φωνή, κίνηση»;

Γράφημα 75: Απαντήσεις στο ερώτημα: Προκαλεί ανασφάλεια κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη ο παράγοντας «Έλλειψη χώρου»;

Εκτός από τους συγκεκριμένους παράγοντες, οι ερωτηθέντες θα μπορούσαν να σημειώσουν κάποιο άλλο παράγοντα, ο οποίος κατά την άποψη τους οδηγεί σε πρόκληση ανασφάλειας κατά την εκτέλεση των διαφόρων δραστηριοτήτων του

θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη. Ένας μόνον εκ των ερωτηθέντων ανέφερε έναν ακόμη παράγοντα, ο οποίος ήταν ο παράγοντας «χαμηλή αυτοπεποίθηση».

4.4.9. Επισήμανση αλλαγών, κατευθύνσεων ή προτιμήσεων οι οποίες θα διευκόλυναν την εκτέλεση του θεατρικού παιχνιδιού στον παιδικό σταθμό

Ανάμεσα στις διάφορες αλλαγές ή κατευθύνσεις που αναφέρθηκαν από όσους συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, ήταν οι υποδομές σε ευρύχωρες τάξεις ώστε να υπάρχει άνεση στο παιχνίδι, η αύξηση του εξοπλισμού, η ανανέωση και αναβάθμιση των παιδικών σταθμών και η βελτίωση και συντήρηση των οπτικοακουστικών μέσων. Στις απαντήσεις που δόθηκαν, πολλοί εκ των εκπαιδευτικών αναφέρθηκαν στη μη επαρκή εκπαίδευσή τους, στην ανεπάρκεια επιμόρφωσης, ενώ κάποιοι αναφέρθηκαν ακόμη και στο ότι πρέπει να υπάρχει ειδικός χώρος για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Το σύνολο των απαντήσεων των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 5: Απαντήσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με επισημάνσεις, κατευθύνσεις ή προτιμήσεις τους, οι οποίες πιστεύουν πως θα διευκόλυναν την εκτέλεση του θεατρικού παιχνιδιού στον παιδικό σταθμό

Περισσότερος εξοπλισμός από γενικής απόψεις
Εξειδικευμένες γνώσεις
Περισσότερη ώρα για να αναλαμβάνουν διάφορους ρόλους
Οι κατάλληλες τάξεις και η ευρυχωρία είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την άνεση στο παιχνίδι. Απαραίτητη επίσης και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών .
Να υπάρχει ειδικά διαμορφωμένος χώρος και να βοηθάνε επιμορφωτικά τους εκπαιδευτικούς να εξελίσσονται πάνω στο αντικείμενο
θα ήθελαν άμεση ανανέωση οι σταθμοί κ αναβάθμιση
Οι παιδικοί σταθμοί να είχαν περισσότερο θεατρικό εξοπλισμό και θεατρικές γωνίες μέσα στην τάξη.
Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε σεμινάρια θεατρικού παιχνιδιού.
Απλά να υπήρχε σε μια βάση 2-3 μέρες την εβδομάδα που θα βοηθούσε πολύ τα παιδιά.
Χώροι ψυχαγωγίας, υλικά διαφόρων τύπων, βελτίωση ή συντήρηση οπτικοακουστικών μέσων και επιμόρφωση του προσωπικού
Συμβουλές από Θεατρολόγο ή σεμινάριο
Υπαρξη σκηνικού, στολών, χώρου.
Ότι ηλικία και αν είναι, θα πρέπει να υπάρχει εποπτικό υλικό. Μαριονέτες, κούκλες, υφάσματα, αυτοσχέδια υλικά, άδεια κουτιά και μπουκάλια, κουζινίτσα κλπ. Να μουν σιγά σιγά στον χώρο της δραματοποίησης, αναπαριστώντας με τον τρόπο τους κάτι που έχουν δει και έπειτα να το αναπτύσσουν μέρα με την μέρα.
Περισσότερη πρακτική εξάσκηση στο αντικείμενο από το διάστημα των σπουδών ακόμη.
Περισσότερα σεμινάρια

Πιστεύω ότι θα πρέπει να υπάρχει στον εξωτερικό χώρο κάποιου παιδικού σταθμού ή βρεφονηπιακού αντίστοιχα ένας ειδικά διαμορφωμένος χώρος μόνο για θεατρικά παιχνίδια. Πλήρης εξοπλισμένος.

Η πρόσβαση σε ποικιλία υλικών χειροτεχνίας, γαντοκουκλες κλπ

Έχω να επισημάνω ότι υπάρχουν αλλαγές στις κατευθύνσεις σε παιδικό σταθμό γιατί τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν θεατρικές δραστηριότητες να δίνουν ευκαιρία σε άλλα παιδιά να χρησιμοποιούν τον εαυτό τους την κίνηση, τον λόγο και την φαντασία.

Να πραγματοποιούνται τα θεατρικά παιχνίδια και σε άλλους χώρους, εκτός του σχολικού πλαισίου (π.χ. σε κάποιο δασάκι, γειτονικό πάρκο).

Παροχή σεμιναρίων βασισμένα στο θεατρικό παιχνίδι από το συνεργαζόμενο παιδικό σταθμό !

Σίγουρα μια γωνία μεταμφίεσης θα ήταν πολύ χρήσιμη στην τάξη μας.

Θα ήταν καλό να υπάρχει περισσότερο εξειδικευμένο προσωπικό

Στήριξη, κυρίως οικονομική για υλικά, από το κράτος

Περισσότερα υλικά για καλύτερη υλοποίηση του θεατρικού παιχνιδιού, περισσότερο ψάξιμο γύρω από το θεατρικό παιχνίδι για καλύτερη ποιότητα και εμπέδωση των παιδιών

Με δημιουργικές σκέψεις ακόμη και με λίγα υλικά όλα μπορούν να συμβούν

Συνεχείς επιμορφώσεις

εκπαίδευση βρεφονηπιοκόμων

Συνεργασία για περισσότερα πρόσωπα στο κουκλοθέατρο

Ο εκπαιδευτικός να ακούει και να συλλέγει ιδέες από τα παιδιά για την υλοποίηση ενός θεατρικού και να δοκιμάζουν καινούρια πράγματα.

Διάθεση, αυθορμητισμός, έμπνευση!!!

Θεωρώ απαραίτητη την ύπαρξη γωνίας μεταμφίεσεων και θεατρικού παιχνιδιού σε κάθε σχολική τάξη

Η επάρκεια αντίστοιχου παιδαγωγικού υλικού θα διευκόλυνε κατά πολύ την εκτέλεση θεατρικού παιχνιδιού.

Να παρέχεται υλικό στους εκπαιδευτικούς ώστε να έχουν επαρκές υλικό για αυθόρμητες δράσεις, ώστε να αυξηθεί η εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού στο σχολικό πρόγραμμα

Θα βοηθούσε ίσως αν υπήρχε γωνία μεταμφίεσης.

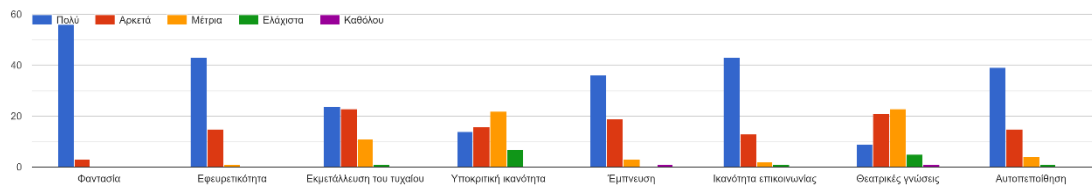
Θα πρέπει να διατίθενται περισσότερα υλικά ώστε να είναι πιο διαδραστικό για τα παιδιά

Θεωρώ ικανοποιητική την εκτέλεσή του.

4.4.10. Βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ο παιδαγωγός-εμψυχωτής του θεατρικού παιχνιδιού.

Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, φαίνεται πως το βασικότερο χαρακτηριστικό που πρέπει να έχει ένας παιδαγωγός-εμψυχωτής του θεατρικού παιχνιδιού είναι η φαντασία. Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό έλαβε το 95% των απαντήσεων των παιδαγωγών στο πεδίο «πολύ» ενώ το υπόλοιπο 5% στο πεδίο «αρκετά». Αμέσως μετά, ιδιαίτερα σημαντικό χαρακτηριστικό σύμφωνα πάντα με τους παιδαγωγούς που συμμετείχαν στην έρευνα είναι η εφευρετικότητα, ενώ ακολουθεί η ικανότητα επικοινωνίας. Στη συνέχεια, οι παιδαγωγοί επέλεξαν την αυτοπεποίθηση και την έμπνευση, ενώ ακολούθησαν η εκμετάλλευση του τυχαίου, η υποκριτική ικανότητα και οι θεατρικές γνώσεις.

30. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα βασικά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να διαθέτει ο παιδαγωγός-εμψυχωτής του θεατρικού παιχνιδιού. Σημειώστε αντίστοιχα

Γράφημα 76: Συγκεντρωτικές απαντήσεις στο ερώτημα του ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ο παιδαγωγός – εμψυχωτής του θεατρικού παιχνιδιού

Συμπεράσματα - Συζήτηση

Η έρευνα και η συζήτηση των επιστημόνων αναφορικά με την ακαδημαϊκή προετοιμασία των παιδιών προσχολικής ηλικίας, τα τελευταία χρόνια αυξάνεται όλο και περισσότερο. Η ανάπτυξη των κοινωνικών, συναισθηματικών, γνωστικών δεξιοτήτων των παιδιών, είναι ουσιώδης για την μετέπειτα εξέλιξή τους και τις αυριανές σχολικές επιδόσεις τους. Άλλωστε, η προσχολική ηλικία αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική ηλικία για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.

Τόσο οι γονείς όσο και οι παιδαγωγοί, έχουν σημαντικότερο και ουσιώδη ρόλο στην ανάπτυξη των παιδιών στους διάφορους τομείς, με τους παιδαγωγούς να αποτελούν τους ανθρώπους που εισάγουν κάθε παιδί στη διαδικασία της μάθησης μέσα από ένα σύνολο διαδικασιών και εργαλείων. Ένα από αυτά τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην εν λόγω διαδικασία, είναι το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι με τις διάφορες μορφές του.

Άλλωστε, το παιχνίδι είναι γνωστό ότι σε όλες τις περιπτώσεις είναι συνυφασμένο με τη δημιουργικότητα των παιδιών, με την προσαρμογή τους, με τη μάθηση και τον πειραματισμό, αλλά και με την επικοινωνία, την κοινωνικοποίηση και τον πολιτισμό. Το παιχνίδι, δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να οικοδομήσουν και να επεκτείνουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους αλληλοεπιδρώνοντας με το περιβάλλον τους, με τους συνομήλικους τους, αλλά και με τον ίδιο τους τον εαυτό.

Η ενσωμάτωση των τεχνών και ειδικότερα του θεάτρου και του θεατρικού παιχνιδιού στην πρώιμη παιδική ηλικία και στο παιχνίδι των παιδιών, φαίνεται ότι πράγματι μπορεί να προσφέρει απεριόριστες δυνατότητες στη βελτίωση της ποιότητας της πρώιμης φροντίδας και εκπαίδευσης, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να βελτιώσει τα αναπτυξιακά αποτελέσματα των παιδιών.

Μέσα από το κοινωνικοδραματικό παιχνίδι, το παιδί ενισχύει τις ικανότητες στοχασμού πριν ενεργήσει, αντιλαμβάνεται τα συναισθήματα των άλλων παιδιών και μπαίνει σε μία εντατική διαδικασία κοινωνικοποίησης και λήψης συναισθηματικών εμπειριών. Ταυτόχρονα, δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα συνεργασίας με τους συνομήλικούς τους και διερεύνησης ζητημάτων ελέγχου και συμβιβασμού καθώς αυτά διαπραγματεύονται με τους συνομήλικους. Με τον τρόπο αυτό αυξάνονται οι επικοινωνιακές δεξιότητες των παιδιών. Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η έκθεση των παιδιών σε μία διαδικασία επίλυσης προβλημάτων αλλά και επίλυσης τυχόν

συγκρούσεων, η οποία λαμβάνει χώρα μετά από τη συνεχή έκθεσή τους σε προβλήματα και διάφορα ζητήματα. Το παιχνίδι βελτιώνει την ικανότητα του παιδιού να συνεργάζεται. Τούτο αποδεικνύεται από την ικανότητα του παιδιού να συνεργάζεται με άλλους σε μια εργασία. Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι, το παιδί αποκτά κοινωνική κατανόηση αλλά και ένα πλήθος σχετικών δεξιοτήτων. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι το παιδί μέσα από το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι εξασκεί και επεκτείνει αυτά που γνωρίζει σχετικά με το να μοιράζεται, να παίρνει τη σειρά του, να αυτοσυγκρατείται, να δουλεύει σε ομάδα και να τα πηγαίνει καλά με άλλους.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι το θεατρικό παιχνίδι προάγει τη δημιουργικότητα των παιδιών και την ευέλικτη σκέψη.

Εκτός από όλα τα παραπάνω, μελέτες δείχνουν συνδέσμους μεταξύ των εμπειριών του δράματος και των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων, ιδιαίτερα στο λεκτικό πεδίο. Έχει παρατηρηθεί, πως η ενασχόληση των παιδιών με το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι βελτιώνει τον προφορικό λόγο τους και εμπλουτίζει το λεξιλόγιό τους, ενώ ταυτόχρονα βοηθά στην απόκτηση ικανότητας γραφής και ανάγνωσης.

Σε κάθε περίπτωση, η έρευνα πρέπει να συνεχίσει να υφίσταται ενώ η ανάλυση πρέπει να γίνει ακόμη μεγαλύτερη στους διάφορους τομείς του θεατρικού παιχνιδιού, ώστε να εντοπιστούν τα καλύτερα δυνατά προγράμματα που θα μπορούσαν να βοηθήσουν περισσότερο στην πρόωπη εκπαίδευση των παιδιών.

Η παρούσα έρευνα, πραγματοποιήθηκε με στόχο την καταγραφή των απόψεων των βρεφονηπιοκόμων στην Ελλάδα, αναφορικά με το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι, αλλά και με τη σημασία τους για τα παιδιά. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με δομημένο ερωτηματολόγιο το οποίο διανεμήθηκε μέσω του διαδικτύου είτε με email, είτε με αποστολή μηνύματος και του link του ερωτηματολογίου από την εφαρμογή messenger του facebook. Στην έρευνα συμμετείχαν 59 παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας, ενώ τα αποτελέσματά της παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας μπορούν να φανούν χρήσιμα στη διαμόρφωση μίας επικαιροποιημένης εικόνας για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα σε ότι αφορά το χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση του θεατρικού παιχνιδιού στην προσχολική εκπαίδευση, καθώς, μέσα από αυτή γίνεται αποτύπωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί της προσχολικής εκπαίδευσης

στην εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στο σύνολο των βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων της χώρας.

Ένα από τα σημαντικότερα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, είναι ότι οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ελλάδα στη συντριπτική τους πλειοψηφία (86,4%), δεν έχουν εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι, κάτι το οποίο όπως φαίνεται από τις δηλώσεις τους, κάποιες φορές αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την εφαρμογή του στο πρόγραμμα διδασκαλίας. Πολλοί από τους ερωτηθέντες (52,5%) δήλωσαν ότι ασχολούνται ερασιτεχνικά με το θεατρικό παιχνίδι, ενώ σε κάθε περίπτωση η ερασιτεχνική τους ενασχόληση με τις τέχνες ξεπερνά τα ποσοστά ερασιτεχνικής ενασχόλησης με το θέατρο.

Οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ελλάδα θεωρούν το θεατρικό παιχνίδι πραγματικά σημαντικό για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, ενώ πιστεύουν πως βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους (83,05%), τα ευχαριστεί και τα βοηθά στην εκτόνωση και στην αποβολή του στρες (74,58%) ενώ ταυτόχρονα ενισχύει την κοινωνική (74,58%) αλλά και τη συναισθηματική (67,8%) τους ανάπτυξη. Τα εν λόγω αποτελέσματα, έρχονται σε συμφωνία με τις έρευνες των DeVries (2017) και Ashiabi (2007).

Αντίστοιχα, η παρούσα έρευνα έδειξε πως το θεατρικό παιχνίδι έχει ιδιαίτερη σημασία για την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών (64,41%), την αισθητική τους καλλιέργεια (55,93%), την κινητική τους ανάπτυξη (53,54%) και τέλος, τη γνωστική τους ανάπτυξη (50,85%). Αναφορικά με τη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών, τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας έρχονται σε συμφωνία με την αντίστοιχη έρευνα του Winner και των συνεργατών του (2013), οι οποίοι ανέφεραν πως οι εμπειρίες του δράματος οδηγούν τα παιδιά σε ανάπτυξη του λεκτικού πεδίου τους.

Ιεραρχώντας τους διάφορους τομείς ανάπτυξης των παιδιών μέσα από την επίδραση που δέχονται από το θεατρικό παιχνίδι, οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής ηλικίας που συμμετείχαν στην έρευνα θεώρησαν ότι σημαντικότερος τομέας είναι η ευχαρίστηση και η εκτόνωση των παιδιών ενώ ακολουθεί η κοινωνική τους ανάπτυξη, η ανάπτυξη της δημιουργικότητας και στη συνέχεια η γνωστική ανάπτυξη. Το αποτέλεσμα αυτό, κρίνεται λογικό καθώς εξ' ορισμού το παιχνίδι αποτελεί μία δραστηριότητα εκτόνωσης για τα παιδιά, ενώ ταυτόχρονα είναι μία ευχάριστη δραστηριότητα η οποία συνήθως γίνεται από επιλογή των παιδιών (Sturges, 2003). Ταυτόχρονα, σύμφωνα με τον

Ashiabi (2007), το θεατρικό παιχνίδι οδηγεί μοιραία στην κοινωνικοποίηση των παιδιών, κάτι το οποίο στην παρούσα έρευνα ιεραρχήθηκε ως ο δεύτερος σημαντικότερος τομέας που δέχεται ισχυρή επίδραση από το θεατρικό παιχνίδι.

Κατά την άποψη των βρεφονηπιοκόμων που συμμετείχαν στην έρευνα, ιδιαίτερης αξίας είναι η ενίσχυση που επιδέχεται από το θεατρικό παιχνίδι τόσο ο προφορικός λόγος όσο και το λεξιλόγιο των παιδιών. Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της έρευνας έρχονται σε απόλυτη συμφωνία τόσο με την έρευνα των Nicolopoulou & Richer (2007) όσο και με την έρευνα των Moore & Caldwell (1993), οι οποίοι ανέφεραν βελτιώσεις στις προφορικές ικανότητες των παιδιών, τις ικανότητες γραφής και αφήγησης μέσα από το θεατρικό παιχνίδι. Για το ίδιο ζήτημα, αποτελεσματικές έχουν θεωρηθεί οι θεατρικές δραστηριότητες για την εκμάθηση ξένων γλωσσών (Brouillette, 2012).

Από τις διάφορες τεχνικές του θεατρικού παιχνιδιού, η εμπειρία και οι απόψεις των βρεφονηπιοκόμων της παρούσας έρευνας, δείχνουν ότι το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών προτιμούν μέσω της ενεργής συμμετοχής τους αρχικά τη μίμηση, ενώ στη συνέχεια οι απαντήσεις των βρεφονηπιοκόμων έδειξαν τη δραματοποίηση παραμυθιών, τις ασκήσεις σωματικής έκφρασης και το παιχνίδι ρόλων. Τέλος, ακολουθούν η παντομίμα και ο αυτοσχεδιασμός.

Ιδιαίτερης αξίας είναι η ύπαρξη γωνίας μεταμφίσεων στις διάφορες τάξεις αλλά και η ανανέωση των υλικών της συγκεκριμένης γωνίας και βέβαια, η εύκολη πρόσβαση των παιδιών στα εν λόγω υλικά. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας έδειξαν ότι σε ένα αρκετά μεγάλο μέρος των τάξεων υφίσταται γωνία μεταμφίσεων (61% του συνόλου), ενώ κάποιες φορές τα υλικά της γωνίας μεταμφίσεων δεν ανανεώνονται (14% των αιθουσών) και ταυτόχρονα, τα υλικά στις περισσότερες περιπτώσεις (88,9%) είναι προσβάσιμα στα παιδιά. Παρόλα αυτά, είναι αλήθεια πως το 39% των διάφορων αιθουσών διδασκαλίας δεν διαθέτουν γωνία μεταμφίσεων, ενώ πολλοί από τους συμμετέχοντες στην έρευνα μετέφεραν προβλήματα στην υλικοτεχνική υποδομή σε συνδυασμό με προβλήματα στους χώρους (κτιριακές υποδομές) όπου διεξάγεται το θεατρικό παιχνίδι. Αυτά είναι κάποια από τα σημαντικά προβλήματα που αναφέρθηκαν, τα οποία στέκονται απέναντι στην εφαρμογή προγραμμάτων θεατρικού παιχνιδιού στο σύνολο των παιδιών προσχολικής ηλικίας ανά την επικράτεια. Πρόκειται για ένα ζήτημα το οποίο πρέπει να γίνει γνωστό σε κάθε αρμόδιο φορέα, ώστε να υπάρξει άμεση λύση στο πρόβλημα και να μπορούν όλα τα παιδιά να

απολαύσουν αυτά τα ιδιαίτερα σημαντικά προγράμματα που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη και την εξέλιξή τους.

Μέσα από την παρούσα έρευνα, έγινε μία προσπάθεια αποτύπωσης των υπόλοιπων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις τέχνες, οι οποίες σύμφωνα με τις απόψεις των βρεφονηπιοκόμων ενισχύουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι ιδιαίτερης σημασίας από το σύνολο των τεχνών που χρησιμοποιούνται στην εκπαίδευση των παιδιών προσχολικής αγωγής είναι η μουσική, ενώ ακολουθούν τα εικαστικά, ο χορός, η παιδική λογοτεχνία και το θέατρο.

Από την άλλη πλευρά, ιδιαίτερης σημασίας είναι τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας που αφορούν την εκπαίδευση αλλά και την επιμόρφωση των βρεφονηπιοκόμων σε ότι αφορά το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα της έρευνας, το μεγαλύτερο μέρος των βρεφονηπιοκόμων (57,6%), δεν έχουν δεχθεί κάποια επιμόρφωση για το θέατρο και το θεατρικό παιχνίδι, ενώ όσοι από τους ερωτώμενους δέχθηκαν κάποια επιμόρφωση, δήλωσαν πως νιώθουν περισσότερο επαρκείς και ασφαλείς ως προς την εφαρμογή των δραστηριοτήτων του θεατρικού παιχνιδιού. Ανάμεσα στα διάφορα δηλωθέντα, οι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι η εκπαίδευση και η επιμόρφωσή τους επάνω στα συγκεκριμένα ζητήματα είναι ιδιαίτερα βαρύνουσας σημασίας, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει μία πρόταση από μέρους κάποιου βρεφονηπιοκόμου, ο οποίος ανέφερε πως θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την ύπαρξη ειδικών χώρων στις διάφορες δομές, για την επιμόρφωση και τη διεξαγωγή σεμιναρίων για τους εκπαιδευτικούς προσχολικής αγωγής.

Σε κάθε περίπτωση, η έρευνα πρέπει να συνεχίσει και να εντατικοποιηθεί σε κάθε ένα από τα παραπάνω ζητήματα ξεχωριστά, ώστε να βρεθούν οι κατάλληλοι τρόποι για την ενίσχυση της εκπαίδευσης των παιδιών.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

Δαμιανού Χ., Παπαδάτος Δ., Χαραλαμπίδης Α., (2010). Εισαγωγή στις πιθανότητες και τη Στατιστική. Αθήνα: Συμμετρία.

Σταθακόπουλος, Β. (2005). Μέθοδοι Έρευνας Αγοράς, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Ξένη Βιβλιογραφία

Ashiabi G., (2005). Play in the Preschool Classroom: Its Socioemotional Significance and the Teachers Role in Play., *Early Childhood Education Journal.*, 35 (2): 199-207.

Bailey, R. (2002). Playing social chess: Children's play and social intelligence.. *Early Years*, 22, 163–173.

Berk, L. E., & Meyers, A. B. (2013). The role of make-believe play in the development of executive function: Status of research and future directions. *American Journal of Play*, 6(1), 98

Berk, L. E., Mann, T. D., & Ogan, A. T. (2006). Make-believe play: Wellspring for development of self-regulation. In D. G. Singer, R. M. Golinkoff, & K. Hirsh-Pasek (Eds.), *Play= learning: How play motivates and enhances children's cognitive and social-emotional growth.* (pp. 74-100) New York, NY: Oxford University Press.

Blair, C., & Raver, C. C. (2014). Closing the achievement gap through modification of neurocognitive and neuroendocrine function: Results from a cluster randomized controlled trial of an innovative approach to the education of children in kindergarten. *Public Library of Science*, 9(11) e112393

Bronson, P. & Merryman, A. (2010). The Creativity Crisis. *Newsweek*, 156.

Brouillette, L. (2012). Advancing the speaking and listening skills of K–2 English language learners through creative drama. *TESOL Journal*, 3(1), 138–145.

Bruner, J.S. (1972). The nature and uses of immaturity. *American Psychologist*, 27, 687-708.

- Burns, S. M., & Brainerd, C. J (1979). Effects of constructive and dramatic play on perspective taking in very young children.. *Developmental Psychology*, 15, 512–521.
- Carlson, S., Zelazo, P., & Benson, J. B. (2008). Symbolic thought. In M. M. Haith (Ed.), *Encyclopedia of infant and early childhood development* (pp. 288–297). San Diego, CA: Academic Press.
- Cole, P. M. (1985). Display rules and the socialization of affective displays. In G. Zivin (Ed.), *The development of expressive behavior* (pp. 269–290). New York: Academic Press.
- Cooper, P. M. (2009). *The classrooms all young children need: Lessons in teaching from Vivian Paley*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Cooper, P. M., Capo, K., Mathes, B., & Gray, L. (2007). One authentic early literacy practice and three standardized tests: Can a storytelling curriculum measure up? *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 28(3), 251–275
- Coplan, R.J., Ooi, L., Kirkpatrick, A., & Rubin, K.H (2015). Social and nonsocial play. In D.P. Fromberg & D. Bergen (Eds.), *Play from birth to Twelve: Contexts, perspectives, and meanings – 3rd Edition*. New York: Routledge.
- Dansky, J. L. (1980a). Cognitive consequences of sociodramatic play and exploration training for economically disadvantaged preschoolers. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 21, 47–58.
- Dansky, J. L. (1980b). Make-believe: A mediator of the relationship between play and associative fluency. *Child Development*, 51, 576–579.
- Denham, S. S. (1998). *Emotional development in young children*. New York: Guilford.
- DeVries R. (2015). Games with rules. In: Fromberg DF, Bergen D, eds. *Play from birth to twelve: Contexts, perspectives, and meanings*, 3rd ed. *New York: Routledge*. 151-157.
- Elias, C. L., & Berk, L. E. (2002). Self-regulation in young children: Is there a role for sociodramatic play? *Early Childhood Research Quarterly*, 17, 216-238.

- Ervin-Tripp, S. (1991). Play in language development. In B. E. Scales, M. E. Almy, A. E. Nicolopoulou, & S. E. Ervin-Tripp (Eds.), *Play and the social context of development in early care and education* (pp. 84–97). New York, NY: Teachers College Press.
- Fantuzzo, J., Sekino, Y., & Cohen, H. L. (2004). An examination of the contributions of interactive peer play to salient classroom competencies for urban head start children. *Psychology in the Schools*, 41(3), 323–336.
- Fein, G. G. (1981). Pretend play in childhood: An integrative review. *Child Development*, 52(4), 1095–1118.
- Finkelstein, N. W., & Haskins, R (1983). Kindergarten children prefer same color peers.. *Child Development*, 54, 502–508.
- Fleer, M. (2014). *Theorising play in the early years*. New York: Cambridge University Press.
- Gauvain, M. (2001). *The social context of cognitive development*. New York, NY: The Guilford Press.
- Gerber, P. J (1977). Awareness of handicapping conditions and sociometric status in an integrated pre-school setting.. *Mental Retardation*, 15, 24–25.
- Glover, A. (1999). The role of play in development and learning. In E. Dau (Main Ed.) & E. Jones (Consulting Ed.), *Child's play: Revisiting play in early childhood settings* (pp. 5–15). Baltimore: Paul H. Brooks Publishing Co.
- Goldstein, T. R., & Winner, E. (2010). Engagement in role play, pretense, and acting classes predict advanced theory of mind skill in middle childhood. *Imagination, Cognition and Personality*, 30, 249–258.
- Goldstein, T. R., & Winner, E. (2012). Enhancing empathy and theory of mind. *Journal of Cognition and Development*, 13, 19–37.
- Gopnik, A., & Walker, C. M. (2013). Considering counterfactuals: The relationship between causal learning and pretend play. *American Journal of Play*, 6, 15-28.

- Greenfader, C. M., Brouillette, L., & Farkas, G. (2015). Effect of a performing arts program on the oral language skills of young English learners. *Reading Research Quarterly*, 50(2), 185–203.
- Guralnick, M. J (1980). Social interactions among preschool children.. *Exceptional Children*, 46, 248–253.
- Halberstadt, A. G., Denham, S. A., & Dunsmore, J. C (2001). Affective social competence.. *Social Development*, 10, 79–119.
- Haneda, M., & Wells, G. (2012). Some key pedagogic principles for helping ELLs to succeed in school. *Theory Into Practice*, 51(4), 297–304.
- Hirsh-Pasek, K. (1991). Pressure or challenge in preschool? How academic environments affect children. In L. Rescorla, M. C. Hyson, & K. Hirsh-Pasek (Eds.). *New directions in child development. Academic instruction in early childhood: Challenge or pressure?* (no. 53, pp. 39-46). San Francisco: Jossey-Bass
- Honig, A. S (1983). Sex role socialization in early childhood. *Young Children*, 38, 57–70.
- Howes, C. (2011). Social play of children with adults and peers. In A. D. Pellegrini (Ed.) *The Oxford handbook of the development of play.* (pp. 231-244). New York, NY: Oxford University Press.
- Howes, C., & Matheson, C. C. (1992). Sequences in the development of competent play with peers: Social and social pretend play. *Developmental Psychology*, 28(5), 961–974.
- Hughes, F. P. (1999). *Children, play, and development* (3rd ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Hynes-Berry, M. (2012). *Don't leave the story in the book: Using literature to guide inquiry in early childhood classrooms.* New York, NY: Teachers College Press.
- Ianotti, R. J (1978). Effect of role-taking experiences on role taking, empathy, altruism, and aggression.. *Developmental Psychology*, 14, 119–124.

- Kim, K. H. (2011). The creativity crisis: The decrease in creative thinking scores on the Torrance Tests of Creative Thinking. *Creativity Research Journal*, 23, 285-295.
- Krasnor, L. R., & Pepler, D. J. (1980). The study of children's play: Some suggested future directions. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 9, 85-95.
- Krueger, A. C., Orton, J., & Bays, R. B. (2013a). Story enactment enhances language acquisition in English language learning kindergarteners. In Poster presented at Biennial Society for Research in Child Development Meeting.
- Krueger, A. C., Orton, J., & Bays, R. B. (2013b). Enhancing written expression in English language learning kindergartens. In Poster presented at Biennial Society for Research in Child Development Meeting.
- Kvale, S. (1995). The social construction of validity, *Qualitative inquiry*.
- Lee, B. K., Patall, E. A., Cawthon, S. W., & Steingut, R. R. (2015). The effect of drama-based pedagogy on preK-16 outcomes: A meta-analysis of research from 1985 to 2012. *Review of Educational Research*, 85(1)
- Levy, A. K., Schaefer, L., & Phelps, P. C. (1986). Increasing preschool effectiveness: Enhancing the language abilities of 3-and 4-year-old children through planned sociodramatic play. *Early Childhood Research Quarterly*, 1(2), 133-140.
- Lillard, A. S., & Witherington, D. C. (2004). Mothers' behavior modification during pretense and their possible signal value for toddlers. *Developmental Psychology*, 40(1), 95-113.
- Lindsey, E. W., & Colwell, M. J (2003). Preschoolers' emotional competence: Links to pretend and physical play.. *Child Study Journal*, 33, 39-52.
- Mardell, B. (2013). Boston listens: Vivian Paley's storytelling/story acting in an urban school district. *New England Reading Association Journal*, 49(1), 58-67
- Mages, W. K. (2017). Practice makes perfect: The impact of training and rehearsal on program fidelity. *Youth Theatre Journal*, 31(1), 7-22.

- Mages, W. K. (2008). Does creative drama promote language development in early childhood? A review of the methods and measures employed in the empirical literature. *Review of Educational Research*, 78(1), 124–152.
- McArdle, P (2001). Children's play. *Child: Care, Health and Development*, 27, 509–514.
- McNamee, G. D. (2015). The high-performing preschool: Story acting in Head Start classrooms. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Mitchell, R. W. (2007). Pretense in animals: The continuing relevance of children's pretense. In S. Gaskins & A. Göncü (Eds.) *Play and Development: Evolutionary, sociocultural, and functional perspectives*. (pp 51-75). Mahway, N.J.: Erlbaum.
- Moore, B.H., & Caldwell, H. (1993). Drama and drawing for narrative writing in primary grades. *The Journal of Educational Research*, 87, 100-110.
- National Coalition for Core Arts Standards (2014). National Core Arts Standards. Rights administered by the State Education Agency Directors of Arts Education. Dover, DE.
- Nicolopoulou, A., Cortina, K. S., Ilgaz, H., Cates, C. B., & de Sá, A. B. (2015). Using a narrative-and play-based activity to promote low-income preschoolers' oral language, emergent literacy, and social competence. *Early Childhood Research Quarterly*, 31, 147–162.
- Nicolopoulou, A. & Richner, E.S. (2007). From actors to agents to persons: The development of character representation in young children's narratives. *Child Development*, 78, 412-429.
- Pellegrini, A. D. (2009). The role of play in human development. New York, NY US: Oxford University Press.
- Pellegrini, A. D. (2011). The Oxford Handbook of the Development of Play. New York, NY US: Oxford University Press.
- Pellegrini, A. D., & Smith, P. K (1998). Physical play activity: The nature and function of a neglected aspect of play.. *Child Development*, 69, 577–584.

- Pepler, D. J., & Ross, H.S. (1981). The effects of play on convergent and divergent problem solving. *Child Development*, 52, 1202-1210.
- Picciuto, E. & Carruthers, P. (2012). The origins of creativity. In E. S. Paul & S. B. Kaufman (Eds.) *The philosophy of creativity*. (pp. 199-223). New York, NY: Oxford University Press.
- Piaget J. (1962). *Play, dreams, and imitation in childhood*. New York, NY: Norton.
- Polevikova O.B., Shvets T.A.(2019a). Organization of different kinds of play with preschoolers // The 7th International youth conference – Perspectives of science and education (February 15, 2019) SLOVO\WORD, New York, USA. 2019. P. 324-332.
- Polevikova O.B., Shvets T.A. (2019b). Preschooler ontogenesis as a ground for the development of its personality/The 9th International conference —Science and society (February 1, 2019) Accent Graphics Communications & Publishing, Hamilton, Canada. 60-69
- Podzlony, A. (2000). Strengthening verbal skills through the use of class-room drama: A clear link. *Journal of Aesthetic Education*, 34, 239-275.
- Porter, J. D. (1971). *Black child, White child: The development of racial attitudes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Raver, C. C (2002). Emotions matter: Making the case for the role of young children's emotional development for early school readiness. *SRCD Social Policy Report*, 16(3), 3–18.
- Reed, J., Hirsh-Pasek., K., & Golinkoff, R. (2012). Drawing on the arts: Less-traveled paths towards a science of learning? In A. M. Pinkham, T. Kaefer, & S. B. Neuman (Eds.) *Knowledge development in early childhood. Sources of learning and classroom implications*. (pp. 71-89). New York, NY: The Guilford Press.
- Rosen, C. E (1974). The effects of sociodramatic play on problem-solving behavior among culturally disadvantaged preschool children.. *Child Development*, 45, 920–927.

- Roskos, K. A., & Christie, J. F. (2013). Gaining ground in understanding the play-literacy relationship. *American Journal of Play*, 6, 82-97.
- Rubin, K. H. (1986). Play, peer interaction and social development. In A.W. Gottfried, & C. C. Brown (Eds.), *Play interactions: The contributions of play materials and parental involvement to children's development* (pp. 163–174). Lexington, MA: Heath.
- Rubin, K.H., Bukowski, W., & Bowker, J. (2015). Children in peer groups. In M. Bornstein & T. Leventhal (Volume Eds.) and R.M. Lerner (Series Ed.), *Handbook of Child Psychology and Developmental Science* (formerly *The Handbook of Child Psychology*), Seventh Edition, Volume Four: Ecological Settings and Processes. (pp. 175-222). New York: Wiley.
- Rubin, K.H., Fein, G.G., & Vandenberg, B. (1983). Play. In P.H. Mussen (Ed.), *Handbook of child psychology: (Vol. 4) Socialization, personality and social development*. (pp 693-774). New York: Wiley.
- Rubin, K. H., Watson, K. S., & Jambor, T. W. (1978). Free-play behaviors in preschool and kindergarten children. *Child Development*, 49, 534-536.
- Russ, S.W. (2004). *Play in child development and psychotherapy*. Mahwah, NJ: Earlbaum.
- Russ, S. W., & Wallace, C. E. (2013). Pretend play and creative processes. *American Journal of Play*, 6, 136-148.
- Sachet, A.B., & Mottweiler, C. M. (2013). The distinction between role-play and object substitution in pretend play. In M. Taylor (Ed.), *The Oxford handbook of the development of imagination* (pp. 175–185). New York, NY: Oxford University Press.
- Sachs, J., Mardell, B., & Boni, M. (2014). Storytelling, story acting, and literacy in Boston public schools: An interview with Jason Sachs, Ben Mardell, and Marina Boni. *American Journal of Play*, 6(2), 173–189.
- Singer, D.G. & Singer, J.L. (2005). *Imagination and play in the electronic age*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- Singer, D. G., & Singer, J. L. (1992). *The House of make-believe: Children's play and the developing imagination*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Smilansky, S., & Shefatya, L. (1990). *Facilitating play: A medium for promoting cognitive, socio-emotional and academic development in young children*. Silver Springs, MD: Psychosocial and Educational Publications
- Smiley, P., & Huttenlocher, J. (1989). Young children's acquisitions of emotion concepts. In P. Harris, & C. Saarni (Eds.), *Children's understanding of emotion* (pp. 27–79). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Smith, P. K., Dalgleish, M., & Herzmark, G (1981). A comparison of the effects of fantasy play tutoring and skills tutoring in nursery classes.. *International Journal of Behavioral Development*, 4, 421–441.
- Sroufe, L. A. (1997). *Emotional competence: The organization of emotional life in the early years*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Sturges, J (2003). A model describing play as a child-chosen activity—is this still valid in contemporary Australia?. *Australian Occupational Therapy Journal*, 50, 104–108.
- Susman-Stillman, A., Rader, S., Asp, M., & Beckstrom, E. (2012). *Crosswalk between theatre arts skills and early childhood education practices*. Center for Early Education and Development: University of Minnesota.
- Thibodeau, R. B., Gilpin, A. T., Brown, M. M., & Meyer, B. A. (2016). The effects of fantastical pretend-play on the development of executive functions: an intervention study. *Journal of Experimental Child Psychology*, 145, 120–138.
- Tomasello, M. (2009). *Why we cooperate*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge: MA: Harvard University Press.
- Vygotsky, L.S. (1967). Play and its role in the mental development of the child. *Soviet Psychology*, 12, 62-76.
- Wentzel, K. R., & Asher, S. R (1995). The academic lives of neglected, rejected, popular, and controversial children.. *Child Development*, 66, 754–763.

- Winner, E. (2006). Development in the arts: Music and drawing. In W. Damon (Ed.), *Handbook of Child Psychology*, vol. 2 (Cognitive Language and Perceptual Development, R. Siegler & D. Kuhn, volume editors) (pp. 859-904). NY: Wiley.
- Winner, E., T. Goldstein and S. Vincent-Lancrin (2013), *Art for Art's Sake? Overview*, OECD Publishing.
- Wright, C., Dierner, M. L., & Kemp, J. L. (2013). Storytelling dramas as a community building activity in an early childhood classroom. *Early Childhood Educational Journal*, 41(3), 197–210.
- Yeh, Y. C., & Li, M. L. (2008). Age, emotion regulation strategies, temperament, creative drama, and preschoolers' creativity. *The Journal of Creative Behavior*, 42(2), 131–149.
- Youngblade, L. M., & Dunn, J. (1995). Individual differences in young children's pretend play with mother and sibling: Links to relationships and understanding of other people's feelings and beliefs. *Child Development*, 66, 1472-1492.
- Zigler, E. (2008). Foreward. In *A mandate for playful learning in preschool: Applying the scientific evidence*. (pp. ix-xii). New York, NY: Oxford University Press.

Πηγές στο διαδίκτυο

- Bergen, D. (2002). The role of pretend play in children's cognitive development. *Early Childhood Research & Practice*, 4, Available at: www.ecrp.uiuc.edu/v4n1/bergen.html
- Colorado Department of Education. (2009). Colorado academic standards for drama and theatre arts: *Preschool and kindergarten*. Retrieved from: [https:// www.cde.state.co.us/coarts/statestandards#Drama](https://www.cde.state.co.us/coarts/statestandards#Drama)
- Furman, L. (2000). In support of drama in early childhood education, again. *Early Childhood Education Journal*, 27(3), 173–178. <http://dx.doi.org/10.1007/BF02694231>

- Greenfader, C. M., Brouillette, L., & Farkas, G. (2015). Effect of a performing arts program on the oral language skills of young English learners. *Reading Research Quarterly*, 50(2), 185–203. <http://dx.doi.org/10.1002/rrq.90>
- Hartup, W. W. (1992). Having friends, making friends, and keeping friends: Relationships as educational contexts. ERIC Digest ED345854. Retrieved from <http://ceep.cr-c.uiuc.edu/pubs/ivpaguide/appendix/hartup-friends.pdf>.
- Mardell, B. (2013). Boston listens: Vivian Paley's storytelling/story acting in an urban school district. *New England Reading Association Journal*, 49(1), 58–67 Available at: <https://www.highbeam.com/doc/1P3-3088477281.html>
- Menzer, M. (2015). The arts in early childhood: Social and emotional benefits of arts participation: A literature review and gap-analysis 2000–2015.. Retrieved from: <https://www.arts.gov/sites/default/files/arts-in-early-childhood-dec2015-rev.pdf>
- Minnesota Department of Education. (2017). Minnesota early childhood indicators of progress: Introduction to the arts domain.. Retrieved from. <http://education.state.mn.us/MDE/dse/early/ind/>
- National Coalition for Core Arts Standards (2014). National Core Arts Standards. Rights administered by the *State Education Agency Directors of Arts Education*. Dover, DE. www.nationalartsstandards.org.
- Rettig, M. (1995). Play and cultural diversity. Retrieved from <http://www.ncela.gwu.edu/pubs/jeilms/vol15/playandc.htm>.
- Youth Stages. (2016). What is creative drama? Available from: <http://www.youthstages.com/CreativeDrama/WhatIsCDrama.asp>

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Ενότητα 1 από 10

Απόψεις βρεφονηπιοκόμου για την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην προσχολική ηλικία.

Έντυπο Συγκατάθεσης για Συμμετοχή στη Μελέτη

Η συγκεκριμένη μελέτη με θέμα «Απόψεις βρεφονηπιοκόμου για την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην προσχολική ηλικία», διεξάγεται στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας, στο τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η παρούσα μελέτη επιδιώκει να καταγράψει τις απόψεις παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας σχετικά με την αξία και την συχνότητα εκτέλεσης θεατρικού παιχνιδιού στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Θα σας παρακαλούσα να αφιερώσετε λίγο από το χρόνο σας προκειμένου να απαντήσετε στο παρακάτω ερωτηματολόγιο. Παρακαλώ σημειώστε το κελί που αντιστοιχεί σε κάθε ερώτηση. Η συμμετοχή σας στη μελέτη είναι εθελοντική. Οι πληροφορίες που θα παρέχετε θα είναι αυστηρά απόρρητες και θα τηρηθεί ανωνυμία.

Η συμμετοχή σας είναι πολύ σημαντική για την ολοκλήρωση της μελέτης. Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για το χρόνο που θα διαθέσετε για να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο. Για οποιαδήποτε διευκρίνιση είμαι στη διάθεσή σας.

Παρακαλώ επιλέξτε εάν δέχεστε ή όχι να
συμμετάσχετε στη μελέτη.

☒ Πολλαπλές επιλογές

☐ Δέχομαι ...

Μετάβαση στην ενότητα 3 (Στοιχεία Επικοινωνίας)

☐ Δεν δέχο...

Μετάβαση στην ενότητα 2 (Σας ευχαριστούμε για το χρόνο σας!)

☐ Προσθήκη επιλογής ή [προσθήκη "Άλλο"](#)

Υποχρεωτική

Μετά την ενότητα 1 Μετάβαση στην ενότητα 3 (Στοιχεία Επικοινωνίας)

Ενότητα 2 από 10

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο σας!

Περιγραφή (προαιρετικό)

Μετά την ενότητα 2 Υποβολή φόρμας

Ενότητα 3 από 10

Στοιχεία Επικοινωνίας

Τα στοιχεία σας θα χρησιμοποιηθούν μόνο για την έρευνα και δεν θα δημοσιευτούν.

Email: *

Κείμενο σύντομης απάντησης

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: *

Κείμενο σύντομης απάντησης

Μετά την ενότητα 3 Μετάβαση στην ενότητα 4 (Στοιχεία Ερωτώμενου:)

Ενότητα 4 από 10

Στοιχεία Ερωτώμενου:

Τα στοιχεία σας θα χρησιμοποιηθούν μόνο για την έρευνα και δεν θα δημοσιευτούν.

A. Φύλο: *

☐ Άντρας

☐ Γυναίκα

Β. Ηλικία: *

Κείμενο σύντομης απάντησης

Γ. Χρόνια Προϋπηρεσίας: *

Κείμενο σύντομης απάντησης

Δ. Εργάζεστε σε: *

☐ Δημόσιο Τομέα

☐ Ιδιωτικό Τομέα

Μετά την ενότητα 4 Μετάβαση στην ενότητα 5 (Στοιχεία του σχολε...υ ερωτηματολογίου) ▼

Ενότητα 5 από 10

Στοιχεία του σχολείου και της τάξης στην οποία διδάσκετε κατά τη στιγμή της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου

Περιγραφή (προαιρετικό)

Ε. Αριθμός μαθητών στο τμήμα σας (παρακαλώ αναφέρατε αριθμό αγοριών και κοριτσιών): *

Κείμενο σύντομης απάντησης

ΣΤ. Ηλικία μαθητών στο τμήμα σας: *

Κείμενο σύντομης απάντησης

Ζ. Στο τμήμα σας εντάσσονται μαθητές με ειδικές μαθησιακές ανάγκες: *

☐ Ναι

☐ Όχι

Η. Το τμήμα που διδάσκετε ενσωματώνει μαθητές διάφορων πολιτισμικών περιβαλλόντων: *

☐ Ναι

☐ Όχι

Θ. Σπουδές (σημειώστε το ανώτερο): *

- ☐ Απόφοιτος/η ΙΕΚ
- ☐ Απόφοιτος/η ΤΕΙ
- ☐ Απόφοιτος/η Παν/μιου
- ☐ Μεταπτυχιακό
- ☐ Διδακτορικό

Ι. Έχετε εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι; *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

ΙΑ. Ασχολείστε ερασιτεχνικά με το θεατρικό παιχνίδι; *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

...

ΙΒ. Ασχολείστε ερασιτεχνικά με κάποια από τις Τέχνες (Θέατρο, Μουσική, Εικαστικά κ.ά): *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

Μετά την ενότητα 5 Μετάβαση στην ενότητα 6 (Απόψεις παιδαγωγών...ρικού Παιχνιδιού): ▼

Ενότητα 6 από 10

Απόψεις παιδαγωγών για τη σημασία του Θεατρικού Παιχνιδιού:

Κατά την συμπλήρωσή των παρακάτω ερωτηματολογίων σας δίνεται η επιλογή κλίμακας 1 έως 5 όπου η αντιστοιχεία είναι: 1 = Καθόλου, 2 = Ελάχιστα, 3 = Μέτρια, 4 = Αρκετά, 5 = Πολύ.

1. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

2. Πόσο σημαντική θεωρείτε την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στο καθένα από τους παρακάτω τομείς; *

	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Γνωστική Ανά...	☐	☐	☐	☐	☐
Κοινωνική Ανά...	☐	☐	☐	☐	☐
Κινητική Ανάπ...	☐	☐	☐	☐	☐
Ανάπτυξη Δημι...	☐	☐	☐	☐	☐
Συναισθηματικ...	☐	☐	☐	☐	☐
Γλωσσική Ανά...	☐	☐	☐	☐	☐
Αισθητική Καλ...	☐	☐	☐	☐	☐
Ευχαρίστηση/Ε...	☐	☐	☐	☐	☐

3. Ιεραρχήστε τους τομείς ανάπτυξης των παιδιών που ακολουθούν, σύμφωνα με την **θετική επίδραση** που ασκεί το θεατρικό παιχνίδι στον καθένα από αυτούς. (Αριθμήστε από το 1 έως το 8, όπου το 1 δηλώνει τη σημαντικότερη επιρροή κατά την άποψή σας) *

	1	2	3	4	5	6	7	8
Γνωστικ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Κοινωνικ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Κινητική...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ανάπτυξ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Συναισθ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Γλωσσικ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αισθητικ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ευχαρίστ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί την ανάπτυξη του προφορικού λόγου (ομιλία) των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

...

5. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ενισχύει τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

6. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί την επικοινωνία μεταξύ των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

7. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ενδυναμώνει τις φιλικές σχέσεις των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

8. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι διευκολύνει την έκφραση συναισθημάτων των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

9. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στο αίσθημα ευχαρίστησης των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

10. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι μπορεί να συμβάλλει στην αντιμετώπιση μιας στρεσογόνας κατάστασης; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

11. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στη δημιουργική έκφραση των παιδιών *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

12. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί τη νοητική ανάπτυξη των παιδιών και συμβάλλουν στη διανοητική τους ωρίμανση; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

13. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

...

14. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

15. Ποια η γνώμη σας σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας; *

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

16. Σε τι συχνότητα εκτελείτε δραστηριότητες σχετικές με το θεατρικό παιχνίδι στο εβδομαδιαίο *
πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών;

- ☐ Καθημερινά
- ☐ 2-3 φορές/εβδομάδα
- ☐ Καθόλου

17. Ποιες από τις παρακάτω βασικές τεχνικές θεατρικού παιχνιδιού εφαρμόζετε πιο συχνά *
στην τάξη του παιδικού σταθμού;

	Καθημερινά	2-3 φορές/εβδομάδα	Καθόλου
Δραματοποίηση Παραμ...	☐	☐	☐
Μίμηση (κίνηση με αφο...	☐	☐	☐
Παντομίμα	☐	☐	☐
Ασκήσεις Σωματικής Έ...	☐	☐	☐
Αυτοσχεδιασμό	☐	☐	☐
Παιχνίδι Ρόλων	☐	☐	☐
Άλλο	☐	☐	☐

18. Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στην εκτέλεση δραστηριοτήτων που αφορούν το θεατρικό *
παιχνίδι;

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

19. Σημειώστε αντίστοιχα **πόσο ενεργά** συμμετέχουν τα παιδιά στις παρακάτω βασικές τεχνικές θεατρικού παιχνιδιού. *

	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Δραματοποίησ...	☐	☐	☐	☐	☐
Μίμηση (κίνησ...	☐	☐	☐	☐	☐
Παντομίμα	☐	☐	☐	☐	☐
Ασκήσεις Σωμ...	☐	☐	☐	☐	☐
Αυτοσχεδιασμό	☐	☐	☐	☐	☐
Παιχνίδι Ρόλων	☐	☐	☐	☐	☐
Άλλο	☐	☐	☐	☐	☐

20. Υπάρχει γωνιά μεταμφιέσεων στην τάξη σας; *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

Μετά την ενότητα 6 Μετάβαση στην ενότητα 8 (Untitled section)

Ενότητα 7 από 10

Σημειώστε Αντίστοιχα Σχετικά με την Ύπαρξη Γωνιάς Μεταμφιέσεων στην Τάξη σας.

Περιγραφή (προαιρετικό)

Ανανεώνονται τα υλικά που απαρτίζουν τη γωνιά μεταμφιέσεων συχνά, ώστε να είναι ελκυστικά και κατάλληλα για τα παιδιά; *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

Τα υλικά της γωνίας μεταμφιέσεων είναι εύκολα προσβάσιμα στα παιδιά; *

☐ Ναι

☐ Όχι

Μετά την ενότητα 7 Μετάβαση στην ενότητα 8 (Untitled section)

Ενότητα 8 από 10

Untitled section

Περιγραφή (προαιρετικό)

21. **Εφόσον** εργάζεστε (ή έχετε εργαστεί) σε βρεφικά (0,5 - 2,5 ετών) **ΚΑΙ** βρεφονηπιακά τμήματα (2,5 - 4 ετών) εκτελείτε συνήθως **δραστηριότητες** θεατρικού παιχνιδιού: *

☐ Συχνότερα στα βρεφονηπιακά τμήματα

☐ Συχνότερα στα βρεφικά τμήματα

☐ Εξίσου συχνά

Αιτιολογήστε *

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

22. Με ποια συχνότητα εκτελείτε δραστηριότητες από τα παρακάτω γνωστικά πεδία; *

	Καθημερινά	2-3 φορές / εβδομάδα	Καθόλου
Μουσική	☐	☐	☐
Ειακτικά	☐	☐	☐
Θέατρο / Θεατρικό παι...	☐	☐	☐
Παιδική Λογοτεχνία	☐	☐	☐
Χορός	☐	☐	☐

Αιτιολογήστε: *

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

23. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δραστηριότητες των παρακάτω πεδίων ενισχύουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών; *

	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Μουσική	☐	☐	☐	☐	☐
Εικαστικά	☐	☐	☐	☐	☐
Θέατρο / Θεατ...	☐	☐	☐	☐	☐
Παιδική Λογοτ...	☐	☐	☐	☐	☐
Χορός	☐	☐	☐	☐	☐

24. Πόσο ασφαλής και επαρκής αισθάνεστε, όσον αφορά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

25. Έχετε κάνει κάποια επιμόρφωση (σεμινάριο) στο θεατρικό παιχνίδι; *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

Μετά την ενότητα 8 Μετάβαση στην ενότητα 10 (Untitled section)

Ενότητα 9 από 10

Untitled section

Περιγραφή (προαιρετικό)

26. Πιστεύετε ότι σας βοήθησε ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη; *

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πολύ

27. Νιώθετε περισσότερο επαρκής και ασφαλής ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη με την επιμόρφωση; *

☐ Ναι

☐ Όχι

Μετά την ενότητα 9 Μετάβαση στην ενότητα 10 (Untitled section)

Ενότητα 10 από 10

Untitled section

Περιγραφή (προαιρετικό)

28. Ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες πιστεύετε ότι προκαλούν ανασφάλεια κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη. *

Ναι

Όχι

Μη επαρκείς εξειδικευμένες γν...

☐

☐

Ελλιπής επιμόρφωση

☐

☐

Μη καθορισμένοι στόχοι, σκοποί...

☐

☐

Ανεπάρκεια αντίστοιχοι παιδαγ...

☐

☐

Δυσκολία με τη φωνή, κίνηση

☐

☐

Ελλειψη χώρου

☐

☐

Άλλο:

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

...

29. Έχετε να επισημάνετε αλλαγές, κατευθύνσεις ή προτιμήσεις οι οποίες θα διευκόλυναν την εκτέλεση θεατρικού παιχνιδιού στον παιδικό σταθμό; *

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

30. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα βασικά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να διαθέτει ο παιδαγωγός-εμπυχωτής του θεατρικού παιχνιδιού. Σημειώστε αντίστοιχα

*

	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Φαντασία	☐	☐	☐	☐	☐
Εφευρετικότητα...	☐	☐	☐	☐	☐
Εκμετάλλευση...	☐	☐	☐	☐	☐
Υποκριτική ικα...	☐	☐	☐	☐	☐
Εμπνευση	☐	☐	☐	☐	☐
Ικανότητα επι...	☐	☐	☐	☐	☐
Θεατρικές γν...	☐	☐	☐	☐	☐
Αυτοπεποίθηση	☐	☐	☐	☐	☐